

**5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI
PROBLEMLERİN PAYDAŞ GÖRÜŞLERİNE
GÖRE İNCELENMESİ**

İbrahim KAPLAN
Yüksek Lisans Tezi
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

Ağrı-2017
Her Hakkı Saklıdır

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI
PROBLEMLERİN PAYDAŞ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim KAPLAN

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

AĞRI-2017

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU danışmanlığında, İbrahim KAPLAN tarafından hazırlanan bu çalışma 17/05/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Duygu TÜRKOĞLU

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../201.. tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

.... / /

Doç. Dr. Faruk KAYA
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “5. Sınıf Öğrencilerinin Karşılaştığı Problemlerin Paydaş Görüşlerine Göre İncelenmesi" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

17.05.2017

İbrahim KAPLAN

ÖNSÖZ

Eğitim, hayat boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreç içerisinde zorunlu eğitim süresinin ne kadar olması gerektiği tartışılan bir konu olmuştur. Dünya ülkeleri kültürel, sosyo-ekonomik, gelişmişlik düzeyleri vb. nedenlerle zorunlu eğitim sürelerini kendilerine göre belirlemişlerdir. Ülkemizde de zorunlu eğitim II. Mahmud zamanında başlamıştır. 1876 Kanun-i Esasi’de ise zorunlu eğitim süresi 5 yıl olarak anayasamızda yer almıştır. Gelişen teknoloji ve değişime uyum sağlayabilmek için 2012 yılında yapılan değişiklikle zorunlu eğitim süresi ülkemizde 12 yıl olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle 5. sınıf öğrencileri II. kademeye alınmıştır. Yaptığımız araştırmalar neticesinde, 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokul) alınması üzerine derli toplu bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bizde bu çalışmamızda 5. sınıf öğrencilerinin II. kademede karşılaştığı problemleri paydaş görüşlerine göre incelemeye çalıştık.

Araştırmam sırasında bana danışmanlık eden, bilgi ve tecrübeleriyle beni yönlendiren ve desteklerini hiç esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU’na teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimin ilk anından beri yanımda olan, araştırmalarım sırasında büyük özveri ile beni destekleyen hayat arkadaşım, canım eşim Özgül KAPLAN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans tez çalışmalarımda bana büyük destek veren değerli meslektaşlarım Ali ÇALPAN, İbrahim GÜLDEŞ ve Sevim YENİGÜN’e ve adını anamadığım arkadaş ve meslektaşlarıma ayrıca teşekkür ederim.

Ağrı-2017

İbrahim KAPLAN

Annem ve Biricik Kızım Nisa'ya...

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI PROBLEMLERİN PAYDAŞ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

İbrahim KAPLAN

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

2017, 153 Sayfa + xvi

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Ömer YILAR

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Duygu TÜRKOĞLU

Bu araştırmanın temel amacı; ülkemizin zorunlu eğitim tarihini araştırarak 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde 4+4+4 yeni eğitim sistemi ile birlikte 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin, velilerinin ve idarecilerinin karşılaştıkları sorunları; öğretmen, veli ve idareci görüşlerine göre incelemektir.

Araştırmanın örneklemi 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ilinde bulunan okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre alt, orta ve üst seviye olarak seçilen 6 tane ortaokulun branş öğretmenleri, rehber öğretmenleri, idarecileri ve velileri oluşturmaktadır. Bu araştırma II. kademeye geçiş yapan 5. sınıf öğrencilerinin; idarecileri, öğretmenleri ve velilerinin görüşlerini incelemeyi amaçlayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada öğrencilerin uyum süreci ile ilgili derinlemesine bilgi edinmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden en çok kullanılan görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından literatür desteği ile hazırlanmış olan görüşme formu ile toplanmıştır. Form hazırlanmadan önce literatür taranmış benzer çalışmalarda kullanılan sorulardan ve araştırmacının önemli gördüğü konularla ilgili sorulardan madde havuzu oluşturulmuştur. Bu madde havuzundaki sorulardan benzer olanlar birleştirilmiş amaca uygun görülmeyenler çıkarılmış ve uzman görüşüne sunulmuştur. Son şekli verilen form araştırmada kullanılmıştır.

Son bölümde ise sonuç öneri ve tartışmalarda elde edilen sonuçların analizi belirtilmiş ve başka uygulayıcılar için öneriler ve gerekli tartışmalar çalışmanın son bölümüne eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 4+4+4 Eğitim Sistemi, Zorunlu Eğitim, Öğretmen, İdareci, Veli

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
INVESTIGATIONS BY STAKEHOLDER OPINIONS ON THE PROBLEMS FACED
OF 5TH GRADE STUDENTS
İbrahim KAPLAN

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

2017, 153 Page + xvi

Jury: Assist. Prof. Dr. Ömer YILAR

Assist. Prof. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU

Assist. Prof. Dr. Duygu TÜRKOĞLU

The main purpose of this research is examining the history of compulsory education of our country and examining the problems faced by 5th grade students, teachers, parents and administrators in the 4 + 4 + 4 new education system in the 12 year compulsory education process according to teachers, parents and administrators.

The samples of the study constitute 6 middle school branch teachers, guidance teachers, administrators and parents who were selected as lower, middle and upper level according to the socio-economic levels of the schools in Ağrı in the academic year of 2014-2015.

This research is a descriptive study in the screening model aimed at examining the views of 5th grade students passing moving to the secondary stage, teachers, administrators and parents. In order to obtain in-depth knowledge about the integration process of the students in the research, the interview technique mostly used in qualitative research methods was utilized.

The data of the study was collected by the researcher through the interview form prepared by the literature support. Before the form is prepared, a pool of substances was created from questions related to similar studies that were scanned in the literature and questions related to the researchers' interests. The similar ones from the questions in this item pool were merged and the ones not found suitable were removed and presented to expert opinion. The final form was used in the research.

In the final section, the analysis of the conclusions that obtained in results, suggestions and discussions, has been specified and the suggestions for the other practitioners and the necessary discussions have been added to the last part of the study.

Keywords: 4 + 4 + 4 Education System, Compulsory Education, Teacher, Manager, Parent

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iii
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar DİZİNİ	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.2. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Varsayımlar	5
1.7. Kısaltmalar ve Simgeler Dizini	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. XIX. Yüzyıl ve Sonrasında Osmanlı Devleti’nde Eğitim.....	7
2.1.1. Tanzimat döneminde eğitim	8
2.1.2. II. Abdulhamid döneminde eğitim	12
2.1.3. İttihat ve Terakki döneminde eğitim.....	13
2.2. Cumhuriyet’ten Günümüze Eğitim.....	16
2.2.1. Atatürk döneminde eğitim.....	16
2.2.1.1. Tevhid-i tedrisat kanunu ve ilköğretim	20
2.2.1.2. Harf devrimi ve millet mektepleri	21
2.2.2. İsmet inönü döneminde eğitim.....	24
2.2.2.1. Köy enstitülerinin açılması.....	26
2.2.3. Demokrat parti döneminde eğitim	29
2.2.4. 1960’dan 2012’e eğitim	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	35
Türkiye ve Bazı Dünya Ülkelerinde Zorunlu Eğitim Süreleri	35
3.1. Türkiye’de Zorunlu Eğitim.....	35

3.2. Almanya’da Zorunlu Eğitim	43
3.3. İsveç’te Zorunlu Eğitim	43
3.4. Avusturya’da Zorunlu Eğitim.....	44
3.5. Danimarka’da Zorunlu Eğitim	44
3.6. Finlandiya’da Zorunlu Eğitim	45
3.7. Kanada’da Zorunlu Eğitim.....	45
3.8. Rusya’da Zorunlu Eğitim	46
3.9. Güney Afrika Cumhuriyeti’nde Zorunlu Eğitim.....	46
3.10. Hollanda’da Zorunlu Eğitim	46
3.11. ABD’de Zorunlu Eğitim.....	47
3.12. Japonya’da Zorunlu Eğitim	47
3.13. Türkiye ve AB Ülkeleri’nde Zorunlu Eğitimin Yapısı	48
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	49
YÖNTEM.....	49
4.1. Araştırma Modeli.....	49
4.2. Evren ve Örneklem	49
4.3. Veri Toplama Araçları.....	50
4.4. Verilerin Analizi	50
BEŞİNCİ BÖLÜM	52
BULGULAR VE YORUMLAR.....	52
5.1. Katılımcılara Uygulanan Görüşme Formuna Ait Bulgular	52
5.1.1. Öğretmenlerin Görüşleri	52
5.1.2. Rehber Öğretmenlerin Görüşleri.....	68
5.1.3. İdarecilerin Görüşleri.....	73
5.1.4. Velilerin Görüşleri.....	78
5.2. Katılımcılarla Yapılan Yüz Yüze Görüşmeye Ait Bulgular	98
5.2.1. Öğretmenlerin Görüşleri	98
5.2.2. Rehber Öğretmenlerin Görüşleri.....	113
5.2.3. İdarecilerin Görüşleri.....	117
5.2.4. Velilerin Görüşleri.....	122
ALTINCI BÖLÜM.....	133
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	133
6.1. Sonuç ve Tartışma	133
6.2. Öneriler	136

KAYNAKLAR.....	138
EKLER.....	145
ÖZGEÇMİŞ.....	153

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa No.
Tablo:2.2.1.2.1. Millet Mekteplerinden Mezun Olan Öğrenci Miktarı (1928-1937)	22
Tablo:2.2.2.1. 1939-1940, 1940-41 Yılları Ders Dönemlerine Ait Eğitim İstatistiği	25
Tablo:3.1.1. Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler	42
Tablo:3.1.2. Milli Eğitim Şûralarında Zorunlu Eğitim İlgili Alınan Kararlar	42
Tablo:3.13.1. Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim süreleri	48
Tablo:3.13.2. Türkiye ve AB ülkelerinde zorunlu eğitimin başladığı ve sona erdiği yaşlar	48
Tablo:3.13.3. Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim süreleri	48
Tablo:5.1.1.1. "Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaşp karşılaşmadığı" sorusu hakkında görüşleri	53
Tablo:5.1.1.2. Katılımcı öğretmenlerin, 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler ve nedenleri	53
Tablo:5.1.1.3. Herhangi bir problemle karşılaşmayan öğretmenlerin verdiği cevaplar	54
Tablo:5.1.1.4. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	55
Tablo:5.1.1.5. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri	56
Tablo:5.1.1.6. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri	57
Tablo:5.1.1.7. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	58
Tablo:5.1.1.8. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemeleri hakkındaki görüşleri	59
Tablo:5.1.1.9. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumlu yönde değerlendirme nedenleri	60
Tablo:5.1.1.10. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	61
Tablo:5.1.1.11. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık yok değerlendirme nedenleri	62
Tablo:5.1.1.12. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgi ve özveriği göstermesi hakkındaki görüşleri	63
Tablo:5.1.1.13. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriği gösteriyor" değerlendirme nedenleri	63
Tablo:5.1.1.14. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriği göstermiyor" değerlendirme nedenleri	64
Tablo:5.1.1.15. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler değerlendirme nedenleri	65
Tablo:5.1.1.16. Öğretmenlerin haftalık ders saatin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri	66
Tablo:5.1.1.17. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumlu değerlendirme nedenleri	66
Tablo:5.1.1.18. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumsuz değerlendirme nedenleri	67
Tablo:5.1.1.19. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasının hem olumlu hem de olumsuz değerlendirme nedenleri	68

Tablo:5.1.2.1. Rehber öğretmenlerin "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri	69
Tablo:5.1.2.2. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler ve nedenleri	69
Tablo:5.1.2.3. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	71
Tablo:5.1.2.4. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri	71
Tablo:5.1.2.5. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri	72
Tablo:5.1.2.6. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	73
Tablo:5.1.3.1. Katılımcı idarecilerin "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorularla karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri	74
Tablo:5.1.3.2. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle karşılaştıkları sorunlar ve nedenleri	74
Tablo:5.1.3.3. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinizin fiziksel gelişimle sorularla karşılaşmadım değerlendirme nedenleri	75
Tablo:5.1.3.4. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	76
Tablo:5.1.3.5. Katılımcı okul idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz değerlendirme nedenleri	77
Tablo:5.1.3.6. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	78
Tablo:5.1.4.1. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında velilerin bilgilendirilmesi hakkındaki görüşleri	80
Tablo:5.1.4.2. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem" değerlendirme nedenleri	80
Tablo:5.1.4.3. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri	81
Tablo:5.1.4.4. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem" değerlendirme nedenleri	81
Tablo:5.1.4.5. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri	82
Tablo:5.1.4.6. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok" değerlendirme nedenleri	83
Tablo:5.1.4.7. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili görüşleri	85
Tablo:5.1.4.8. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumlu oldu" değerlendirme nedenleri	85
Tablo:5.1.4.9. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri	86
Tablo:4.1.4.10. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişim hem olumlu hem de olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri	87
Tablo:5.1.4.11. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişim olmadı" değerlendirme nedenleri	88
Tablo:5.1.4.12. Katılımcı velilerin öğrencisini takip etmesi hakkındaki görüşleri	89
Tablo:5.1.4.13. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede takip ediyorum olumlu değerlendirme nedeni	89

Tablo:5.1.4.14. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademede olduğu gibi II. kademede de takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni	90
Tablo:5.1.4.15. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademede olduğu gibi II. kademede de takip edemiyorum olumlu değerlendirme nedeni	90
Tablo:5.1.4.16. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademede olduğu gibi II. kademede takip edemiyorum olumsuz değerlendirme nedeni	91
Tablo:5.1.4.17. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri	93
Tablo:5.1.4.18. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumlu değerlendirme nedenleri	93
Tablo:5.1.4.19. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri	94
Tablo:5.1.4.20. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi hakkındaki görüşleri	95
Tablo:5.1.4.21. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi aynı değerlendirme nedeni	96
Tablo:5.1.4.22. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumlu yönde değerlendirme nedenleri	96
Tablo:5.1.4.23. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	97
Tablo:5.2.1.1. "Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaşp karşılaşmadığı" sorusu hakkında görüşleri	99
Tablo:5.2.1.2. Katılımcı öğretmenlerin, 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler ve nedenleri	99
Tablo:5.2.1.3. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	101
Tablo:5.2.1.4. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri	102
Tablo:5.2.1.5. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri	102
Tablo:5.2.1.6. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	103
Tablo:5.2.1.7. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemeleri hakkındaki görüşleri	105
Tablo:5.2.1.8. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumlu yönde değerlendirme nedeni	105
Tablo:5.2.1.9. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	106
Tablo:5.2.1.10. Katılımcı öğretmenlerin, öğrenci velilerinin II. kademede gereken özveriyi göstermesi hakkındaki görüşleri	108
Tablo:5.2.1.11. Öğretmenlerin, veliler II. kademede öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriyi göstermiyor" değerlendirme nedenleri	108
Tablo:5.2.1.12. Öğretmenlerin haftalık ders saatin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri	111
Tablo:5.2.1.13. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumsuz değerlendirme nedenleri	111
Tablo:5.2.1.14. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasının hem olumlu hem de olumsuz değerlendirme nedenleri	112
Tablo:5.2.2.1. Rehber öğretmenlerin "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri	114
Tablo:5.2.2.2. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler	114

ve nedenleri	
Tablo:5.2.2.3. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	116
Tablo:5.2.2.4. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri	116
Tablo:5.2.3.1. Katılımcı idarecilerin "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorularla karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri	118
Tablo:5.2.3.2. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle karşılaştıkları sorunlar ve nedenleri	118
Tablo:5.2.3.3. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri	119
Tablo:5.2.3.4. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz değerlendirme nedeni	120
Tablo:5.2.3.5. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	121
Tablo:5.2.4.1. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında velilerin bilgilendirilmesi hakkındaki görüşleri	123
Tablo:5.2.4.2. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri	124
Tablo:5.2.4.3. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok" değerlendirme nedenleri	125
Tablo:5.2.4.4. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili görüşleri	126
Tablo:5.2.4.5. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri	126
Tablo:5.2.4.6. Katılımcı velilerin öğrencisini takip etmesi hakkındaki görüşleri	127
Tablo:5.2.4.7. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademe olduğu gibi II. kademe de takip ediyorum olumlu değerlendirme nedeni	127
Tablo:5.2.4.8. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademe olduğu gibi II. kademe de takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni	128
Tablo:5.2.4.9. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri	129
Tablo:5.2.4.10. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri	129
Tablo:5.2.4.11. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi hakkındaki görüşleri	131
Tablo:5.2.4.12. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	131

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Eğitim, insanlık tarihi boyunca farklı şekillerde tanımlanmıştır. Türk Dil Kurumu [TDK] eğitimi, "Eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerinde, kişiliklerini geliştirmede okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etmektir." şeklinde tanımlarken, Yıldırım (1983, s.12, aktaran Sönmez, 2012, s.35) "İnsan davranışlarında bilgi, beceri, anlayış, ilgi, tavır, karakter ve sair önemli sayılan kişilik nitelikleri yönünden belli değişimler sağlamak amacıyla yürütülen düzenli bir etkileşim" şeklinde tanımlamıştır. Eğitim için yapılan farklı tanımlar, ilk zamanlarda anlaşılması güç kavramları ifade ederken; son yüzyıllarda toplum içinde yaşanan değişimler, etkileşimler, dalgalanmalar ve reformlar eğitimin tanımında önemli bir yer edinmiştir. Kısacası eğitimi soyut düşünmek yerine insanlar anlayabileceği günlük olaylarla açıklayabilecek kavramlara yer verildiği zamanlara geçilmiştir (Üstün, Duran ve Saral, 2014, s.252).

Eğitim, gelecekteki nesillere geçmişe ilişkin asıl bilgileri nakletmekle yetinmeyip, bu neslin daha sağlıklı düşünerek elinde bulunan bilgilere daha fazlasını ekleyecek yeni platformlar oluşturmaktadır. Eğitime bu yönde baktığımızda, sosyal yapının muhafaza edildiği diğer yandan da sürekliliğinin sağlandığı ve bunla da yetinilmeyip çağın yeniliklerine ayak uyduran, kendini geliştiren hareketli bir yapının kabullenilmesi eğitim kurumlarının daha tertipli olmasını sağlamıştır (Toprak, 2008, s.12).

Eğitim, fertlerin yeteneklerini değişik alanlarda geliştirmeyi hedeflemektedir. Eğitim faaliyetlerinin etkili ve sağlam bir şekilde devam edebilmesi için, eğitimin planlı ve programlı bir şekilde bir bütün içinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Demir, Doğan ve Pınar, 2013, s.1082). Eğitim, devrin güçlü yapısına göre şekillenmiş ve kendi düzenini bu yapıya göre şekillendirmiştir. Ülkelerin eğitim sistemleri o ülkelerin istikbalini şekillendirmiştir. Bugünkü şartlarda teknolojiye ve çağın bilgisine sahip olmayan ülkelerin ekonomik ve siyasal bağımsızlığını sürdürmesi imkânsız olmuştur. 21. yüzyılda, evrensel değerleri olmayan eğitim

sistemlerinin kendi ideallerini gerçekleştirmeleri neredeyse imkânsız olmuştur. II. Cihan Harbi'nin bitmesine müteakiben eğitime ehemmiyet veren ülkelerin hızlı geliştiği, muhkem demokrasiler kurduğu; bunu yapamayan ülkelerde ise kalkınmanın gerçekleşemediği ve demokrasilerin tam anlamıyla yerleşemediği görülmektedir (Akınoğlu, 2005, s.32).

Eğitim sistemleri, değişik yapıların aynı amaç uğruna birleşmesiyle ortaya çıkan oluşumlardır. Bu oluşumların içinde bulunan; öğrenci, veli, öğretmen, okul idarecileri, okul temsilcileri bunlardan bazılarıdır. Eğitim sistemlerinin işleyişleri ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Zaman içerisinde bu ülkeler çağın ihtiyaçlarına göre sistemlerini değiştirebilmektedir. Ders kazanımları, haftalık ders saatlerinin süreleri, okul davranış kuralları ve bunun gibi birçok eğitimi ilgilendiren uygulamalar ülkeden ülkeye ya da ülke içerisinde zamanla değiştiği ya da yenilendiği görülmektedir (Üstün, Duran ve Saral, 2014, s.252).

Ülkemizin eğitim sistemine baktığımızda; askeri okulların dışından eğitim veren kurumlar, medreseler ve sıbyan mektepleridir. Osmanlı Devleti'nde eğitim bu kurumlar çerçevesinde şekillenmiştir. Ancak bu eğitim sistemi sanayi devrimiyle günün şartlarına cevap veremez hale gelmiştir. Bunu anlayan Osmanlı sultanları 18. yüzyıldan sonra eğitimde köklü değişikliklerin ilk adımlarını atmaya başlamıştır. Bu adımlar genellikle batı tarzında eğitim veren okullar açılmasıyla olmuştur. Bunların yanında eğitim seviyesini artırmak ve eğitim de devamlılık sağlamak amacıyla zorunlu eğitime gidilmiştir.

Zorunlu eğitim sistemi ilk kez II. Mahmud zamanında yürürlüğe girmiştir. Bu zorunlulukla ülkenin eğitim seviyesi yükseltilmek istenmiştir. Okula devam etme zorunluluğu 1876 Anayasası'na da girerek süreklilik kazandırılmak istenmiştir. Bu anayasada eğitim süresinin 5 yıl olduğu belirtilirken Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati (İlköğretim Geçici Kanunu, 1913)'de de zorunlu eğitim süresinin 6 yıl olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında alınan bir kararla anayasanın 87. Maddesinde zorunlu eğitim süresi 5 yıla indirilmiştir. 1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda zorunlu eğitim süresi 8 yıla çıkartılmış ve adının da temel eğitim olduğu belirtilmiştir. Çeşitli nedenlerden dolayı 8 yıllık temel eğitime 1997-1998 eğitim-öğretim yılında başlayarak geçilmiştir. 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6287 sayılı kanunla

ülkemizde zorunlu eğitim sistemi, 4+4+4 olarak belirtilerek zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkartılmıştır.

Bu çalışmada da 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler öğretmen, idareci, rehber öğretmen ve velilerin görüşlerine göre ortaya konmaya çalışılmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesini "4+4+4 eğitim sisteminde 5. sınıf öğrencilerinin karşılaştığı problemlerin paydaş görüşleri" olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada 5. sınıf öğrencilerinin uyum sürecinde yaşadığı sorunlar öğretmen, idareci ve veli görüşleriyle incelenmiştir.

Bu amaçlara ulaşmak için sorulara cevap aranmıştır.

1.2. Alt Problemler

Araştırmada temel olarak şu alt problemler üzerinde durulmuştur:

Öğretmenlere;

1. 5. sınıf öğrencilerinizle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız bu problemler nelerdir?
2. 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?
3. 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre (6, 7 ve 8. sınıflar) farklılıklar var mıdır? Varsa ne gibi farklılıklar gözlemlediniz?
4. Veliler ilkokulda öğrencilerine gösterdiği ilgi ve özveriye II. kademeye (ortaokula) yeni başlayan 5. sınıf öğrencilerine de gösteriyor mu? Göstermiyorsa bu öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?
5. 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?

Rehber Öğretmen ve Okul İdarecilerine;

1. 5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız? Bu problemleri çözerken öğretmenlerden, idarecilerden ve ailelerinden ne tür yardımlar

aldınız?

2. 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokula) alınmasıyla ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

Velilere;

1. 4+4+4 eğitim sistemi hakkında siz velilere yeterli bilgilendirilme yapıldı mı? Bu sistem hakkındaki olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?
2. II. kademeye (ortaokul) geçişinde çocuğunuzda ne tür değişimler gözlemlediniz?
3. Çocuğunuzun I. kademedede (ilkokul) olduğu gibi II. kademedede (ortaokul) de okul ders durumunu takip edebiliyor musunuz? Edemiyorsanız bu öğrencinizin başarısını etkiliyor mu?
4. 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saati 30 saatten 35 saate çıkması çocuğunuzun başarısını sizce nasıl etkiliyor?
5. Çocuğunuzun I. kademedeki (ilkokul) öğretmeni ile iletişimi, II. kademe (ortaokul) öğretmenleriyle iletişimi aynı düzeyde mi? Değilse bu öğrencinizin ders başarısını etkiliyor mu? Soruları yöneltmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; ülkemizin zorunlu eğitim tarihini araştırarak 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde 4+4+4 yeni eğitim sistemi ile birlikte 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin, velilerinin ve idarecilerinin karşılaştıkları sorunları; öğretmen, veli ve idareci görüşlerine göre incelemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4+4+4 olarak bilinen bu yasa ile zorunlu eğitim 8 yıldan 12 yıla çıkartılmıştır. İlk 4 yıl ilkokul, ikinci 4 yıl ortaokul ve üçüncü 4 yıl da lise olarak kabul edilmiştir. 5+3 kesintisiz 8 yıl olarak uygulanan zorunlu eğitim sistemi 4+4+4 kesintili olarak düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu eğitim sistemi ile 5. sınıf, ilkokul kademesinden ortaokula dâhil edilerek; ilkokul ile ortaokul arasında

geçişin ilk basamağı olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı 2012-2013 eğitim öğretim yılında 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul kademesine dâhil edilmesine karar vermiştir. Bu sistemle birlikte 5. sınıf öğrencilerin ders saatleri artırılmıştır. Öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri göz ardı edilerek somut evreden soyut evreye hızlı bir şekilde geçiş yapmaları istenmiştir. Öğretmenlerin bu sistemde gerekli bilgilendirici seminerler alamamaları, 5. sınıf öğrencilerinin derslerine ilk defa girmeleri bazı olumsuzluklarla karşılaşmalarına neden olmuştur. Bu araştırmada; öğrenci ve öğretmenlerin yaşadıkları kargaşanın kaynağının ne olduğu; öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve idarecilerin sıkıntıları belirlenecek ve onların sunduğu çözüm yolları değerlendirilecektir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

1. 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alındıktan sonra bu öğrencilerin karşılaştıkları sorunları; araştırmaya katılan öğretmenler, okul idarecileri, rehber öğretmenler ve velilerin kişisel fikirlerine ilişkin olarak araştırılmasıyla,
2. Ağrı iline bağlı merkez ortaokullarla,
3. Örneklem grubunda yer alan öğretmenler, okul idarecileri, rehber öğretmenler ve velilerin görüşleriyle,
4. Kullanılan anket ve görüşme formunda yer alan sorularla,
5. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmada,

1. Hazırlanan öğretmen, idareci, rehber öğretmen ve veli görüşme formunun, çalışmada ifade edilen alt problemlere cevap verecek nitelikte ve objektif olduğu,
2. Araştırma kapsamında belirlenen örneklemin, evreni temsil edecek özellikte olduğu,

3. Araştırmaya katılan öğretmenler, okul idarecileri, rehber öğretmenler ve velilerin yeterli bilgiye sahip oldukları,
4. İlgili literatürde gerçekleştirilen tarama sonucu elde edilen bilgilerin yeterli olduğu,
5. Araştırmaya katılan katılımcıların veri toplama araçlarını objektif şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.7. Kısaltmalar ve Simgeler Dizini

TDK:	Türk Dil Kurumu
ASD:	Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri
C:	Cilt
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
CHF:	Cumhuriyet Halk Fırkası
DP:	Demokrat Parti
CHP:	Cumhuriyet Halk Partisi
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
AB:	Avrupa Birliği
vb.:	Ve benzeri
BCA:	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
f:	Frekans
N:	Katılımcı Sayısı
ÖG:	Öğretmen Görüşme
RG:	Rehber Öğretmen Görüşme
İG:	İdareci Görüşme
VG:	Veli Görüşme

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Osmanlı Devleti'nde ilkokul seviyesinde eğitim genelde mahalle mektepleri diye bilinen sıbyan mekteplerinde verilmiştir. Bu okullar Osmanlı Devleti'nde eğitimin ilk basamağı olarak kabul edilmiştir. Sıbyan mekteplerinde eğitimi genelde din adamları vermiştir. Bu okulların eğitim yapısına baktığımızda Kur'an başta olmak üzere temel dini eğitimin verilmesi esas olmuştur. Bunun yanında bu okullarda matematik ve okuma-yazma da öğrencilere öğretilmiştir. Sıbyan mekteplerinden sonra medreseler orta, lise ve üniversite eğitimi veren eğitim kurumları olmuştur. Bu eğitim kurumlarında sadece Müslümanların eğitim alması eğitimde sorunlara neden olmuştur. 19. yüzyıla geldiğimizde bu okulların artık o dönemin şartlarına cevap veremediği görülmüştür. Bu eksikliği gidermek için eğitim alanında yenilikler yapılmıştır. Özellikle II. Mahmud zamanında eğitim alanında büyük çaplı reformlara gidilmeye başlanmıştır.

Bu bölüm XIX. yüzyıldan sonra Osmanlı Devleti'nde eğitim yapısı ve cumhuriyetin ilanından günümüze eğitim yapısı olmak üzere iki başlıkta irdelenmiştir.

2.1. XIX. Yüzyıl ve Sonrasında Osmanlı Devleti'nde Eğitim

Osmanlı Devleti'nde 18. yüzyılın sonuna kadar, sivil eğitim sistemini oluşturan kurumlar; medreseler ve sıbyan mektepleridir. Medrese ve sıbyan okullarının açılış amaçları öğrencilerin okuma-yazma becerisini kazandırmanın yanında İslam dininin genel kurallarını kazandırmaktır. Bu okulların programlarında; Elifba, Kur'an, İlm-i Hal, Tecvid, Türkçe Ahlak Risaleleri, Türkçe ve Hat dersleri yer almaktadır (Parmaksız, 2008, s.20).

Osmanlı Devleti, çağdaşlaşma adına yenilikler yapmaya başlayınca kökleşmiş eğitim yapısının zamanın ihtiyacına cevap veremeyeceği anlaşılmış ve bunun içinde eğitimde yenilik yapılmaya başlanmıştır. Sıbyan mekteplerinin reformu ilk olarak II. Mahmud zamanında yapılmıştır. II. Mahmud bu okulların düzenlemesi için Talim-i Sıbyanı yayınlattır. Okuma-yazma adına önceleri de farklı fermanlar ilan edilse

de, 1824 tarihli Talim-i Sıbyan halka okuma-yazma zorunluluğu getiren ilk belge olarak kabul edilmektedir (Akyüz, 2004, s.151). Bundan sonraki zamanda II. Mahmud eğitim alanında yeni girişimlerde bulunmuş ve Meclis-i Umur'u Nafia Komisyonu'nu kurdurmuştur. Meclis-i Umur'u Nafia Komisyonu ilkokulların iyileştirilmesi için gerekli incelemeleri yaparak rapor halinde sunmuşlardır. Bundan sonraki süreçte Abdülmecit, 1845 yılında sıbyan mekteplerini belli bir nizam sokmak için Hatt-ı Hümayun'u yayınlamıştır (Parmaksız, 2008, s.20). Ayrıca 1847 yılında sıbyan mektepleri düzenleyen bir emirle bu okulların öğrenim süresinin 4 yıl olduğu vurgulanmıştır (Parmaksız, 2008, s.21).

1827 yılında II. Mahmud ordunun ve eğitimin ihtiyaçlarını karşılamak için yurt dışına öğrenci yollamaya başlamıştır. Ayrıca orduya hekim yetiştirmek amacıyla Mekteb-i Tıbbiye ve 1932 yılında ise Cerrahhane'yi yaptırmıştır. Buna ek olarak 1839'da Galatasaray'da bulunan eski saray okuluna Mekteb-i Şahane-i Tıbbiye'yi yaptırmıştır. Sultanahmet ve Süleymaniye camilerinde ise Müslüman genç erkeklerin eğitim almaları amacıyla iki Rüşdiye (Ortaokul) açılmıştır. Bu açılan Rüşdiye'lerden ekseri teknik alanda eğitim görmek isteyen öğrencilere tarih, matematik ve dilbilgisi öğretilmiştir. Devlet kurumlarında çalışmak isteyen öğrenciler içinse Mekteb-i Maarif-i Adliye ve Mekteb-i Maarif-i Edebiye'de Arapça, Fransızca, coğrafya, tarih, siyaset ve matematik dersleri verilmiştir (Toprak, 2008, 20-22).

2.1.1. Tanzimat döneminde eğitim

3 Kasım 1839'da Osmanlı Devleti'nde Gülhane-i Hatt-ı Hümayunu'nun ilan edilmesiyle beraber eğitim alanında farklı bir döneme girilmiştir. Herkesin bildiği ismiyle Tanzimat Fermanı, kökleşmiş Osmanlı Hatt-ı Hümayun zihniyetine mütenasip olmakla beraber getirdiği yeniliklerle diğer fermanlar arasında başka bir yeri bulunmaktadır. Bu belge Mustafa Reşit Paşa başta olmak üzere bürokratların kendilerini korumak amacıyla yayınladığı bir belgedir (Erkek, 2009, s.26-27).

Tanzimat Dönemi'nde, eğitim alanında yenileşmelere girilmiştir. Bu yenileşme nedenlerine baktığımızda;

- "Ülkede yeniliklerin gerekli bir ihtiyaç olduğu olması
- Avrupa kamuoyunun kazanmak istenmesi

- Avrupa devletlerinin baskılarını azaltması" (Akyüz, 2014, s.157).

İlköğretim yenileşme tarihindeki bir adım, Nisan 1847 tarihinde çıkartılan "Etfalin Talim ve Terbiyelerini ne Veçhile İcra Eylemlerini Lazım Geleceğine Dair Sıbyan Mekatibi Heceleri Efendilere İta Olunacak Talimat" başlığı altındaki belgedir. Bu belgeye baktığımızda dönemin şartlarına göre erken alınmış bir karar olması, eğitime yeni yenilikler getirmesi, çocuklara farklı bir bakış açısı kazandırması ve kısmen uygulanması yönünden önemli bir belgedir (Akyüz, 1994, s.1-47).

1847 Talimatı, sıbyan mektebinin programına çok önemli yenilikler getirmiştir. O zamana kadar sıbyan mekteplerinde yazı öğretilmesine gereken önem verilmemiştir. Talimatta yazının öğretilmesi üzerinde durulmuş ve çocukların sıbyan mekteplerine devamlılığı zorunluluk haline getirilmiştir (Aydın, 2006, s.173).

Tanzimat Dönemi'nde okullarda sınıflar belirlenirken talebeler eğitimdeki bilgilerine göre kümeler yani sınıflara bölünmüştür. Fakat bu kümeleşme günümüzdeki sınıfa benzememektedir. Erkek ve kız öğrenciler düzensiz bir şekilde olmayıp kendi aralarında oturmuşlardır. Öğretim hoca'nın ya da kalfa'nın her çocukla tek tek ilgilemesi biçiminde (münferiden) yapılmıştır. Bu dönemde sınıf geçme bulunmamaktadır. Öğrenci okula geldiğinin 4. yılının sonunda yapılan okul bitirme sınavına girmiştir. 6 yaşını bitiren çocukların sıbyan mektebine devam etmesi zorunlu hale getirilmiştir. 4-5 yaşlarındaki çocuklar ise, aileleri isterse okula kabul edilmişlerdir. Okulların öğrenim süreleri 4 yılı kapsamaktadır. Fakat gerekli eğitim seviyesine ulaşamayan çocuklar bu öğrenim süresine ek olarak 3 yıl daha okula devam etmişlerdir (Akyüz, 2014, s.161).

Tanzimat Dönemi içerisinde ilköğretim adına gerçekleştirilen eylemlere genel olarak baktığımızda (Altın, 2008, s.275):

- "İlköğretim zorunlu hale getirilmiştir.
- Okullar muhtelif kısımlara ve derecelere ayrılmıştır.
- Eğitimde usul-u cedid (yeni usul) yönteminin uygulanmasına geçilmiştir.
- Kaza ve kasabalarda yaptırılan büyük İbtidai (ilkokul) mekteplerine, Gayr-i Müslim öğrencilerde kabul edilmiş, tüm olumsuz koşullara

rağmen eğitim süreci ile Müslüman ve Gayr-i Müslim halk aynı ortak ülkü altında kaynaştırılmaya çalışılmıştır.

- İbtidai (ilkokul) mekteplerinin öğretim kadrolarına medrese çıkışlı öğretmenlerin yerine yeterli olabildiği kadarıyla Darülmualimin (Erkek Öğretmen Okulları) mezunları atanmaya çalışılmıştır.
- Eğitimin maddi yönü için halktan yardım istemiştir. Okula az sayıda öğrenci alınma yoluna gidilmiş, öğrenci sayısı 30'dan 20'ye düşürülmüştür.
- Okullara öğrenciler sınavla alınmıştır.
- Öğrenim süresi 3 yıl olmuştur."

Tanzimat Dönemi'nde 1846 yılında bir Darülfünun (Üniversite) açılması kararlaştırılmış ve bu okul için temel atılmıştır. Fakat böyle bir okulun açılması ancak 1863 yılında olmuştur (Akyüz, 2014, s.168). 1863 yılında açılan Darülfünun'un milletin genel kültürünü geliştirmekten başka bir yararı olmayınca 1865 yılında kapatılmıştır. 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde Darülfünun'nu geliştirmek amacıyla gerekli çalışmalar yapılırsa da bundan sonraki süreçlerde bu yapılan bu çalışmalar dikkate alınmamıştır. 1869 yılına gelindiğinde Darülfünun ikinci defa açılmıştır. Bu açılan Darülfünun'un ders programlarının yanında milletin genel kültür seviyesini artırmak amacıyla halka açık genel kültür derslerini de kapsamış, lakin başarı tam sağlanamayınca 1871 yılında tekrar kapatılmıştır. Darülfünun 1874 yılında Mekteb-i Sultani'nin içinde Darülfünun-ı Sultani adı altında üçüncü kez açılmıştır. Bu Darülfünun hukuk ve mühendislik alanlarında öğrenci yetiştirmiş ve 1888'de kapatılmıştır. Darülfünun adına girişilen bu teşebbüslerin başarısız olmasının en önemli nedenlerinden biri öğrencilerin buraya geldiklerinde ortaöğretim görmemiş olmalarıdır (Dölen, 2008, s.1).

Osmanlı Devleti, eğitimde yaşanan kargaşayı çözebilmek ve eğitimi merkezden yönetebilmek ve bu eğitimi devlet politikası haline getirmek amacıyla 29 Nisan 1857'de Maarif-i Umumiye Nezareti (Eğitim Bakanlığı)'ni kurmuştur. Bu kurumun başına da Sami Abdurrahman Paşa'yı tayin etmiştir. Maarif-i Umumiye Nezareti (Eğitim Bakanlığı)'nin kurulmasıyla eğitimin çağdaştırılması için

alışmalara başlanmıştır. Eğitimın ağdaşlaşması için ve eğitim verecek kişileri yetiştirmek olan yksekđđretim kurumlarında đđretmen yetiştirmek amacıyla iki talebe Paris'e gönderilmiştir. Buradan gelen đđrencilere, Fransızca đđretmek ve đđrencileri diğer alanlarda eđđtirmek amacıyla Mekteb-i Osmanı adıyla bir okul açılmıştır. Ülkenin değişik bölgelerinde 1857-1861 yıllarında Rüşdiyeler açılmış, 1859 tarihinde ise Mülkiye Mektebi açılmıştır. 3 Mart 1831 tarihinde Maarif Nezareti'nin Vazifelerine Dair Mevad (Maddeleri) yayınlanmıştır. Bu bildiriyle eğitim işleri devlet politikası haline getirilmiştir (Toprak 2008, s.25).

Sadullah Paşa tarafından hazırlanan 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (Genel Eğitim Tzđđ) Tanzimat Dönemi'nin eğitim tarihine büyük katkı sağlamıştır. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi zorunlu ilkđđretim, müfredat programlarının yenilenip yükseltilmesi, sıbyan okulları bulunmayan köylere bu okulların açılmasını, her kasabaya rüşdiye, şehirlere idadi (lise), büyük merkezlere sultani açılmasını amaçlamıştır. Ayrıca bu Nizamname'de İstanbul'a niversite, erkek ve kadın đđretmen okullarının açılması hedeflemiştir. Eğitimi devlet meselesi olarak algılayan 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, eğitim tarihimizde en kapsamlı reformları yapmıştır (Altın, 2008, s.271-273).

1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi 5 kısım 198 madde olarak hazırlanmış, eğitimdeki bütün konulara değinmiştir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi eğitimın ilk basamağından başlayarak niversiteye kadar bütün eğitim aşamalarında; okullarda verilecek dersleri, đđrencilerin okula kayıt işlemlerini, çalışanların maaşları gibi birden fazla konuyu düzene koymuştur. 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile formel (rgn) eğitim; ilk, orta ve yüksek şeklinde kısımlara ayırmıştır. Bu kısımlar, Mekatib-i Sıbyaniye (İlkokul), Mekatib-i Rüşdiye (Ortaokul), Mekatib-i İdadiyi (Lise), Mekatib-i Sultaniye, Mekatib-i Aliye (Yüksekokul) adı altında 5 bölümden oluşmaktadır (Altın, 2008, s.274).

Tanzimat Dönemi'nde "Askeri Tıp Mektebi bünyesinde 1842 yılında Ebe Mektebi, 1848 yılında açılan Darlmualiman, akabinde 1850'de eğitim hayatına giren İdadi Mektebi bu dönemin ilk modern eğitim kurumlarından sayılmıştır. Bunları daha sonra 1858'de açılan Ticaret ve Ziraat Nezareti'ne bağlı ilk Ziraat Mektebi, 1859'da Mekteb-i Mülkiye Mektepleri yine 1860'da Telgraf Mektebi ve 1861'de tesis edilen Ticaret Mektebi takip etmiştir. Harbiye bünyesindeki

veterinerlik şubesinin tesis tarihi 1849'dur. Dârülfünûn 1863'de, Mülkiye Mühendis Mektepleri 1867'de, Galatasaray Sultaniyesi 1868'de, Kız Sanayi Mektebi 1869'da, Darülmualimat 1870'de, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye 1872'de, Darüşşafaka 1873'de açılmıştır." (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Eğitiminde Modernleşme, 2014, s.4).

2.1.2. II. Abdulhamid döneminde eğitim

II. Abdulhamid Dönemi ilköğretimdeki yeniliklere baktığımızda cemaatlerin etkisinde olan ilkokulların devlet kontrolüne alınması ve eski yöntem ile eğitim veren okulların yeni yöntem ile eğitim veren okullara dönüştürülmesi olmuştur. Bu dönemde çağın yeniliklerine uygun eğitim veren ilkokulların açılmasına büyük önem verilmiştir. II. Mahmud zamanından bu yana sıbyan mekteplerindeki ulemanın etkisinin azaltılması için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar yapılırken ulemanın göstereceği tepki de dikkate alınarak hareket edilmiştir (Parmaksız, 2008, s.53).

II. Abdülhamid Dönemi'nde, ilköğretimde yaşanan sorunları çözmek amacıyla yapılan ilk adım, Anayasa (Kanun-i Esasi)'nın 114. maddesine ilkokulun zorunlu olması maddesinin eklenmesidir. Anayasaya eklenen bu maddeyle, kız ve erkek öğrencilerin eğitim görmesi hukuki zemine oturtulmuştur. Ayrıca anayasanın 114. maddesi ile eğitim gören kızların devlet kadrolarına yerleştirmesi fikri de gündeme gelmiştir (Parmaksız, 2008, s.53).

İlköğretimin zorunlu olmasına müteakiben Maarif Teşkilatı içinde Mekatibi Sıbyaniye (Sıbyan Mektepleri) Dairesi 1879 yılında kurulmuştur. 1881 yılında gelinde ise bu kurumun adı Mekatib-i İbtidaiye Dairesi şeklinde değiştirilmiştir. Mekatib-i İbtidaiye Dairesi, eğitimde yeni yöntemler uygulanması zorunluluğunu ilkokullara getirmiştir. İlkokula ait birimlerin teşkilat şeması içerisinde alınması zorunluluğu, sorunlara bakanlık düzeyinde önemsendiği göstermektedir (Kodaman, 1991, s.67).

II. Abdülhamid Dönemi'nde, ilköğretimin zorunluluğu prensibi olmasına karşın, ilkokulların her türlü ihtiyacını karşılamak amacıyla milletten yardım talep edilmiştir. Bayram Kodaman yaşanan bu olayı şu sözlerle belirtmiştir: "Bu dönemde ilköğretim siyasetinde uygulanan bir diğer değişiklik de, Müslüman halkın ilköğretimin ıslahatına iştirak ettirilmesidir. Bundan maksat, halkın kendi imkânlarıyla okul binalarını yaptırmasını ve iade yoluyla maarife maddi yönden

yardımda bulunmasını sağlamaktır. Devlet bütçesinden maarife ayrılan tahsisatın çok sınırlı olduğu hesaba katılırsa, bu tedbirin yerinde bir hareket olduğu düşünülmüştür. Ayrıca kaza ve kasabalarda yaptırılacak İbtidai okullarının büyük olması ve buralarda Gayr-i Müslim tebaa çocuklarının da eğitilmesi yolunda alınan kararlar, ilköğretimde de ortaöğretimde olduğu gibi Osmanlılık düşüncesine hala önem verildiğini göstermektedir." (Kodaman, 1991, s.68).

2.1.3. İttihat ve Terakki döneminde eğitim

II. Meşrutiyet ilanından iktidara gelen İttihat ve Terakki grubunun eğitim alanında önünde duran en önemli problemlerden biri ilköğretimde yaşanan sorulardır. Eğitim alanında yaşanan problemler bu dönemde gün yüzüne çıkmıştır. Okul sayılarının mevcut eksikliği, öğretmenlerin geliştirilmesi ve çağdaştırılması, öğretimde uygulanan yöntem ve teknikler, okulların fiziki şartlarının eksikliği sürekli gündemi meşgul etmiş ve tartışma konusu olmuştur. Halkın beklentisi ise mevcut hükümetin ilköğretimde yaşan bu sorunlara hemen çözüm üretmesi ve ilköğretimin belli bir düzene sokulması isteğidir. Tanzimat Dönemi'nden öncesinde kurulan rüşdiyeler yüksekokullara gidecek öğrencileri hazırlamaları için kurulmuştu lakin Tanzimat Dönemi'nde bu okullar ortaöğretimin giriş basamağını oluşturmuştur. Meşrutiyet Dönemi'nde ise yeni bir düzenlemeyle ilköğretimin parçası olmuştur (Erkek, 2009, s.129).

Yahya Akyüz, Meşrutiyet Dönemi'nin genel eğitim özellikleri hakkındaki görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmektedir:

- "Siyasî hayat ve fikir hareketleri birden canlanmıştır. Basın yayının özgürlüğüne kavuşma yanı sıra, özellikle Balkan Savaşları, aydınlar, toplumsal sorunları ve dertleri acımasız bir dille ortaya koymuştur. Eğitim sorunları, üzerinde önemle durulan bir alan olmuştur. Tartışılan başlıca eğitim sorunları ve eğitim akımları şunlardır: a) Politik akımlar (Osmanlıcılık, İslâmcılık, Türkçülük, Batıcılık, Sosyalizm) ve eğitim b) Millî ve kültürel eğitim c) Seçkinler eğitimi-kitle eğitimi d) Anglo-Sakson eğitimi (eğitimde pragmatizm) e) Toplum kurtarıcı öğretmen görüşü f) Kızların eğitimi g) Halk eğitimi h) İş, üretim, köy ve çevre eğitimi i) Eğitimde çocuktan

hareket j) Beden eğitimi.

- Dönemin başında, Meşrutiyetin ilânı ile beraber, aşırı hürriyetçi bir hava ortaya çıkmış, bu okullara da yansımıştır. Bu nedenle, önceleri okullara "hürriyetçi mektepler" dendiği olmuştur. Fakat bu terimle aslında, okulların içine yuvarlandığı disiplinsizlik, keşmekeş, başıboşluk, gösteriş (nümayiş) anlatılmak istenmiştir. 31 Mart olayı bastırıldıktan sonra, okullarda da disiplin sağlanmıştır.
- Balkan Savaşları'ndan (1912-1913) sonra, toplumda eğitim konularına ilgi artmış, âdeta herkesin gözü açılmış, eğitim işleri yalnızca Maarif Nezaretinin işi olmaktan çıkmıştır. Ancak Balkan Savaşları felâketlerinden çıkarılan, "toplum olarak uyuşukluktan silkinip, çalışıp çaba harcayarak toparlanmak gerektiğini, yoksa Devletin daha büyük felâketlerle karşılaşacağı" gibi dersler, düşünceler ve özeleştiriler ne yazık ki çabuk unutulmuştur.
- Balkan Savaşları ve felâketlerinden sonra toplumda, "çökmekte olan devleti eğitim ve öğretmenler kurtaracaktır" şeklinde bir görüş benimsenmiştir. Fakat bu, genellikle bir slogan görünümünden öteye gidememiştir.
- Özellikle Balkan Savaşlarına kadar taassup nedeniyle kızların eğitimi konusunda verimli çalışılmamış, fakat Balkan felâketlerinden sonra taassup azalmış, daha cesurca ve etkili çalışmalar yapılabilmiştir.
- Kızlar için ilk kez bir yükseköğretim kurumu açılmıştır.
- Dönemin sonuna doğru geleneksel sıbyan mekteplerinin çoğu kapatılmıştır.
- İlk resmî anaokulları bu dönemde açılmış, okul öncesi eğitimde ilk ciddî adımlar atılmıştır.
- Eğitimde drama ilk kez bu dönemde kullanılmaya başlanmıştır.
- Medreselerin ıslahı için fikirler ve teşebbüsler yaygınlaşmıştır.
- Öğretmen yetiştirilmesinde yenilikler yapılmış, önemli adımlar

atılmıştır.

- Öğretmenler ilk kez bu dönemde meslekî örgütler kurmuşlardır.
- Eğitimde niceliğe, yani okul, öğrenci ve öğretmenleri sayıca artırmaya öncelik verilmiş, niteliğin önemi konusunda bazı görüşler ve uygulamalar görölse bile, nitelik her zaman ikinci plânda kalmıştır.
- Programlara sosyal, siyasal muhtevalı, hayata dönük bazı dersler girmiştir.
- Eğitimin bilim olarak işlenmesinde ciddî gelişmeler sağlanmış, Batının önemli eğitimcilerinin fikir ve yöntemleri çok daha iyi tanınmaya başlanmıştır. Pedagoji ve eğitim, eğitimcilerde ve toplumda gittikçe saygı ve ilgi uyandıran bilimler olarak görölmüştür. Bazı eğitimciler ve öğretmenler, *"ben tarih, coğrafya, matematik... bilmem, fakat onların öğretim yöntemlerini bilirim"* şeklinde aşırı görüşlere bile sahip olmuşlardır.
- Daha önce öğretimde öğretmen, kitap, hafıza çok önemli olmuştur. Meşrutiyet Dönemi'nde ise bunların yerine tabiat, eşya, olay ve deney daha önemli hale getirilmiştir. Bu, o dönem için "ihtilâlcı bir pedagoji" demektir. Başka bir deyişle, eğitim ve öğretim yöntemlerinde kitap ve öğretmenden eşyaya yönelen, gözleme ve öğrencinin kendisinin araştırıp bulmasına dayanan (usûl-i tekşifî ve tedris-i ayanî) bir yola gidilmeye başlanmıştır. Bu şekilde, okullarda, öğrencilerin fizikî ve sosyal çevrelerini tanımaları için gözlem-inceleme ve geziler düzenlenmiştir (fennî gezintiler, tenezzühler, müşahade cevelanları). Fakat bu yeni yöntemler pek yaygınlaşamamıştır.
- Eğitim Bakanlığı ilk kez ülkenin renkli eğitim haritalarını yayınlamıştır.
- Meşrutiyet Dönemi eğitiminde özellikle yöntem ve tekniklere ilişkin yenilikler görölmekle beraber, eğitimde ortak ve kesin bir "amaç"

gösterilememiştir. Her alanda ortaya çıkan düşünce ve davranış çeşitliliği ve farklılığı, eğitimde böyle ortak ve kesin bir "amaç" belirlenmesini engellemiştir.

- Meşrutiyet Dönemi, eğitimde büyük girişimler dönemi olamamıştır.
- Eğitimde yeterli girişim ve atılımlar yapılamamışsa da, eğitim ve öğretmen sorunları meslekî dergiler ve genel basında ilk kez geniş ölçüde tartışılmış, yeni ve orijinal görüşler ortaya çıkmıştır.
- Balkan ve I. Dünya Savaşları ve bunların yol açtığı felâketler, Meşrutiyet Dönemi eğitiminin gelişmesini engelleyici temel nedenler arasında yer almıştır.
- Kadınlar, Devlet dairelerinde memur olarak çalışmaya, böylece, kırk yıldır bazılarının yaptığı "*öğretmenlikten*" başka hizmetlere de geçmeye başlamışlardır." (Akyüz, 2014, s.265-266).

2.2. Cumhuriyet'ten Günümüze Eğitim

Türkiye'de 29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyet'in resmen ilan edilmesinden sonra bütün kurumlar ve toplumsal alanda büyük bir değişim ve çağdaşlaşma çalışmaları başlanmıştır. Bu çalışmalar başta hukuk, eğitim ve bilim olmak üzere çağın ihtiyaçlarına göre yapılandırılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında eğitim alanındaki yeniliklere baktığımızda özellikle ilköğretimde önemli yenilikler yapılmıştır. Bu dönemde eğitim alanındaki en önemli hedef Türkiye'nin her yerine ilköğretimi yaygınlaştırmak ve okullaşmayı % 100 yapmaktır (Deringöl, 2007, s.19).

2.2.1. Atatürk döneminde eğitim

Cumhuriyet'in ilanından sonra modernleşme düşüncesine büyük önem verilmiştir. Gerek Avrupa'daki süreç, gerekse Osmanlı'nın yaşadığı süreç eğitimin modern bir hale gelmesi gerektiğini vurgulamıştır (Özbey, 2014, s.114). Cumhuriyet Dönemi'nde eğitime ve ilköğretime özel bir önem verildiği herkesçe kabul edilen bir gerçektir. İnkılâpların gerçekleşebilmesi için fiziki şartlarının yerine getirilmesinin ardından halkın inkılâpları anlayabilmesi ve bunları benimsemesinin eğitim yoluyla gerçekleşeceği anlaşılmıştır. Atatürk, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin henüz kurulma

aşamasına gelmeden önce Cumhuriyet’i eğitim yoluyla halka mal etmenin önemini önceden öngörmüştür. Eğitim politikasında esas hedef, demokrasiyi halka öğretmek ve yaygınlaştırmaktır. Atatürk, Türk milletinin gerilemesinin asıl nedeninin Osmanlı’dan miras kalan eğitim sisteminin etkili olduğunu belirtmiştir. Atatürk’e göre geleneksel eğitim sistemi, milli benlik duygusunu zayıflatarak milli kültürün gelişmesini ve yaratıcı olmasını engellemektedir. Bir de bu eğitimin sisteminin bilimsellikten uzak bir yapısı olmasından dolayı eğitim gerilemiştir. Kademe kademe gerçekleşen inkılâpların kendine özgü koşulları ve amaçları gerçekleştirebilmesi için eğitim alanında bir takım uygulamalar gerekmiştir. Modern bir toplum oluşturulmasında eğitimin çok büyük önemi olduğu, Atatürk ve eğitimciler tarafından kavranmış ve eğitime en az hukuksal alanda yapılan devrimler kadar önem verilmiştir (Alp, 2009, s.45).

Atatürk, eğitimin gelişmesini ve okumanın yaygınlaştırılmasını bu denli önemsemesinin en önemli nedeni yeni kurulmuş devletin sürekliliğinin sağlanması ve halkın cumhuriyet prensiplerine göre yetiştirilmesi amaçlamıştır. İnkılâpların yaşayabilmesi milletin onu tanıması ve benimsemesiyle olacaktır. Bu da ancak eğitimle mümkün olacaktır. Bundan dolayı yeni kurulan devletin ve getirdiği yeniliklerin milli kültürle aynı zemine oturtmaya çalışan Atatürk, eğitim üzerinde ısrarla durmuştur. Atatürk’ün eğitime verdiği önemi Afet İnan: *"Onun en çok uğraştığı konulardan biri, milli eğitim ve kültür işlerine ait idi. Hatta bazı zamanlar, 'Eğer Cumhurreisi olmasam, Maarif Vekilliğini almak isterdim' derdi."* şeklinde ifade etmiştir (Gök, 2011, s.40).

15 Temmuz 1921’de Ankara’da Maarif Kongresi toplanmıştır. Bu kongreye ülkenin her yerinden kadın ve erkek öğretmen katılmıştır. Atatürk, cepheden gelerek kongreyi açmış ve önemli bir açılış konuşması yapmıştır. Bu kongrenin açılmasına ve Atatürk’ün konuşmasına geniş yer veren Hâkimiyet-i Milliye gazetesi: *"Mustafa Kemal Paşa, üçüncü Yunan taarruzunun en ateşli zamanında muallim ordusunun gelecek vazifesi ile meşgul bulunuyor. Bu asil ve yüce örnek Türk tarihinin benzeri ender bulunan kıymetli hatıralarından biri olacaktır."* (Kaplukan, 2012, s.174-175).

Bu dönemin Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey’dir. Maarif Kongresi’nin üzerinde durduğu başlıca konular:

- İlkokulların eğitim programları,
- Orta basamaktaki okulların programları ve dersleridir.

Maarif Kongresi 21 Temmuz'a kadar 6 gün devam etmiştir. Atatürk, bu kongreden Türkiye'nin millî maarifini kurmasını ister ve millî maarifi şöyle açıklar: *"Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin gerileme tarihinde en önemli bir etken olduğu kanaatindeyim. Onun içindir millî terbiye programından bahsederken, eski devrin batıl inançlarından ve doğuştan sahip olduğumuz özelliklerle hiç ilgisi olmayan yabancı fikirlerden, Doğu'dan ve Batı'dan gelebilen tüm etkilerden tamamen uzak, millî ve tarihî özelliğimizle uyumlu bir kültür kastediyorum. ...Çocuklara ve gençlere özellikle varlığı ile hakkı ile birliği ile çatışan tüm yabancı unsurlarla mücadele lüzumu ve millî fikirlerin kendinden geçerek her zıt fikre karşı şiddetle ve fedakârca koruma gereği telkin edilmelidir."* (ASD (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri) I-III, 2006, C:II;19-20)

Maarif Kongresi, Kurtuluş Savaşı dolayısıyla çabaları bir neticeye varamadan sonlanmıştır. Bu kongre bir neticeye varamasa da böyle olağanüstü durumda toplanması ve Atatürk'ün bu kongreye katılıp açılış konuşmasını yapması eğitim tarihimizde önemli bir yer edinmiştir. Atatürk'ün bu zor süreçte eğitim-öğretim çalışmalarını kontrol edip, ulusal ve çağdaş bir eğitim sistemi oluşturduğunu gösteren bir örnekte; 1 Mart 1922'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış konuşmasıdır. Atatürk bu açılış konuşmasında şunları söylemiştir:

"...Efendiler, buraya kadar sözünü ettiğim hususlar milletin maddi kuvvetlerini geliştirme ve yükseltme önlemleridir. Ancak, insanlar yalnız maddi değil, özellikle bu maddi kuvvetlerde bulunan manevi kuvvetlerin etkisi altındadır. Milletler de böyledir. Manevi kuvvetler ise özellikle ilim ve irfan ile yüksek bir surette gelişir. Bu sebeple; hükümetin en verimli ve en önemli görevi maarif işleridir. Bu işlerde başarı sağlamak için öyle bir program izlemeye mecburuz ki, o program milletimizin bugünkü durumuyla sosyal hayatın ihtiyaçlarıyla, çevre şartlarıyla ve çağın gerekleriyle tamamen orantılı ve uyumlu olsun. Bunun için büyük, hayali ve karışık görüşlerden tamamen uzaklaşarak gerçeklere etkin bir şekilde bakmak ve el ile dokunmak gerekir. Girişilecek şeyin neden ibaret olduğu ancak bu suretle kendiliğinden ortaya çıkar.

Efendiler asırlardan beri milletimizi yöneten hükümetler, maarifin yayılması isteğini açıklaya gelmişlerdir. Ancak bu isteklerine ulaşabilmek için doğu ve batıyı taklitten kurtulamadıklarından sonuçta milletin cehaletten kurtulmamasına sebep olmuşlardır. Bu üzücü gerçek karşısında, bizim izlemeye mecbur olduğumuz maarif siyasetimizin temel esasları şöyle olmalıdır: Demiştik ki; bu ülkenin asıl sahibi ve toplumumuzun temel unsuru köylüdür. İşte bu köylüdür ki, bugüne kadar maarifin nurundan yoksun bırakılmıştır. Bu yüzden bizim izleyeceğimiz maarif siyasetinin temeli, önce var olan cehaleti ortadan kaldırmaktır...

...Bir taraftan cehaletle uğraşırken bir taraftan da memleket evladını, sosyal ve iktisadi hayatın doğrudan etkili ve yararlı bir unsuru kılabilmek için gerekli olan ilk bilgileri uygulamalı bir tarzda vermek maarifimizin esasını teşkil etmelidir. Maarif Vekâletimiz 1921 yılında maarif durumumuzu bu görüşlere yönlendirmeye çalışmıştır. Vekâlet, gelecekteki icraat ve uygulamalarına esas olacak programları hazırlayıp ve yüce meclise sundukça bunların açıkladığı yaklaşıma uygun olarak kanunlaşıp, yürürlüğe konacağına ümidim tamdır." (ASD I-III, 2006, C:I;244-245)

Atatürk, eğitimin ulusal ve çağdaş olması gerektiğini daha cumhuriyeti ilan etmeden önce karar vermiştir. Bu yeni "Türk Eğitim Sistemi" şeklinin geleneksel eğitim sisteminden daha çağdaş bir eğitim sistemine doğru gelişmesi gerektiği belirtmiştir. Bu çağdaş eğitim sistemin milli değerlerimize uygun yabancı düşünce ve tesirinden uzak olması istemiştir. Atatürk'e göre ulusun gelişip yükselmesi ya da ricat (gerileme) etmesi eğitimin milli olup olmadığıyla alakalıdır. Milli eğitim sisteminin sağlıklı ve modern olması bir milleti yükseltecektir. Atatürk'ün Türk milliyetçiliği ve eğitimdeki ulusallık anlayışı; milleti birleştirici, toplayıcı, bütünleştiricidir. Bu milliyetçilik telakkisi (anlayış) ayrımcılığı ve bölücülüğü reddetmektedir. Atatürk'e göre eğitimin toplumu geliştiren ve ona yön veren bir görevi olmalıdır. Bunu da yapabilmesinin en önemli şartı eğitimin ulusal olmasına bağlıdır (Toprak, 2008, s.52). Atatürk, Kurtuluş Savaşı bittikten sonra modern bir millet oluşturmak için eğitimin önemine vurgu yapmıştır. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 27 Ekim 1922'de Bursa'da öğretmenlere eğitimin çağdaşlaşması ve toplumu yükseltmesinin önemini şöyle ifade etmiştir:

"Görülüyor ki, en önemli ve verimli görevimiz eğitim işlerimize. Eğitim

işlerinde mutlaka başarılı olmak gerekir. Bir milletin gerçek kurtuluşu ancak bu şekilde olur. Bu zaferin sağlanması için hepimizin tek can ve tek fikir olarak ilkeli bir program üzerinde çalışması gereklidir. Bence bu programın temel ilkeleri ikidir:

1. Sosyal hayatımızın ihtiyacına uygun olması

2. Çağdaş gereklere uygun olması

Memleketimizi bir çemberin içine alıp dünya ile ilgisiz yaşayamayız. Tam tersine ilerleyen ve medenileşen bir millet olarak uygarlık sahasının üzerinde yaşayacağız. Bu hayat ancak ilim ve fen ile olur. İlim ve fen nerede ise oradan alacağız ve milletin her bireyinin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur... Her şeyden önce cahilliği yok etmek gereklidir. Bundan dolayı eğitim programımızın, eğitim siyasetimizin temel taşı cahilliğin yok edilmesidir." (ASD I-III, 2006, C:II;48)

2.2.1.1. Tevhid-i tedrisat kanunu ve ilköğretim

Eğitim alanında gerçekleştirilen önemli reformlardan birisi de Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun yürürlüğe girmesi olmuştur. Bu yasa ile Türkiye'de bulunan bütün eğitim ve ilim müesseseleri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Ayrıca Şer'îye ve Evkaf Bakanlığı ve özel vakıfların yönettiği bütün medreseler ve okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na devredilmiştir. Bu kanunla yüzyıllar boyu din eğitimi veren medreseler kaldırılmıştır. Şer'îye Bakanlığı tarafından yönetilen Darülhilafe Medreseleri, Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilince, bunlar medreseler dini görevleri yönetecek kişileri yetiştirmek üzere İmam Hatip Okulları haline getirilmiştir (Alp, 2009, s.111).

Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun iki tane önemi bulunmaktadır. Birinci önemi, eğitim sisteminin artık demokratik bir düzene sokulması, ikinci önemi ise bu kanun ile eğitim sistemi din kurumlarından alınarak Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilerek eğitimin daha da laikleşmesini sağlamıştır. Bu nedenlerden ötürü bu kanun Talim ve Terbiye hizmetlerinin uzun yıllar düzenli bir şekilde sürdürülmesini sağlamıştır. 4340 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu şu maddelerden oluşmaktadır (Toprak, 2008, s.50):

"Madde 1: Ülkedeki tüm bilim ve öğretim kurumları Maarif Vekâleti'ne

bağlanmıştır.

Madde 2: Şer'îye ve Evkaf Vekâleti ya da özel vakıflarınca idare edilen tüm medrese ve mektepler Maarif Vekâletine bağlanmıştır.

Madde 3: Şer'îye ve Evkaf Vekâleti bütçesinde mekteplere ve medreselere ayrılan para, Maarif bütçesine geçirilecektir.

Madde 4: Maarif Vekâleti yüksek din uzmanları yetiştirmek için Darülfünun'da bir İlahiyat Fakültesi, imam ve hatip yetiştirmek için de ayrı mektepler açacaktır."

2.2.1.2. Harf devrimi ve millet mektepleri

Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra eğitim alanında yenilikler yapılmaya başlanmıştır. Bu yeniliklerin önündeki en büyük engellerden biri halkın büyük çoğunluğunun okuma-yazma bilmemesi gelmektedir. Okuma-yazma kadınlarda daha düşüktür. Cumhuriyet Dönemi'nin önemli hedeflerinden biri bu düşük okuma-yazma oranının yükseltilerek milletin bilgisizliğini ortadan kaldırmaktır. Bu okuma-yazma eksikliğinin yok edilebilmesi için de halka bir an önce okuma-yazma öğretilmelidir. Çağdaş bir toplum oluşturmak amacıyla yapılan harf inkılâbı bu eksikliği gidermek için önemli bir fırsat olmuştur. Harf inkılâbının yapıldığı yıllarda insanların büyük bir çoğunluğu köylerde yaşamaktadır. Ayrıca köyde yaşayan bu insanlar şehirde yaşayanlarla bütünleşememiştir. Köylerdeki insanların geleneksel yöntemlere bağlı kalması ve köylülerin okuma-yazmanın hayatlarını değiştirebilecek bir güç olacağına inanmaması hayatı zorlaştırmaktadır (Toprak, 2008, s.54).

1927 yılında yapılan nüfus sayımına göre ülkemizde 13 milyon 648 bin insan yaşamaktadır. Bu yaşayan insanların ancak % 10 okuma-yazma bilenlerden oluşmaktadır. Yapılan bu nüfus sayımında kırsal kesimlerin % 94'ü okuma-yazma bilmemektedir. Ayrıca bu kırsal kesimlerin % 90'ında okuma-yazma öğretebilecek bir okul bulunmamaktadır. Ülkemizin bu durumu, eğitim seviyesini artırmak ve ülkeyi çağdaşlaştırarak batı medeniyetlerinin seviyesine yükseltmek isteyen Atatürk'ün önünde duran önemli sorunlardandır (Kapluhan, 2012, s.179).

Halkın okuma-yazma oranını artırmak için açılan Millet Mektepleri insanlara sadece okuma-yazma öğretmemiş; insanlara gündelik hayatta kullanabilecek temel bilgi ve becerileri de kazandırmıştır. Millet Mektepleri bu

çalışmalarıyla kuruluşundan beş yıl sonra yaklaşık 1,5 milyon yetişkine okuma-yazma öğretmiştir (Toprak, 2008, s.55).

Millet Mektepleri'nin çalışmalarını daha sağlıklı yapabilmek için Cumhuriyet Halk Fırkası teşkilatları çok emek sarf etmişlerdir. Daha bu kanun yasallaşmadan önce 25 Aralık 1928 tarihinde, Cumhuriyet Halk Fırkası Umum Kâtipliği'nden bazı CHF il teşkilatlarına gönderilen yazıda şunlar dile getirilmektedir: *"...Halkımızın bu teşkilatlar vasıtası ile ayağına kadar götürülen büyük nimetten azami surette istifadesini temin için fırkamıza büyük vazifeler teveccüh etmekte ve vilayet ve kaza mutemetlerimizin Millet Mektebi teşkilatının idaresine memur olan heyetlere dâhil bulunması, bu teşkilatın mesai ve muvaffakiyetle ciddi surette alakadar olmaklığımızı istirham eylemektedir."* Yine Ekim 1929 yılında CHF teşkilatın bütün kademelerine Millet Mektepleri Talimatnamesi'ni göndermiştir. Harf inkılâbından sonra açılan Millet Mektepleri'nin 1928-1937 yılları arasında 1.451.759 öğrenci mezun etmiştir. Mezun olan bu öğrencilerin % 73.15'ini erkekler % 26.85'ini de kadınlar oluşturmuştur. 1928-1932 yıllarında Millet Mektepleri'ne devam eden ve bu mekteplerden mezun öğrencilerin oranı Tablo:2.2.1.2.1'de görülmektedir (Demirtaş, 2008, s.172-173).

Tablo:2.2.1.2.1. Millet Mektepleri'nden Mezun Olan Öğrenci Miktarı (1928-1937), (Demirtaş, 2008, s.173).

Seneler	Erkek	Kadın	Toplam	%25
1928-1929	397.476	199.534	597.010	41.13
1929-1930	180.255	82.168	262.423	18.08
1930-1931	144.446	43.865	188.311	12.97
1931-1932	85.120	23.350	108.470	7.47
1932-1933	75.793	15.142	90.935	6.26
1933-1934	35.183	5.668	40.851	2.81
1934-1935	58.809	7.446	66.255	4.56
1935-1936	35.679	4.550	40.229	2.77
1936-1937	49.168	8.107	57.275	3.95
Toplam	1.061.929	389.830	1.451.759	100.00

Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması amacıyla Türk harfleri 1 Kasım 1928 tarih ve 1353 kanun numarası ile "Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun" adıyla kabul edilmiş ve 3 Kasım 1928 günü 1030 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (Yılmaz, 2009, s.25). Harf Devrimi'nden sonra tüm ülkede eğitim işbirliği başlamıştır. Atatürk'ün gayretleriyle halka okuma-yazma öğretmek için Millet Mektepleri açılmıştır. Harf inkılâbı gerçekleşikten sonra

bütün yurttta eğitim seferberliği başlamıştır. Mustafa Necati (Uğural) Bey'in Milli Eğitim Bakanlığı döneminde açılan Millet Mektepleri ilk başta okuma-yazma bilen kişilere yeni harflerle okuma-yazma öğretmek amaçlanmıştır. Bilgisizliğe karşı başlatılan bu mücadele 1932'de Halk Evleri'nde açılmasıyla daha da güçlendiği görülmüştür. Halk Evleri'nin kuruluş amaçlarına baktığımızda; halka okuma-yazma ve temel bilgilerin yanında onları kültürel ve sanatsal yönden yükseltmek, milli değerlerini modern yöntemlerle geliştirip zenginleştirmek, Atatürk ilke ve inkılâplarını halka yaymak ve halkın bunları benimsemesi hedeflenmiştir. Halk Evleri, Atatürk'ün isteğiyle Türk Ocakları ve Öğretmen birliklerinin de katılımıyla 19 Şubat 1932'de 14 il merkezinde kurulmuştur (Kaplukan, 2012, s.180-181).

Tevhid-i Tedrisat, Türk Harfleri'nin Kabulü ve Millet Mektepleri'nden sonraki evrede ise ulusal nitelikler taşıyan dil ve tarih çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Atatürk, ulusal tarih araştırma ve çalışmalarına büyük önem vermiştir. Türk Tarih Tezi ile Anadolu Türklüğü'nün tarihi gerçeklerle araştırılmasını teklif etmiştir. Tarihi, geçmiş ve gelecek arasında bağ kuran bir köprü olarak gören Atatürk, 1930 yılında "Türk Tarihinin Ana Hatları" isimli bir kitabı yayınlattır. Ayrıca Afet İnan tarafından kaleme alınan "Medeni Bilgiler" kitabına da bizzat kendisi katkıda bulunmuştur. Atatürk, tarih yazımının önemini şöyle sözlerle ifade etmiştir: "*Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.*" (Demirtaş, 2008, s.174).

Türk Ocakları 23 Nisan 1930'da yaptıkları kurultayda Türk Tarihi'nin bilimsel yöntemlerle araştırılması amacıyla Türk Tarih Heyeti'nin kurulmasına karar verilmiştir. Bu heyet ilk toplantısını 4 Haziran 1930'da yapmıştır. İlerleyen zamanlarda Türk Ocakları'nın kapatılmasından sonra bağımsız kalan bu heyet Türklerin kökeni hakkında yanlış bilgilerinin saf dışı etmek ve Türklerin tarih içindeki varlığının bilimsel olarak incelenmesi amacıyla 12 Nisan 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti adıyla tekrardan düzenlenmiştir. Bu cemiyet ilk kongresini 2 Temmuz 1932'de Ankara'da gerçekleştirmiştir. Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti 1935 yılında "Türk Tarih Kurumu" adını almıştır (Demirtaş, 2008, s.174).

2.2.2. İsmet İnönü döneminde eğitim

İnönü Dönemi'nde en çok değişimin ve çalışmanın görüldüğü saha eğitim ve öğretim olmuştur. Bu dönemde Atatürk'ün eğitim felsefesine uygun ve daha kapsamlı eğitim programlarına yer verilmiştir. Eğitimin sorunları üzerinde durulmuş ve bu sorunlara çözümler üretilmek istenmiştir. Bu çözümler, sorunların en fazla yaşandığı köy eğitimi üzerinde yoğunlukla olmuştur. Atatürk'ün vefatından sonra cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü, hükümeti kurma görevini Celal Bayar'a vermiştir. Celal Bayar'ın istifasından sonra Refik Saydam, hükümeti iki kez kurmuştur. Refik Saydam hükümetinin ikinci döneminde Hasan Ali Yücel Maarif Vekilliği'ne getirilmiştir (Taşdöven, 2013, s.13).

Refik Saydam'ın ilk hükümeti, 25 Ocak-3 Nisan 1939 tarihleri arasında görev yapmıştır. Refik Saydam, parti programında karar verilen mevzuların gerçekleşmesi için çalışacaklarını belirtmiştir. Bu programa göre ülkenin ekonomik zenginliğinin sağlanması ve iktisadi kalkınmanın tahakkuk etmesi kültürel gelişmeyle yapılabileceği vurgulanmıştır. Bununla beraber eğitimin yükseltilebilmesi için öğretmen ve eğitmen yetiştirilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Parti programının içeriğinde eğitimin ulusalcı yönü, cumhuriyet ve inkılaplara bağlı olduğunu belirtmiştir. Bu bağlılığı şu cümlesiyle vurgulamıştır:

"Türk çocuğunun ahlaki temiz, ruhça ve bedence sağlam, milletine, vatanına, cumhuriyete ve inkılâba sadık yetiştirmek maarifimizin başlıca hedefidir."
(<http://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HP11.htm>.)

İnönü zamanında modernleşmenin esasını hümanizm düşüncesi oluşturmaktadır. Hümanizmi Türkiye'de Yahya Kemal Beyatlı, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Ziya Gökalp ve Ömer Seyfettin temsil etmişlerdir. Bu yazarlar hümanizmin edebi yönüne ağırlık vermişler ve ülkemizde iyi bir öğretimin sağlanabilmesi için de dünya edebiyatın incelenmesini gerekli görmüşlerdir. Hümanizm düşüncesi 1940'lı yıllara geldiğimizde; *"Eski Yunan ve Roma medeniyetine inmek"* biçiminde algılanmaya başlanmıştır. Hümanizmin ülkemizde kültür politikası halini alması ve yayılması Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel döneminde görülmektedir. Hasan Ali Yücel döneminde Arapça ve Farsça eserlerden uzaklaşarak batı eserleri incelenmeye hız verilmiştir (Gök, 2011, s.93-94).

1939-1950 dönemi, eğitim konusu üzerinde hassasiyetle durulduğu bir dönem olduğu bilinmektedir. Bunun en önemli delili ise eğitim sorunlarının tartışılarak bir düzene sokulması için maarif şûralarının 12 yılda dört defa toplanmış olmasıdır. İlki 1939 yılında toplanan I. Maarif Şûrası'nda ülkemizdeki eğitim sorunları ayrıntılı bir şekilde görüşülmüş ve alınan kararların uygulanması için gayret gösterilmiştir. 1939 yılından sonra 1943, 1946 ve 1949'da eğitim sorunlarına çözüm bulmak amacıyla Maarif Şûraları yapılmıştır (Taşdöven, 2013, s.14-15).

İsmet İnönü, eğitim oluşturan kademeler arasında en fazla ilköğretime önem verdiğini şu sözlerle belirtmiştir:

“İlköğretimi, büyük kütleyi maddi manevi alanda kalkındırılıp yükseltecek ana tedbir sayıyorum. Yirminci asrın ileri ve kudretli bir milleti olabilmek için, ilköğretim çözeceğimiz ilk meseledir.” (Taşdöven, 2013, s.15-16)

Milli Şef zamanında öğretim kademelerindeki öğrencilerin sayısı takip edilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sürekli rapor edilmiştir. 1941 yılında Maarif Vekilliği'ne sunulan rapora göre Türkiye'deki 1939-1940 ve 1940-1941 yıllarına ait eğitim istatistiği şöyledir:

Tablo:2.2.2.1. 1939-1940, 1940-41 Yılları Ders Dönemlerine Ait Eğitim İstatistiği
(Taşdöven, 2013, s.16).

	1939-1940	1940-1941
Faal ilkokul sayısı	9.512	10.331
Talebe sayısı	919.882	968.015
İlkokullar; a)Öğretmensizlikten	369	964
b)Binasızlıktan	76	83
Resmi ve hususi okullar	156	159
Resmi ve hususi okullarda öğrenci sayısı	97.586	102.839
Öğretmen okullarının meslek kısımları	2.610	6.703
Orta meslek okulları	54	58
Orta meslek okulları öğrenci sayıları	10.283	11.340
Liseler	77	78
Liseler öğrenci sayıları	27.651	27.270

Fakülte ve Yüksekokullar	19	19
Fakülte ve Yüksekokullar öğrenci sayısı	12.987	13.841

Her iki ders yılının verileri karşılaştırıldığında okul sayısı ile öğrenci sayısı bakımından bir artış olduğu görülmektedir. Gelişmelere bakarak Türkiye’de eğitim yaşamında olumlu etkiler olduğu görülmektedir.

2.2.2.1. Köy enstitülerinin açılması

Atatürk Dönemi’nde temellerinin atılmaya başlandığı İsmet İnönü Dönemi’nde ise uygulanmaya başlanan köy enstitüleri cumhuriyet tarihinde önemli vazifeler yüklenmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında okuma-yazma oranı çok düşük seviyede olduğu görülmektedir. Harf inkılâbı ve diğer çalışmalarla milletin okuma-yazma seviyesi artırılmak istenmiştir. Şehirlerde okuma-yazma sorunu hızla çözülürken köylerde bu denli hızlı gelişmeler gösterilememiştir. 1935 yılında yapılan çalışmada öğretim çağında 1.920.000 köy çocuğunun olduğu belirlenmiştir. Bu köy çocuklarının 347.071’inin okuldan faydalandığı görülmektedir (Makal, 2015, s.55).

Türkiye’nin bu döneminde nüfusunun % 80’ni köylerde yaşamaktadır. Türkiye genelinde ise 40.000 köy olduğu görülmektedir. Bu köylerden 35.000’inde ise okul bulunmamaktadır. Okuma-yazma oranı düşük olan köylerde okuma-yazma bilen biri bulunduğunda o kişi 10-15 köyün yazmanlığını üstlenmiştir. Köylerdeki insanlar tarım başta olmak üzere hayatlarını ilkel metotları kullanarak sağlamışlardır. Köy hayatının içinde olduğu bu durum için çözüm arayışları sürmüştür. Saffet Arıkan Dönemi’nde köylülerin eğitim seviyesini yükseltip köy hayatına canlılık getirmek amacıyla Köy Öğretmenleri Yasası çıkarılarak Köy Enstitülerinin temelleri atılmıştır. 1940 yılında Hasan Ali Yücel zamanında Köy Enstitüleri Yasası çıkarılmış ve son olarak 1942’de Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Yasası çıkarılarak, Köy Enstitülerinin kuruluşu tamamlanmıştır (Gök, 2011, s.121).

Bağımsızlık mücadelesinin ağır yükünü çeken köylüler, demokrasiyi yaşatacak cumhuriyet yurttaşı niteliğinde olmadığı görülmektedir. Bunun en önemli sonucu 1930-1940 yıllarında köylere hizmet vermek olmuştur. Cumhuriyet’in ilanından sonra yapılan çalışmalar, köye uymadığından ve tam olarak

yapılamadığından yeterince gelişmemiştir. Bunu başarmak için de köy insanına hitap edecek bir tarzın geliştirilmesi gerekmektedir. Bu da köylülerin içinden çıkacak birilerinin olmasına bağlıdır. İşin bu ince ayrıntısını yakalayan kendisi de köyde yetişmiş bir kişi olan eğitimci İsmail Hakkı Tonguç Bey, Köy Enstitüsü sisteminin hem fikir babası hem de kurucusu olmuştur. Onu Atatürk'ün eski kurmaylarından Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan göreve getirmiş, sonraki Bakan Hasan Ali Yücel de onun bu girişimlerine sahip çıkmıştır (Kaplukan, 2012, s.182-183).

İsmail Hakkı Tonguç, çalışmaya önce köyleri inceleyerek başlamış, önceden yapılanları ve sayılarını değerlendirerek 20 yıllık bir plan taslak hazırlamıştır. Bu taslak plana göre 1954 yılına kadar köylere öğretmen, tarım teknisyeni ve sağlık hizmeti ulaşmış olacaktır. İsmail Hakkı Tonguç'un hazırladığı bu planı uygulamak çok kolay olamayacaktır. Bunun en önemli nedeni ise enstitülere alınacak öğrencilerin okuma-yazma bilmemeleridir. Bundan dolayı planı uygulamak çok zorlaşmıştır (Türkoğlu, 2013, s.112). Bunun yanında ülkemizde ilköğretimleri en küçük köye kadar yaymak amacıyla öğretmen kursları açılmıştır. Bu kursların amacı askerde çavuşluk yapmış ya da onbaşı olmuş köylü gençleri altı aylık bir eğitimden geçirerek onlara öğretmen unvanını vermek ve bu öğretmenleri küçük köylere ya da üç yıllık ilkokulların bulunduğu yerlere gönderip oradaki çocukların eğitim ihtiyacını az da olsa gidermek olmuştur (Deringöl, 2007, s.20).

Tonguç, hazırladığı planı uygulamaya ilk olarak Eskişehir'de başlamıştır. Buraya askerliğini bitirmiş okuma-yazma bilen gençleri seçmiştir. 1936 yılında Eskişehir'in Çifteler Çiftliği'nde seçilen bu gençlere dört aylık eğitim verilerek öğretmen unvanıyla köylere geçici öğretmen olarak gönderilmiştir. Ankara'nın köylere görevlendirilen 84 öğretmen çok başarılı olmuştur. Bu öğretmenler kısa sürede Anadolu'nun her yerine dağılarak çoğalmıştır. Eğitim adayları, açılacak Köy Enstitüleri'nin ilk binalarını da yapmışlardır. Kendi köylere giden öğretmenler ise köyde topladığı çocukları üç yıl içinde okutup mezun ederek yenilerini almak, yaşanan sağlık sorunlarını kaymakamlara bildirmek, köylülere modern tarımı öğretmek, akşam okullarında yetişkinlere okuma-yazma ve hesap öğretmekle yükümlü tutulmuşlardır (Kaplukan, 2012, s.183-184).

Köy Enstitüleri açılma hedefleri şu şekilde özetlenebilir (Gök, 2011, s.122):

- “Köy öğretmeni ve diğer meslekler içerisinde, köye gerekli olacak elemanları yetiştirebilmek.
- Yeni öğretmen tipinin köyde önder rolü oynayabilmesi için, farklı bir öğrenim süreci ve yöntemini uygulayabilmek.
- Eğitim aracılığı ile tarımsal ekonominin rasyonelleştirilmesini sağlamak.
- Yalnızca öğrenim çağında olanlara okuma-yazma öğretmeye yönelik değil; halkı eğitmeye yönelik biçimde bir eğitim sistemi oluşturmak.
- Köylüyü ekonomik, toplumsal ve kültürel yaşamda etkin kılmak, bilinç düzeyini yükseltmeye çalışmak.”

Enstitüler faaliyete başladıktan sonra kız öğrencilerde alınmaya başlanmıştır. Köy Enstitüleri, tek partili dönemden çok partili döneme geçme sürecinde köylere eğitim götürmesi ve buraları geliştirmesi bakımından büyük başarı elde etmiştir. Köy Enstitü sayısı II. Dünya Savaşı bitimine değin sürekli artmıştır. 1945-1946 yılında 20 Köy Enstitüsü açılmış ve bu enstitülerde okuyan öğrenci sayısı 15.529’u bulmuştur (Emre, 2008, s.27).

1946 yılına değin büyük bir destekle yol alan Köy Enstitüleri için, 1946 yılında yapılan seçimler kapanma sürecinin başlamasının ilk adımı olmuştur. 7 Ağustos 1946 yılında Recep Peker başbakan olmuştur. Peker başbakan olduktan sonra Milli Eğitim Bakanı olan Hasan Ali Yücel’i görevden alıp yerine Şemsettin Siner’i bakanlığa getirmiştir. Bakanlıkta yaşanan bu değişim Köy Enstitüleri’ne daha az önem verileceği tartışmalarını da beraberinde getirmiştir (Gök, 2011, s.130).

Köy Enstitüleri’nin kapanma nedenlerinden biri, enstitülerin Sovyet Eğitim Sistemi’nden etkilendiği ve enstitünün yayınlarında komünist fikirlere yer verildiği eleştirisi olmuştur. Bu eleştirilerin yanında enstitünün din düşmanlığı yaptığı iddialarına kadar gidilmiştir. Ayrıca II. Dünya Savaşı bittikten sonra, Hitler ve Mussolini rejimlerinin bitmesi, tek parti rejimlerine karşı olumsuz bir hava yaratmış, köy enstitüleri tek parti ile özdeşleştiği için bu kuruma karşı bir durum belirmiştir. Sonuç olarak artan eleştirilere baktığımızda Köy Enstitüleri’nin kurucuları olan Hasan Ali Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç’un görevden alınmaları enstitüleri bunlardan yoksun bırakmıştır. Bundan sonra Köy Enstitüleri’nin kapanma süreci

başlamıştır. 27 Ocak 1954'te 6234 sayılı kanunla Demokrat Parti Dönemi'nde kapatılmıştır (Şeker, 2000, s.46).

2.2.3. Demokrat parti döneminde eğitim

1950 yılında yapılan seçimlerle iktidara gelen Demokrat Parti (DP), Milli Eğitim Bakanlığı'na İzmir Milletvekili Avni Başman'ı getirmiştir. I. Menderes Hükümeti'nin eğitim ve kültür programını parti tüzüğüne şu şekilde geçirmiştir: *"Tamamıyla demokratik bir ruh ile ve ilmin son neticelerine göre tespit edilecek geniş ve teferruatlı bir plan içinde maarif nimetini memleketin her tarafına müsavi şartlarla yaymayı temin edecek kanun tasarılarını hazırlıklarımız biter bitmez yüksek tasvibinize arz edeceğiz"* (DP Tüzük ve Programı, 1946). Ayrıca Demokrat Parti eğitim sorununu parti programına genel olarak şu temeller üzerine inşa etmiştir:

- "Demokrat Parti öğretim birliğinden yanadır: *"Maarif sistemimizde, Millî eğitim ve öğretim vahdeti prensibinden yanayız."*
- Partiyeye göre eğitimin amacı, gelecek kuşakların yalnız bilimsel ve teknik bilgi ile değil, Millî ve insani bütün manevi değerlerle donatılması olmalıdır: *"Umumi mesleki eğitim ve öğretim, yurt ihtiyaçlarını karşılayacak umumi bir plana göre tanzim edilmeli ve gelecek nesillerin yalnız ilim ve teknik bilgiyle değil, millî ve insani bütün manevi kıymetlerle de teçhizine çalışmalıdır."*
- *"Bütün ilkokul öğretmenlerinin aynı ruha ve aynı seviyede bilgiye sahip olma esasının göz önünde tutulmasını, bunlar arasında farklı zümrelerin teşekküllerine meydan verilmemesi bakımından lüzumlu görmekteyiz. Yeteneği ve gücü elverişli olduğu takdirde bir ilkokul öğretmenin gerekli eğitimini tamamlaması hâlinde üniversite profesörlüğüne yükselmesinin imkânı sağlamalıdır."*
- Programda üniversitelerin bilimsel ve yönetsel özerkliği ilkesine şöyle yer verilmiştir: *"Yükseköğretim meselesinde niteliğe önem verilmesi lüzumuna kaniiz. Bütün yükseköğretim kurumlarımızın bu esasa göre takviyesini ve garpta ki benzerleri seviyesine eriştirilmesini istiyoruz. Üniversiteler ilmi ve idari muhtariyete sahip olmalıdırlar."*

- *"Doğu Anadolu Bölgesi'nde, her derece ve şubede okulları ve nihayet fakülte ve enstitüleriyle bir kültür merkezi yaratmak lüzumuna inanıyoruz."*
- *"Gerek dinî öğretim sorunu, gerekse de din adamlarını yetiştirecek kurumların kurulması konusunda uzmanlar tarafından esaslı bir program hazırlanacaktır. Üniversiteler bünyesinde yer alacak İlahiyat Fakülteleri özerk olmalıdır."*
- *"Teknik öğretim okullarında ziraat ve yol kalkınmasının makineleşmesine muvazi olarak bölge ihtiyaçlarına lüzumlu vasıtaları yetiştirmek üzere kurslar ve şubeler kurulacaktır."* (DP Tüzük ve Programı, 1946, 10-12).

Demokrat Parti'nin iktidarda olduğu sürede önemle durduğu konulardan biri ilköğretimi geliştirmek olmuştur. Bunun en önemli nedeni ise muhalefet olduğu yıllarda, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'ni bu konu üzerinden çok eleştirmesi olmuştur. Eleştirilerin başında ise CHP'nin eğitim geliştirmek ve eğitimde işbirliği sağlamak amacıyla köy okullarının yapımında halkı istemeyerek çalıştırması olmuştur. DP, ilköğretim alanında yaptığı ilk şey bu mecburiyeti kaldırması olmuştur. 08.08.1951 tarihli ve 5828 sayılı yasayla *"Bu inşaat için köy halkına hiçbir mükellefiyet tahmil edilemez."* maddesi getirilerek halkın 20 gün mecburi çalışma yükümlülüğünü kaldırmıştır. DP'nin ilköğretimde yaptığı bu özverili çalışma vizyonu süreklilik sağlamamıştır. DP'nin yaptığı tek çalışma ise ilköğretim alanında uzun süre mecliste yasallaşmayı bekleyen İlköğretim Kanun Tasarısı'dır. Bu kanun tasarısı da 1953 yılındaki Şûra'da görüşülüp sekiz yıl sonra yani 1961 yılında ilan edilen 222 sayılı İlköğretim Kanunu'dur. Bu kanun 12.01.1961 tarih ve 10705 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır (Tangülü, 2012, s.394).

Demokrat Parti hükümeti ilk yıllarında yurt dışından getirdiği uzmanların raporlarını dikkate aldığı görülmektedir. 1951-1952 yılında Prof. Dr. Kate Wolferd Türkiye'ye gelerek incelemelerde bulunmuştur. Bu incelemeler sonucunda hazırladığı raporda köy okullarının asıl sorununun müfredat programı olduğu vurgulanmıştır. Wolferd'e göre bu müfredat programı şehir temel alınarak yapılmış ve köyü kapsamaktan uzak olduğu belirtilmiştir. Ayrıca şu önerilerde bulunmuştur; köy ihtiyaçlarına göre programdan bazı konuların çıkartılması ve eklenmesi

gerektiği, köy okullarındaki sınıfların iki grup altında birleştirilmesi gerektiği, öğretmenlerin maaşlarının düzenlenmesi ve terfilerle ödüllendirilmesi gibi önerileri sunmuştur. Bu uygulamanın başlamasıyla yurt genelinde öğretmenlere ödöl-ceza yöntemiyle terfiler ve cezalar verilmeye geçilmiştir (Akça, 2007, s.24).

1950-1960 yılları arasında V. Milli Eğitim şûrası, şubat 1953'te ve VI. Milli Eğitim şûrası, Mart 1957'de olmak üzere iki tane Milli Eğitim şûrası gerçekleştirilmiştir. V. Milli Eğitim şûrası çalışmalarında ilköğretimle ilgili sekiz gündem maddesi bulunmuştur. Bu gündem maddeleri şöyledir (Taşdöven, 2013, s.47):

- "Okul öncesi eğitim ve öğretiminin; anaokulları için hazırlanmış okul program ve yönetmeliğinin incelenmesi,
- İlkokullarda sağlık konusu ile ilgili alınması gerekli tedbirlerin tespiti,
- Özel eğitime muhtaç çocuklar için hazırlanmış olan raporun, yetiştirme yurtlarına ait yönetmeliklerin incelenmesi ve korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki kanunun gözden geçirilerek değişiklik gerektiren kısımlarının araştırılması,
- İlköğretim kanunu tasarısının incelenmesi ve mecburi ilköğretimin planlanması,
- İlkokul programının yeniden gözden geçirilmesi,
- Yeni ilkokul yönetmeliği tasarısının incelenmesi,
- İlkokullara öğretmen yetiştirilmesi,
- İlkokul öğretmenlerini ilgilendiren diğer konular ve genel olarak ilköğretim sorunları hakkında şûra üyelerinin tekliflerinin incelenmesi."

V. Milli Eğitim şûrası ilköğretimle ilgili sekiz madde oluşmasına rağmen alınan kararların çoğunluğunu ilköğretimi iyileştirme adına alındığı görölmektedir. şûra'da alınan önemli kararlar şunlardır (Karakök, 2011, s.92):

- "İlkokul programının amaç ve ilkeleriyle içeriği arasında uyumun sağlanması,

- Toplu ğretim anlayışının ikinci devrede de hâkim olması,
- Aylık ve yıllık saatlerin uygulanmasında esneklik sağlanması,
- Programların yaygınlaştırılmadan önce denenerek geliştirilmesine karar verilmiştir."

VI. Milli Eğitim Şûrası gündem maddeleri önceden belirlenmiş olarak 18 Mart 1957 yılında Prof. Ahmet Özel başkanlığında 550 üyenin katılımıyla Ankara İsmet Paşa Kız Enstitüsü'nde toplanmıştır. VI. Milli Eğitim Şûrası'nın gündemini halk eğitim ve mesleki ve teknik eğitim konuları oluşturmuştur. VI. Milli Eğitim Şûrası'nda alınan kararlar şöyledir (Karakök, 2011, s.92):

- "İlkokul mezunları için ırac okulları açılması,
- Gündüz tekniker okullarının iki yıl, akşam tekniker okullarının üç yıl öğrenim sürelerinin olması,
- Ticaret liselerinde öğrencilere daha fazla uygulamalı meslek bilgisi verilmesi,
- Yabancı dil saatlerinin artırılması,
- Kız enstitülerinde, sekreterlik şubelerinin açılmasıdır."

Demokrat Parti, hızla gelişen ülkemizin ihtiyaçlarını karşılayacak kalifiye elamanları yetiştirebilmek için yükseköğretim kurumlarına büyük bir önem verilmiştir. Bu yükseköğretim kurumları arasında öğretmen yetiştirmek için İstanbul, Ankara'da Gazi Eğitim ve Balıkesir Enstitüleri'ne 1958 yılında Bursa'da, 1959 yılında da Buca Eğitim Enstitüsü eklenmiştir. 1952 yılında enstitülere girmek için yeni şartlar getirilmiştir. Bu şartlara baktığımızda, Enstitüleri isteyen öğrencilerin okullarından aday gösterilmesi ve yapılacak olan sınavda başarılı olmaları gerekmiştir. Ayrıca 1955 yılında Eğitim Enstitüleri'yle ilgili çıkartılan bir yönetmelikle buralara alınacak öğrencilerde şu özellikler aranmıştır; öğrencinin çalışkanlığı, kendini ifade etme yeteneği, sabırlılığı, ahlaki durumu ve milli duygularının bulunmasına dikkat etmişlerdir (Karakök, 2011, s.94-95).

Demokrat Parti iktidara geldiğinde 3 üniversite 8 yüksekokul bulunmaktadır. İktidarı sonrası bu sayıyı 8 üniversite ve 23 yüksekokula çıkartmıştır. (Korkut, 2003,

s.180), "1955-1957 yılları arasında 4 yeni üniversite açılmıştır. Bunlardan 6594 sayılı yasayla, Karadeniz Teknik Üniversitesi iki fakülteyle öğretime başlamış; bunu 6595 sayılı yasa ile Ege Üniversitesi, 99 öğrenci ile tıp fakültesini, 97 öğrencisi ile ziraat fakültesini açarak takip etmiştir. 1957 yılında ise 6990 sayılı kanunla Erzurum'da Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat ve Ziraat fakültelerini açarak eğitime başlamıştır. Atatürk Üniversitesi ABD'nin Nebraska Üniversitesi'yle yaptığı protokol sonrası çok sayıda öğretim elemanını ABD'ye göndermiştir. Ayrıca DP döneminde Yüksek İktisat ve Ticaret Okulları "*İktisadi ve İdari İlimler Akademileri*" hâline gelmişlerdir."

2.2.4. 1960'dan 2012'e eğitim

VII. Milli Eğitim Şûrası 1962 yılında toplanmıştır. Bu şûrada mevcut programın günün şartlarına cevap veremediği ve yeni bir programın olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu program daha önce kararlaştırılan bazı pilot illerde uygulamaya konulmuştur. Pilot illerden gelen dönütlerden gerekli düzeltmeler yapılarak 1968 programı olarak tüm ülkede uygulamaya başlanmıştır. 4306 Sayılı Kanun ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 9. maddesi ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 23. maddesi: "İlköğretim Kurumları 8 yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir." şeklinde değiştirilmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>).

04.11.1981 gün ve 2547 sayılı "Yüksek Öğretim Kanunu" ile yükseköğretimin işleyişini bütünleyen bir yasa çıkartılmıştır. Milli Eğitim Temel Kanunu'nda değişiklik yapan 16.6.1983 tarih ve 2842 sayılı kanun ile yaş sınırı 6-14 olarak değiştirilmiş, ayrıca "*Temel Eğitim Kurumları*" sözcükleri yerine "*İlköğretim Kurumları*" deyimini kullanılmıştır (Şahin ve Özteke, 2003, s.187).

1997-1998 öğretim yılından itibaren 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmesini sağlayan "İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkındaki 4306 Sayılı Kanun" 18.08.1997 tarih ve 2384 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak

yürürlüğe girmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>).

2004 yılında yeni bir eğitim programı geliştirilerek, 2004-2005 yılında dokuz pilot okulda uygulanmaya konulmuştur. Program 2005-2006 eğitim-öğretim yılında tüm yurttan uygulamaya konulmuştur.

11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6287 sayılı kanunla birlikte, ülkemizde eğitim sistemi 4+4+4 şeklinde yeniden kademelendirilmiş ve zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye ve Bazı Dünya Ülkelerinde Zorunlu Eğitim Süreleri

Zorunlu eğitimi kapsayan sürenin ne kadar olması gerektiği, ülkemiz ve dünya ülkelerinde tartışma konusu olmuştur. Dünya ülkeleri siyasal, ekonomik ve kültürel yapılarına göre zorunlu eğitim süresini kendilerine uygun bir şekilde belirlemişlerdir. Aşağıda bazı ülkelerde uygulanan eğitim sistemleri ve zorunlu eğitim süreleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

3.1. Türkiye’de Zorunlu Eğitim

Osmanlı Devleti’nde zorunlu eğitim tarihine baktığımızda ilk teşebbüs eğitimde modernleşme dönemine denk gelmektedir. Modernleşme Dönemi’nde yapılan yenilik, II. Mahmud’un 1824’te halka duyurduğu bir fermanla olmuştur. Bu dönemden öncesinde de okuma-yazmanın önemi üzerine fermanlar yayınlanmış olsa da 1824 yılında halka duyurulan bu ferman ilköğretim zorunluluğunu getiren ilk belge olarak kabul edilmiştir. Bu ferman devletin içinde bulunduğu durumdan dolayı 1839 yılına kadar tam anlamıyla uygulanamamıştır. Tüm ülkeyi kapsayacak şekilde ilköğretimin zorunluluğuna gidilmesi ise Tanzimat Dönemi’ne denk gelmiştir. (Akyüz, 2014, s.151-152).

Tanzimat Dönemi’ne gelindiğinde Nisan 1847 Talimatı (İlk İlkokul Yönetmeliği) yayınlanmıştır. Bu talimatla okula başlama yaşı altı yaş olarak belirlenmiştir. Ancak öğrencilerin aileleri isterlerse kendi rızalarıyla çocuklarını daha küçük yaşlarda okula gönderebilecekleri belirtilmiştir. Bu talimatla sıbyan mekteplerinin öğrenim süresi dört yıl olduğu, dört yılsonunda yapılacak sınavlarda başarı gösteren öğrencilerin rüşdiyelere devam edeceği belirlenmiştir. Böylelikle sıbyan mektepleri ve rüşdiyelerle birlikte zorunlu eğitim süresi altı yıl olarak belirlenmiştir (Doğan, Uğurlu ve Demir, 2014, s.116). Tanzimat’a kadar sıbyan mekteplerinde yazı öğretilmesine pek rastlanamamıştır. 1847 Talimatı ile okuma-yazmanın yanında yazının da öğretilmesi amaçlanmıştır (Akyüz, 2014, s.161).

İlköğretim zorunluluğuna uymayan ailelere 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile bazı müeyyideler uygulanmaya başlanmıştır. Kızlara 6-10,

erkeklerle 7-11 yaşlarında ilköğretim zorunlu olmuştur (Doğan, Uğurlu ve Demir 2014, s.116-117). 1869 Eğitim Genel Tüzüğü ile çağ çocuklarının sıbyan okuluna devam etme zorunluluğu daha ayrıntılı kurallarla yeniden getirilmiştir. Bu zorunluluk 1876 Anayasası'nda da yer almıştır (Aydın, 2006, s.173). Eğitimi yapılandıran 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde zorunlu eğitim süresi 5 yıl olarak belirlenmiştir. 1876 Kanun-i Esasi (Anayasa)'de ilköğretimin devlet okullarında zorunlu ve parasız olduğu aynen vurgulanmıştır (Güven, 2012, s.560).

Eğitimde yenileşme hareketleriyle sıbyan mekteplerinin halkın ihtiyaçlarına cevap veremediği anlaşıncı bu okullar ıslah edilmek istenmiştir. Fakat bu okulların Vakıflar Bakanlığı'na bağlılığından dolayı ıslahat yapılamamıştır. Bu duruma çözüm bulabilmek amacıyla "Usul-ü Cedide" tartışması başlamıştır. Bundan sonraki süreçte yeni açılan okullara "Usûl-i Cedide Mektepleri" denilmiş ve bu okullar Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır (Demirtaş, 2007, s.179-180).

1869 Genel Eğitim Tüzüğü, Eğitim Bakanlığı'nın açtığı okulları Vakıflar Bakanlığı'nın okullarından ayırmak için, sıbyan mektepleri yerine İptidaiye Mektebi terimini kullanmışlardır (Çamlıbel, 2015, s.16). Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati'nde (İlköğretim Geçici Kanunu-1913) ilköğretimin devlet okullarında zorunlu ve parasız olduğu belirlenmiş ve zorunlu eğitim süresi de 6 yıl olarak kabul edilmiştir. Bu altı yıl ikişer yıl süreli üç devreden oluşmaktadır. Yine bu kanunla ilköğretim "Mekteb-i İbtidai Umumiye" adını almış ve Devre-i İptidaiye, Devre-i Vasatiye ve Devre-i Aliye adı altında her biri iki yıl süreli alt (ula), orta (mutavasita) ve yüksek (ali) devrelerinden oluşmuştur. Bu kanunun birçok maddesi Cumhuriyet Dönemi'nde yürürlükten kaldırılmıştır (Doğan, Uğurlu ve Demir, 2014, s.117). Anayasanın 87. maddesinde düzenleme yapılarak zorunlu eğitim süresi 1924 yılında alınan bir karar ile 6 yıldan 5 yıla indirilmiştir (Güven, 2012, s.560).

1930'lu ve 1940'lı yıllarda köylerde 3 yıllık eğitim veren okullar açılmıştır. 1946 yılında köy okullarının öğrenim süreleri beş yıla çıkartılmıştır. 1973'te onaylanan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre ilkokul süresi sekiz yıla çıkartılmış ve adı temel eğitim olarak değiştirilmiştir (Çamlıbel, 2015, s.16).

Demokrat Parti, CHP'yi iktidarda olduğu zaman zarfında devlet partisi olarak "devri sabık" yaratmak istemesi ile eleştirmiştir. Fakat kendisi de buna benzer

politikalar yapmak zorunda kalmıştır. Demokrat Parti politikalarını tatbik ederken oluşan mali problemlerle birlikte enflasyon yükselmiş memurun alım gücü düşmüştür. Yaşanan bu olaylarla hükümetin muhalefet ve basına sert müdahalelerde bulunması 1960 yılının Nisan ve Mayıs aylarında öğrenciler ve güvenlik güçleri arasında çatışmalara neden olmuştur. Ülkede yaşanan bu olaylardan sonra 27.05.1960'ta Milli Birlik Komitesi ülke yönetimine el koymuştur (Akça, 2007, s.31).

Milli Birlik Komitesi yönetime el koyduktan sonra 06.01.1961-27.05.1961 tarihlerinde çalışmalar yaparak yeni bir anayasa yapmıştır. 1961 anayasasında çoğulcu (plüralist) bir yapının düşüncelerine rastlanmaktadır. Bu anayasada, 1924 anayasasında bulunan, *"TBMM, milletin tek ve gerçek temsilcisi olup, millet namına hakkı hâkimiyeti istimal eder."* ifadesi, 1961 anayasasında *"Millet, egemenliğini anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organlar eliyle kullanır."* biçimde belirtilmiştir (Akça, 2007, s.32).

1962 yılında yapılan VII. Milli Eğitim Şûrası'nda şu kararlar alınmıştır (https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113419_7_sura.pdf):

- Programlar, dönemin ihtiyaçlarına göre yapılandırarak geliştirilmelidir.
- Geliştirilen programa uygun olarak ders ve kaynak kitapları hazırlanmalıdır.
- Geliştirilen bu programın gereklerine göre öğretmenler yetiştirilmelidir.
- Hazırlanan bu program deneme komisyonunca incelendikten sonra pilot okullarda iki yıl uygulandıktan sonra tüm yurttan uygulanmasına karar verilmiştir.

VII. Milli Eğitim Şûrası'nda yeni programın öneminden bahsedilmiş ve yeni bir program yapılması kararı alınmıştır. Bu yeni program kararlaştırılan 14 şehirde pilot olarak başlamıştır. Zamanla da bütün illerde pilot okullar açılmıştır. Program geliştirilirken gerekli araştırmalar, alan çalışmaları, seminerler ve kurslar yapılmıştır. Ayrıca bu yapılan çalışmalar teftiş yoluyla denetlenmiştir. Yapılan bu özverili

çalışmadan sonra hazırlanan program taslağı Milli Eğitim Şûrası'nda görüşülmüş ve 1968-1969 eğitim-öğretim yılında uygulanmıştır. 1968 programının ilköğretimde getirdiği yeniliğe baktığımızda ise daha önceki programlarda 1., 2. ve 3. sınıflarda uygulanan toplu eğitim tarzının, ilkokulun 4. ve 5. sınıflarında da uygulanmaya başlaması karardır (Akınoğlu, 2005, s.34).

X. Milli Eğitim Şûrası ile XV. Milli Eğitim Şûrası arasında geçen zaman zarfında üzerinde tartışılan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim ancak 55. Hükümet tarafından uygulamaya başlamıştır. 55. Hükümet hazırlanan 8 yıllık zorunlu ilköğretim yasa tasarısını görüşülmesi için TBMM'ye göndermiştir. TBMM'de görüşüldükten sonra 4306 Sayılı Kanun ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 9. maddesi ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 23. maddesi: "İlköğretim Kurumları 8 yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir." şeklinde değiştirilmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>).

5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı kanunlarda birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri "ilköğretim okulu" olarak değiştirilmiştir. Var olan kanunlarda 8 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına uyuşmayan maddeler ya kaldırılmış ya da değiştirilmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>).

"Temel Eğitim kavramına ilk kez 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda yer verilmiştir. 1973 tarihli Milli Eğitim Temel Kanunu'nda Temel Eğitim kavramının anlamı daha da geliştirilerek temel eğitimin genel olarak 7-14 yaşlar arasında bulunan çocukları kapsadığı (Madde 22) ve onların ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirilerek hayata ve üst öğrenime hazırlayan (Madde 23) en az 8 yıl süreli bir eğitim olduğu belirtilmiştir." (Şahin ve Özteke, 2003, s.187).

"1980 öncesi öğrenci olaylarının gelişmesi, olayların Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan yükseköğretimde yoğunlaşması üzerine bu okulların, politik baskılardan kurtarılması için çalışmalara başlanmıştır. 12 Eylül 1980 askeri harekâtından sonra çıkan 04.11.1981 gün ve 2547 sayılı "Yüksek Öğretim Kanunu" ile yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlenen ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kurullarının örgütlenme, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları

ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde belirleyen bir yasa çıkarılmıştır." (Binbaşıoğlu, 2014, s.398).

X. Milli Eğitim Şûrası'nda kabul edilen bu yeni eğitim sistemiyle temel eğitimi, öğrenciyi üst öğrenime hazırlayan ve mesleğe yatkınlaştıran 6-14 yaşları arası zorunlu sekiz yıllık bir eğitim düzeyi olarak öngörülmüştür (MEB, 1982, s. 320).

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda değişiklik yapan 16.6.1983 tarih ve 2842 sayılı kanun ile yaş sınırı 6-14 olarak değiştirilmiş, ayrıca "*Temel Eğitim Kurumları*" sözcükleri yerine "*İlköğretim Kurumları*" deyimini kullanılmıştır (Şahin ve Özteke, 2003, s.187).

1997-1998 eğitim-öğretim yılından başlayarak 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmesini belirleyen "İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.03.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkındaki 4306 Sayılı Kanun" 18.08.1997 tarih ve 2384 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>).

İlköğretim kurumlarının yapısını ve işleyişini değiştiren 4306 sayılı Yasa kapsamında düzenlemede meydana gelen yenilikler şöyledir: (<http://www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/501.htm>.)

- "İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık okullardan oluşması ve bu okuldan mezun olanlara ilköğretim diploması verilmesi,
- 222, 1739 ve 3308 sayılı yasalarda, birlikte ya da ayrı ayrı geçen "ilkokul" ile "ortaokul" ibarelerinin "ilköğretim okulu" olarak değiştirilmesine,
- İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf öğrenimini, ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olan öğrenciler ile mesleki eğitim merkezlerindeki öğrencilerin, eğitimlerini bu kurumlarda tamamlaması ve 1997-1998

öğretim yılı başından itibaren bu sınıflara hiçbir şekilde öğrenci alınmamasına,

- Bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapan okulların hazırlık sınıflarında başarılı olan öğrencilerin ve 1997-1998 öğrenim yılında okumaya hak kazanan öğrencilerin zorunlu eğitimlerini bu okullarda tamamlamasına,
- Eğitim sisteminin, öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda, her bakımdan yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenmesi; bu amaçla, ortaöğretim kurumlarında eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıflarının konulabilmesine,
- İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında ortaöğretimde devam edebilecekleri okul ve programlar, bu programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği, mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı ve iş hayatı konusunda tanıtıcı bilgiler verilmesi, meslek seçiminde doğru karar vermelerine yardımcı olmak üzere, rehberlik servislerince gerekli çalışmaların yapılmasına,
- İlköğretim okulu bitirenlerin bir mesleğe hazırlanması amacıyla, çıraklık dönemine kadar iş yerlerinde aday çırak olarak eğitilmesi, çırak olabilmek için 14 yaşını doldurması, 29.6.2001 tarihinde kabul edilen 4702 sayılı yasanın 9. maddesi gereğince, 19 yaşından büyük olanlar da çıraklık eğitimi olanağı sağlaması ve en az ilköğretim okulu mezunu olması gerektiği belirtilmiştir."

Eğitimde Program Geliştirme çalışmaları 2000'li yıllarda çalışmalara devam ettirilmiş, yapılan çalışmalarla bazı derslerin programlarında az da olsa değişiklikler yapılmıştır. 2004 yılında bu alanda özellikle de ilköğretimde programlarının geliştirilmesinde sistemli çalışılarak yeni bir eğitim programı geliştirilmiştir. 2004-2005 öğretim yılında dokuz pilot bölgede uygulamaya konan bu program, 2005-2006 öğretim yılında tüm yurttan uygulanmaya başlanmıştır. Bu yeni programın çağdaş eğitim anlayışına uygun bir şekilde köklü değişiklikler yapacağı düşünülmüştür. Bu yeni programlar temelde yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı olarak geliştirilmiştir (Akınoğlu, 2005, s.35).

2010 yılında XVIII. Milli Eğitim Şûrası ile gündeme taşınan ve Türkiye eğitim sisteminin 4+4+4 şeklinde kademelendirilmesini öngören teklif, 20 Şubat 2012 tarihinde AK Partili Grup Başkanvekilleri ve bazı milletvekilleri tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığı'na sunulmuştur. Bu yasa teklifi, çok yoğun tartışmalara sahne olan TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu'nda 11 Mart 2012'de kabul edilmiştir. 29 Mart 2012'de ise TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 11 Nisan 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Seta Analiz, 2012, s.3).

11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6287 sayılı kanunla birlikte, eğitim sistemi 4+4+4 şeklinde yeniden kademelendirilmiş, zorunlu eğitim 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış, okula başlama yaşı erkene alınmış ve seçmeli derslerin alternatifleri arttırılarak ortaokuldan itibaren alınabilmesine olanak sağlanmıştır (Seta Analiz, 2012, s.6).

Yeni uygulamaların daha etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla söz konusu kanunla getirilen düzenlemelerle ilgili olarak açıklamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu açıklamalara baktığımızda zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilkokul, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilmiştir. 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında ilköğretim 4. sınıfta okuyan ve bir üst sınıfa geçen öğrencilerin, 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında ortaokul 5. sınıfa kayıtları e-okul sistemi üzerinden yapılmıştır. Ancak 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında eğitim-öğretime başlamış olan imam hatip ortaokullarına devam etmek isteyen 5. sınıf öğrencilerinin kayıtları bu okullara yapılmıştır (MEB, 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Genelge, 2012).

Bu yeni sistemde, hedeflenen esnek program anlayışı ve çocukların gelişim özellikleri esas alınarak 4+4+4 şeklinde kademelendirme yapılmıştır. İlk dört yıl, çocuğun okula alıştığı ve temel becerileri kazandığı evre yani ilkokul olacaktır. İkinci dört yıl, çocuğun yeteneklerini sınadığı ve geliştirdiği bir kademe yani ortaokul olacaktır. Üçüncü dört yıl ise çocuğun yetenek, gelişim ve tercihleri doğrultusunda genel eğitim veya mesleki ve teknik eğitim alacağı kademe yani lise

olacaktır (Sirem, 2014, s.6). Zorunlu eğitim süresinin değiştirildiği tarihlere genel olarak baktığımızda (Gündüz, 2011, s.7):

Tablo:3.1.1. Zorunlu eğitim süresinin değiştirildiği tarihler

1824	Ergenlik çağına kadar sıbyan okullarına devam mecburiyeti getirilmiştir.
1847	Dört yıl sıbyan mektebi+ iki yıl Rüştîye zorunluluğu getirilmiştir.
1869	Sıbyan mektebi süresi, dört yıl, iki yılda Rüştîye zorunludur.
1913	Zorunlu öğretimin tekrar altı yıla çıkarılması kararına varılmıştır.
1921	Zorunlu eğitim dört yıla indirilmiştir. İsteyen öğrenciler bir yıl daha okumasına karar verilmiştir.
1923	Zorunlu eğitimin süresi beş yıla çıkarılmıştır.
1973	Sekiz yıllık eğitime geçme kararı alınmıştır. Ülke genelinde deneme uygulamalarına başlanmıştır.
1997	Tüm yurttaki sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçilmiştir.
2012	4+4+4 olarak kesintili 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir.

Milli Eğitim Şûraları'nda 1939 yılından itibaren zorunlu eğitim ile ilgili kalınan kararlar şunlardır (Çamlıbel, 2015, s.18-19):

Tablo:3.1.2. Milli Eğitim Şûralarında zorunlu eğitim ilgili alınan kararlar

Şura Sayısı	Alınan Kararlar	Yılı
1.	3 sınıflı köy okulları 5 sınıfa çıkartmıştır (MEB, 1939)	1939
5.	İlköğretim konun taslağının incelenmesi ve zorunlu ilköğretim planlanması, İlkokul programının yeniden gözden geçirilmesi, Yeni İlkokul Yönetmeliği tasarısının incelenmesi, İlkokul öğretmenlerini ilgilendiren diğer konular ve genel olarak ilköğretim sorunları (MEB, 1953).	1953
10.	Ana sınıfların başlangıçta zorunlu olmayan ancak zamanla zorunlu kılınacak bir düzey olarak alınması ve okul öncesinin geliştirilip ülke genelinde yaygınlaştırılması Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan temel eğitimin tümünü kapsayacak biçimde kesintisiz 8 yıla çıkarılması (MEB, 1981).	1981
12.	Liselerin bünyesinde bulunan ortaokulların tamamen ilköğretim bünyesine alınması ile sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılması İlköğretime başlama yaşının 72 ay olarak belirlenmesi; ancak, velisinin isteği ile	1988

	"okul olgunluğu"na gelen çocukların da okula kaydının yapılması ve bunun yaş bakımından alt sınırının 66 ay olarak tespit edilmesi	
	Okul Öncesi Eğitimi'nin geliştirerek yaygınlaştırılması	
14.	Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer kurum ve kuruluşlarına ait boş binalarda gerekli tadilat yapılarak Okul Öncesi Eğitimine kazandırılması, mevcut bina ve kaynakların rasyonel ve verimli bir şekilde kullanılması (MEB, 1993)	1993
	Öğretmen merkezli eğitimden öğrenci merkezli eğitime geçiş	
15.	Eğitimin politikadan arındırılması, devletin eğitim politikası uzun vadeli olması	1996
	Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim ve ders kitaplarının yeniden kullanılmasını olanak kılacak bir sistem geliştirilmesi (MEB, 1996)	
	60-72 aylık çocukluk çağını kapsayan okul öncesi eğitim döneminin zorunlu hale getirilmesi için çalışmaların başlatılması	
17.	Sınıf öğretmenliği 1, 2 ve 3. sınıflara kadar olmalı. 4 ve 5. sınıflarda dersler branş öğretmenleri tarafından verilmeli	2006
	Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması için çalışmalara başlanılmalı, bunun için gerekli alt yapı hazırlık çalışmaları hızlandırılmalı	
	İlköğretim ve ortaöğretimin güçlendirilmesi, ortaöğretime erişimin sağlanması	
18.	Zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmesi (MEB, 2010)	2010

3.2. Almanya'da Zorunlu Eğitim

Almanya'da zorunlu eğitim 4 yıl ilköğretim, 5 yıl ortaöğretim I. devre ve 3 yıl ortaöğretim II. devre olmak üzere 12 yıl sürmektedir. 6-18 yaş dönemini kapsamaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim I. devre öğretim düzeyleri "zorunlu genel eğitim" olarak isimlendirmektedir. Genel baktığımızda 12 yıllık sürenin 9 yılı temel eğitimde, geriye kalan 3 yılı ise mesleki eğitimde geçmektedir (Kırat, 2010, s.42).

3.3. İsveç'te Zorunlu Eğitim

İsveç'te zorunlu eğitim, ilkokul ve ortaokulun alt kademesini kapsayan "grundskolar"dan ibarettir. İsveç'te Eğitim Yasası uyarınca zorunlu eğitim süresi 7 ile 16 yaş arasındaki çocukları kapsamaktadır. Zorunlu eğitim çocuğun 7 yaşını doldurduğu takvim yılının sonbahar mevsiminde başlar, çocuk 16 yaşına geldiğinde bahar ayında son bulmaktadır. Çocuğun zorunlu öğretimin gerekli bilgi düzeyine sahip olduğu anlaşılırsa çocuk bu süreyi daha erken de tamamlayabilmektedir. Geleneksel olarak İsveç'te çocuk yedinci yaş gününü kutladığı yıl okula

başlamaktadır. Fakat 1991 tarihli Riksdag kararına göre isteyen veliler çocuklarını altı yaşında da okula verebilmektedir. Belediyeler altı yaşında okula gitmek isteyen öğrencileri okula kabul etmek zorundadır. Bazı durumlarda çocukların okula başlama yaşı bir yıl ertelenebilir. Zorunlu eğitim çocuğun yaşına bakılmaksızın toplam 9 yıldır (Aydın, 2006, s.126-132).

3.4. Avusturya’da Zorunlu Eğitim

Avusturya’da okula gitme yaşı çocuğun 6 yaşını takip eden 1 Eylül tarihinde başlar ve 9 yıl sürmektedir. İlk 4 yıl ilkokul (grundschule-volksschule) ya da özel bir okul (sonderschule); 5 ila 8. okul yıllarında; Ortaokul (hauptschule), genel eğitim veren yüksekokulların lise-orta bölümü (allgemeinbildende höhere schule), ilkokul veya özel eğitim veren bir orta bölümü; 9. okul yılı: Mesleki ağırlıklı bir politeknik okul (polytechnische schule), ilk, orta veya özel eğitim veren bir okula ya da genel eğitim veren ortaokul ve lise kapsamaktadır (Arıcı, 2013, s.142).

Zorunlu eğitim 6. yaşta başlar ve 9 yıl sürmektedir. Avusturya’da bulunan devlet okulları ilke olarak parasızdır ve herkese açıktır. 4 yıl süren ilkokuldan (volksschule) sonra, 4 yıl süren ortaokul (hauptschule) ya da genel eğitim veren yüksekokullar (allgemein bildenden höheren schule) arasında tercih yapmak mümkündür. Son sayılan okul türü dört sınıf alt kademe ve dört sınıf üst kademe olarak iki bölüme ayrılmakta ve ilgili okuldan mezuniyeti belgeleyen bir olgunluk sınavı ile sona ermektedir (Arıcı, 2013, s.142).

3.5. Danimarka’da Zorunlu Eğitim

Danimarka’da eğitim kreş ile 1 yaşında başlamaktadır. 7-16 yaş grubundaki çocuklar için 9 yıl zorunlu eğitim ve isteğe bağlı 10. sınıftan oluşmaktadır. Temel okul (folkeskole), 1 yıl okul öncesi (ana) sınıfını, 9 yıl temel (ilkokul ve ortaöğretim I. devre) ve 1 yıl da 10. sınıfı kapsamaktadır. Temel okul, 7-13 yaşlarını kapsayan ve 6 yıl süren I. devre ve 14-16 yaşlarını kapsayan ve 3 yıl süren II. devre olmak üzere iki devreye ayrılmaktadır. Danimarka eğitim sistemi birçok Avrupa ülkesinden farklı olarak, ilköğretim ve ortaöğretim I. devre arasında fark gözetmemektedir. Temel okulda eğitim çok amaçlıdır. Öğrenciler başka bir okula gidene kadar aynı grupla 1. sınıftan 9. sınıfa kadar birlikte okumaktadırlar. Danimarka eğitim sisteminde eğitsel

ve mesleki rehberlik zorunludur (Kırat, 2010, s.51-52).

3.6. Finlandiya’da Zorunlu Eğitim

Finlandiya eğitim sisteminin genel amacı, tüm nüfusun eğitilebilmesi ve yetiştirebilmesidir. Finlandiya Anayasası’na göre herkes temel eğitim hakkına sahiptir. Kamu yetkilileri, bireylerin ekonomik durumlarını dikkate almaksızın onların gelişimlerinin sağlanmasında, özel gereksinimleri ve yeteneklerine göre diğer eğitim hizmetlerinden yararlanmasında eşit olanaklar sunmaktadır (Erginer, 2006, s.5).

Finlandiya’da okul öncesi zorunlu değildir. İlköğretim ve ortaöğretimin I. devresi, Finli çocukların zorunlu temel eğitimini oluşturmaktadır. Temel eğitim yasasına göre, Finlandiya’da kalıcı olarak ikamet eden çocuklar temel eğitimi almak zorundadır. Zorunlu eğitim süresi 7 yaşında başlar ve temel eğitim müfredatı bittiği zaman ya da zorunlu eğitime başladıktan 10 yıl sonra bitmektedir. Zorunlu eğitim çağına gelmiş çocukların okula uyum sağlamları aileleri ya da vasileri tarafından garanti etmeleri talep edilmiştir (Certel, 2013, s.175).

3.7. Kanada’da Zorunlu Eğitim

Kanada’da eğitim, okul öncesinden başlayarak ortaöğretim sonuna kadar bütün kamu okullarında ücretsizdir. Zorunlu eğitim çağı eyaletler arasında farklılık göstermektedir. Ama çoğunlukla 5-7 yaşları ile 16-18 yaşları arası eğitimi kapsamaktadır. Sene başı eğitim eylül ayında başlamakta, haziran ayında sona ermektedir. Yerel yapısından dolayı Kanada’da birbirinden farklı okul sistemlerinin olduğu görülmektedir (Yazıcı, 2009, s.49).

Kanada’da 6 yaşında okula başlayan bir öğrenci 11, 12 ve 13. sınıflara geldiği vakit -eyaletler arasında fark olmak üzere- ortaöğrenimi bitirmiş sayılır. Öğrenciler ortaöğrenimi bitirdikten sonra üniversiteye, kolej (college) veya Cégep'e (mesleki-genel yükseköğretim) kurumlarından birine devam etmektedir. Cégep'e gitmek isteyen öğrenci genel yükseköğreniminin 2 yılını ya da mesleki eğitiminin 3 yılını orta öğrenim ile arasındaki bir zamanda tamamlamaktadır. Cégep sistemini Kanada'da Fransızca'nın ağırlıklı olarak konuşulduğu Québec eyaleti uygulamaktadır. Ontario bölgesinde ise zorunlu eğitim 13 yıl sürmektedir. Zorunlu

eğitim yaşı bir hükümetten diğerine farklılık gösterebilir fakat çoğu zaman okula devam etme yaşı 6 ile 16 yaş arasındadır. Bazı durumlarda zorunlu eğitim 5 yaşında başlar ve diğer durumlarda da 18 yaşa kadar ya da liseden mezun olana kadar uzayabilmektedir. Yönetimlerin çoğunda ilkokullar altı ile sekiz eğitim yılı sürmektedir (Yazıcı, 2009, s.56).

3.8. Rusya’da Zorunlu Eğitim

Temel eğitimin süresi 11 yıldır. 1985 yılında eğitim süresi 10 yıl iken çocukların 6 yaşından itibaren okullara alınmaya başlanması ile 11 yıla çıkartılmıştır. Öğrenciler orta (tam) öğrenimlerini 17 yaşında tamamlamış olmaktadır. Eğitim süresinin 12 yıl olan akşam ve sanat okulları da vardır. 2000 yılından bu yana Rusya’da temel eğitim süresinin 12 yıl olması gerektiği tartışılmaktadır. Temel eğitim süresi genellikle 34 eğitim haftasıdır. Haftalık ders saati 27 ile 38 saat arası değişmektedir. Okullar eylül ayında başlar haziran ayında okul bitirme sınavlarıyla kapanmaktadır (Ercantürk, 2010, s.35).

3.9. Güney Afrika Cumhuriyeti’nde Zorunlu Eğitim

Güney Afrika’da zorunlu eğitim süresi 9 yıldır. "Genel eğitim evresi" olarak adlandırılan bu dönem; temel, orta ve son evre olmak üzere 3 evreye ayrılmaktadır. Temel Evre: Bireyin daha sonraki evrelere sağlıklı devam edebilmesi için gerekli olan, temel bilgi, beceri ve değerlerin kazanmalarını amaçlamaktadır. Bu evre, zorunlu evrenin ilk 3 yılını kapsamaktadır. Bu aşamada öğrencilere, okuryazarlık, sayısal beceri ve yaşam becerileri olmak üzere 3 temel ders öğretilmektedir. Orta Evre: Bu evre zorunlu eğitimin 4., 5. ve 6. yıllarını kapsamaktadır. Haftada 26 saat olup, ders süresi 30 dakikadır. Son Evre: Temel eğitimin son üç yılını kapsamaktadır. 7. sınıfta haftada 26 saat, 8. ve 9. sınıfta haftada 27 saat ders olup, ders süresi 30 dakikadır (Avcı, 2013, s.222-223).

3.10. Hollanda’da Zorunlu Eğitim

Hollanda’da zorunlu eğitim 5-17 yaş arasını kapsamaktadır. 8 yılı ilköğretim, 4 yılı ortaöğretimde verilmektedir. Temel okulun I. kademesini bitiren öğrenciler zekâ ve yetenek testlerine göre üç ortaöğretim türünden birine kayıtlarını yaptırmaktadır. Bazı kaynaklarda Hollanda’da zorunlu eğitim süresi 14 yıl olarak

belirtilmiştir. Bunun nedeni ise Hollanda’da öğrenciler tam zamanlı zorunlu eğitim okullarında 12 yıl geçirmekte ve yarı zamanlı olarak son iki yıl eğitimlerine devam etmektedir. Öğrenciler 16 yaşına gelene kadar, 12 yıl tam zamanlı okullara devam etmek zorundadır (Kırat, 2010, s.62-63).

3.11. ABD’de Zorunlu Eğitim

ABD’de 1918 yılında tüm eyaletler zorunlu eğitim yasası çıkartmıştır. 1920 ile 1930 yılları arasında eyaletlerin çoğunluğu bu yasayı kabul ederek yürürlüğe koymuştur. ABD’de zorunlu eğitim süreleri eyaletler arasında farklılıklar göstermektedir. Zorunlu eğitim yasası gereği 30 eyalette 16 yaşında, 9 eyalette 17 yaşında, 11 eyalet ve Columbia bölgesinde ise 18 yaşında bitmektedir. Genellikle ilköğretim 6 ile 8 yıl arası sürmekte, ilköğretimden sonra 4 ile 6 yıl arasında ortaöğretim sürmektedir. Eyaletlerin çoğunda iş günü 180 gündür. Okulların açılış tarihleri, eyaletler ve okul bölgelerine göre değişiklik göstermektedir. Genellikle okullar ağustos ayında açılmakta mayıs ve haziran aylarında kapanmaktadır (Telci, 2011, s.51-52).

3.12. Japonya’da Zorunlu Eğitim

Japonya’da 6 ile 15 yaş arasındaki bütün çocukların 6 yıl ilkokula (Shagakko), 3 yılda ortaokula gitmeleri zorunludur. Zorunlu eğitim ücretsizdir. Yoksul ailelerin tüm masrafları yerel hükümetler tarafından karşılanmaktadır. İlkokulu bitiren bir çocuğu ortaokula devam etmesi istenmektedir. Yerel kamu ortaokulları belirli yerleşme bölgeleri içinde her çocuğu (ciddi bir fiziksel ya da ruhsal sakatlığı olanlar hariç) kabul etmek zorundadır. Japonya’da ders yılı 1 Nisan’da başlar ve diğer yılın 31 Mart’ında sona ermektedir. Bu ders yılı mali yıllla aynıdır. Hem ilkokulda hem de ortaokulda ders yılı 3 döneme ayrılmaktadır. Nisan-Temmuz, Eylül-Aralık ve Ocak-Mart (Aksu, 2013, s.357-358).

3.13. Türkiye ve AB Ülkeleri'nde Zorunlu Eğitimin Yapısı

Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim yapılarına baktığımızda:

Tablo:3.13.1. Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim süreleri (Kırat, 2010, s.94):

Türkiye ve AB Ülkeleri	Yıl	Türkiye ve AB Ülkeleri	Yıl
Türkiye	12	İngiltere	11-12
Almanya	12	İrlanda	9
Avusturya	9	İspanya	10
Belçika	12	İsveç	9
Danimarka	9	İtalya	9
Finlandiya	9	Lüksemburg	11
Fransa	10	Portekiz	9
Hollanda	13	Yunanistan	9

Tablo:3.13.2. Türkiye ve AB ülkelerinde zorunlu eğitimin başladığı ve sona erdiği yaşlar (Kırat 2010, s.95):

Türkiye ve AB Ülkeleri	Yaş	Türkiye ve AB Ülkeleri	Yaş
Türkiye	6-14 (2012'de değişti)	İngiltere	4-16
Almanya	6-18	İrlanda	6-15
Avusturya	6-15	İspanya	6-16
Belçika	6-18	İsveç	7-16
Danimarka	7-16	İtalya	6-15
Finlandiya	7-16	Lüksemburg	4-15
Fransa	6-16	Portekiz	6-15
Hollanda	4-5/18	Yunanistan	6-15

Tablo:3.13.3.'te Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim sürelerine baktığımızda (Kırat, 2010, s.96):

Tablo:3.13.3. Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim süreleri

Türkiye ve AB Ülkeleri	Yıl	Türkiye ve AB Ülkeleri	Yıl
Türkiye	4+4+4	İngiltere	6+5
Almanya	4+5+3	İrlanda	6+3
Avusturya	4+4+1	İspanya	6+4
Belçika	6+6	İsveç	9
Danimarka	9	İtalya	5+3+1
Finlandiya	9	Lüksemburg	2+6+3
Fransa	5+4+1	Portekiz	9
Hollanda	8+5	Yunanistan	6+3

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemi ve sürecine değinilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın yöntemine, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına ve veri çözümleme tekniklerine yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma II. kademeye geçiş yapan 5. sınıf öğrencilerinin; idarecileri, öğretmenleri ve velilerinin görüşlerini incelemeyi amaçlayan tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Bu araştırma türünde bireylerin tutum, inanç ve düşüncelerini öğrenmek için anket doldurulur ya da görüşme yapılır. Tarama yönteminde genellikle araştırmacı örneklemden hareket ederek evren hakkında genellemeler yapabilir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Araştırmada öğrencilerin uyum süreci ile ilgili derinlemesine bilgi edinmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden en çok kullanılan görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.

Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır. Nitel yöntemlerden en sık kullanılan görüşmedir. Görüşme, insanların perspektiflerini deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça güçlü bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.45-47). "Tarama araştırmaları, geniş kitlelerin görüşlerini özelliklerini betimlemeyi hedefleyen araştırmalardır. Tarama araştırmalarının amacı genellikle araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır." (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s.177).

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ilinin ortaokullarında görev yapan branş öğretmenleri, rehber öğretmenler, idareciler ve veliler oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiştir. "Maksimum çeşitlilik örneklemede amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemede çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır." (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.136). 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ilinde bulunan okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre alt, orta ve üst seviye olarak seçilen 6 tane ortaokulun branş öğretmenleri, rehber öğretmenleri, idarecileri ve velileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu 31 öğretmen, 5 rehber öğretmen, 6 okul idarecisi ve 54 veli oluşturmaktadır. Ayrıca yapılan görüşmelere derinlemesine analiz yapabilmesi, görüşmeyi kabul etme ve katılmaya istekli olma durumları göz önünde bulundurularak; 13 öğretmen, 3 rehber öğretmen, 3 okul idarecisi ve 4 veli ile görüşme yapılmıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında katılımcılara yönetilecek açık uçlu sorular araştırmanın çalışma grubunda yer almayan iki okul yöneticisi, iki öğretmen ve üç veliye yöneltilmiş, elde edilen sonuçlara göre soruların açık ve anlaşılır olduğu görülmüştür. Ayrıca sorular nitel araştırmalar konusunda uzman üç öğretim üyesi tarafından incelemeye tabi tutulmuş ve son olarak iki Türkçe öğretmeni tarafından gözden geçirilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen sorular 13 öğretmen, 3 rehber öğretmen, 3 idareci ve 4 veliye belirlenen tarihlerde konu odaklı görüşme yöntemi uygulanmıştır. Konu odaklı görüşmeler kişilerin yaşamlarından ziyade bir program, konu ya da süreç üzerine odaklanmış görüşmelerdir. Görüşmeler hakkında katılımcılara bilgi verilmiş daha sonra katılımcılardan randevu alınmış ve tam randevu saatinde okullarına gidilerek uygun bir ortamda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcıların onayı ile ses kayıt cihazı kullanılarak toplam 189 dakikalık ses kaydı elde edilmiştir.

4.4. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde katılımcılara açık uçlu anket soruları yöneltilmiş daha sonra derinlemesine analiz yapabilmesi, görüşmeyi kabul etme ve katılmaya istekli

olma durumları göz önünde bulundurularak belirlenen katılımcılarla yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırma kapsamında toplam 189 dakikalık görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden sonra kaydedilen veriler ham veri olarak Microsoft Word yazı işleme programıyla metne dönüştürülmüştür. Veriler kodlanmadan önce iki araştırmacı tarafından verilerin dökümü olan transkriptler satır satır okunmuştur. Görüşme verilerinin yorumlanmasında betimsel analiz, içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. "İçerik analizindeki temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır." (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). "Nitel araştırmada veriler dört aşamada analiz edilir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların yorumlanması, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması." (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.260). İlk aşamada katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen verilerin anlamı bütünler halinde nasıl bölümlere ayırabileceğini, bu anlamlı bütünlere nasıl kod verilebileceği ve farklı bölümlerde yer alan benzer kodlarla düzenlenip düzenlenmeyeceğini dikkate alınarak verilerden elde edilen kodlara göre kodlama süreci tamamlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.260). Üç araştırmacı tarafından süreç takip edilmiş ve ortaya bu araştırmacıların ortak görüşleri doğrultusunda kodlar ve temalar çıkmıştır. Elde edilen kodlar ve temalar düzenlenerek elde edilen bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca görüşülen bireylerin görüşleri etkili bir şekilde yansıtmak amacıyla alıntılara sürekli yer verilmiştir. Tablolara verilen frekans değerleri o soruya cevap verenlerin sayısı üzerinden hesaplanmış ve ifade tekrarı oluşmaması için de aynı ifadelere bir kez yer verilmiştir. Katılımcılara rumuzlar verilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, elde ettiğimiz bulgular iki bölüm altında incelenmiştir. Birinci bölümde katılımcılara uygulanan görüşme formlarına yer verilirken, ikinci bölümde de katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmeye ait bulgulara yer verilmiştir.

5.1. Katılımcılara Uygulanan Görüşme Formuna Ait Bulgular

Bu bölümde belirlenen okullarda bulunan 31 öğretmen, 5 rehber öğretmen, 6 idareci ve 54 veliye açık uçlu anket uygulanmıştır. Anket sonuçları içerik analizi kullanılarak yorumlanmıştır.

5.1.1. Öğretmenlerin Görüşleri

Katılımcı öğretmenlere görüşme anketlerinde sorular beş kısım altında sunulmuştur. Bu öğretmenlere (Ö1, Ö2, Ö3,...Ö31) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı öğretmenlere sorulan sorular ve katılımcı öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız bu problemler nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Birinci grupta 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde herhangi bir problemle karşılaşanlar ya da karşılaşmayan öğretmenlere yer verilirken, ikinci grupta ise problemlerle karşılaşan öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin nedenlerine yer verilmiştir.

5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemle karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları", "öğrencilerin ilkokul psikolojisinden kurtulamadıkları", "öğrencilerin iletişim problemi yaşadıkları", "ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları", "öğrencilerin ders içinde dikkat eksikliklerinin olduğu"; 5. sınıf öğrencilerimle bir sorunla karşılaşmadım görüşünü

içeren ifadeler ise, "öğretmenin ders işleme sürecinin verimli geçtiği", "öğretmenin kazanım ve davranış öğretiminde öğrencileriyle bir sorun yaşamadığı" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.1.1. "Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaşp karşılaşmadığı" sorusu hakkında görüşleri

Katılımcılar	Karşılaştım	Karşılaşmadım	Toplam
Öğretmen	28	3	31
%	90,3	9,7	100

Tablo:5.1.1.1. incelendiğinde, 28 katılımcı öğretmenin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştığı (%90,3); 3 katılımcı öğretmenin ise 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde herhangi bir problemle karşılaşmadığı (%6,7) görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemle karşılaştığı görülmektedir.

Tablo:5.1.1.2. Katılımcı öğretmenlerin, 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencilerinin karşılaştığı problemlerin nedenleri	f	%
1	Öğrencilerinin ilkokul psikolojisinden kurtulamadıkları	9	32,1
2	Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları	7	25
3	Öğrencilerinin uyum sorunu yaşadıkları	5	17,9
4	Öğrencilerinin iletişim problemi yaşadıkları	3	10,7
5	Ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı	3	10,7
6	Öğrencilerinin dikkat eksikliklerinin olduğu	1	3,6
7	Toplam	28	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler, öğretmenleri 6 alt kategoride etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin ilkokul havasından kurtulamadıkları 9 kişi (%32,1); öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları 7 kişi (%25); öğrencilerin

uyum sorunu yaşadıkları 5 kişi (%17,9); öğrencilerin iletişim problemleri yaşadıkları 3 kişi (%10,7); ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı 3 kişi (%10,7); öğrencilerin dikkat eksikliklerinin olduğu 1 kişi (%3,6) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Soyut bilgiler ile ilgili kavramları anlatmakta zorlandım."*(Ö2), *"Öğrenciler II. kademeye oryantasyonlarında zorluk yaşadıkları için derse yeterinde dikkatlerini veremiyorlar ve bu da öğrencilerin sınıf içi başarısını olumsuz etkiliyor."*(Ö5), *"Öğrenciler ilk zamanlarda uyum problemleri yaşadılar. Fakat daha sonra okula uyum sağladılar."*(Ö13), *"Henüz ilkokul psikolojisini atlatamadıkları için sınıf içinde çok fazla dolaşıyor, sürekli öğretmen masasının etrafında toplanıyor ve çok fazla şikâyet ediyorlar. Branş öğretmenlerine sınıf öğretmenleri gibi davranıyorlar."*(Ö24).

Tablo:5.1.1.2. incelendiğinde öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde, öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları görülmektedir.

Tablo:5.1.1.3. Herhangi bir problemle karşılaşmayan öğretmenlerin verdiği cevaplar

S.N	Herhangi bir problemle karşılaşmayan öğretmenlerin verdiği cevaplar	f	%
1	Öğretmenin ders işleme süreci verimli geçtiği	2	66,7
2	Öğretmenin kazanım ve davranış öğretiminde öğrencileriyle bir sorun yaşamadığı	1	33,3
3	Toplam	3	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre "5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde öğrencileriyle herhangi bir problemle karşılaşmadım" değerlendirme nedenleri 2 alt kategoride belirlenmiştir. Bunlar, öğretmenin ders içeriği gereği verimli geçtiği 2 kişi (%66,7); öğretmen kendi ders ve kazanımlarında, öğrencileriyle bir sorun yaşamadığı 1 kişi (%33,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Branşım olarak oldukça başarılı, verimli ve eğlenceli bir*

öğrenci grubuyla ile ders yapıyorum. Ders dışında ise güzel bir ortamımız oluyor. Öğrencilerimle kendi dersimle ilgili herhangi bir problem yaşamadım."(Ö6), *"Kazanım öğretiminde öğrencilerimin derse olan tutumu, ilgisi ve etkinliklere katılımlarında bir sorunla karşılaşmadım."*(Ö16), *"Etkinliklere istekle katılım gösteriyorlar. Onların gelişim seviyesine uygun etkinlikler seçmeye özen gösteriyorum."*(Ö19).

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu", ikinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" ve üçüncü grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hem olumlu hem olumsuz" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşleri içeren ifadeler "bu sistemin öğrencilerin gelişimine uygun olduğu", "öğrencilerin sosyalleşmesini sağladığı", "öğrencilerin uyum sorununu çabuk atlattıkları", "yeni eğitim sisteminin ders müfredatının değişmesine olanak sağladığını"; olumsuz görüşleri içeren ifadeler "öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığını", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıklarını", "öğrenci ders kitaplarının içeriğinin yetersiz kaldığını", "okulların gerekli fiziki alt yapısının olmadığı ve yeterince hazırlık yapılmadığını", "veli-öğretmen anlaşmazlığının yaşandığını", "ders saatlerinin fazla olduğunu"; hem olumlu hem olumsuz ifadeler ise "öğrencilerin okula uyum konusunda sorun yaşamaları olumsuzken, birden fazla öğretmenle iletişim içinde olmaları olumlu", "öğrencilerin yaşları küçük olduğu için kendinden büyük öğrencilerle sorun yaşamaları olumsuzken, branş derslerine daha erken yaşta uyum ve katılım sağlanmaları olumlu" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.1.4. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Hem olumlu hem olumsuz	Toplam
Öğretmen	7	18	6	31
%	22,5	58,1	19,4	100

Tablo:5.1.1.4. incelendiğinde, 7 katılımcı öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumlu (%22,5); 18 katılımcının 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz (%58,1); 6 katılımcının ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini hem olumlu hem olumsuz (%19,4) değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.1.1.5. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumlu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Bu sistemin öğrencilerin gelişimine uygun olduğu	3	42,9
2	Öğrencilerin uyum sorununu çabuk atlattıkları	2	28,5
3	Öğrencilerin sosyalleşmesini sağladığı	1	14,3
4	Yeni eğitim sisteminin ders müfredatının değişmesine olanak sağladığını	1	14,3
5	Toplam	7	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri 4 alt kategoride katılımcı öğretmenleri olumlu etkilemektedir. Bunlar, bu sistemin öğrencilerin gelişimine uygun olduğu 3 kişi (%42,9); öğrencilerin uyum sorununu çabuk atlattıkları 2 kişi (%28,5); öğrencilerin sosyalleşmesini sağladığı 1 kişi (%14,3); yeni eğitim sisteminin ders müfredatının değişmesine olanak sağladığını 1 kişi (%14,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Bulundukları gelişim dönemi bu sisteme uygun. Zaman zaman soyut düşünmeye başlar ve her konuda çok yönlü eleştirel düşünebilirler. Zihinden işlem yapabilirler. Öğrencilerimizin daha fazla duyu organına hitap edebilecek materyaller kullanılması onların ders başarısını artıracaktır. Yalnız 5. sınıfta eğitsel rehberlik yapılması onların adaptasyonu açısından bence çok önemli."*(Ö7), *"5. sınıf öğrencilerinin farklı öğretmenlerle iletişime geçmeleri onların*

dünya görüşlerinde ileriye dönük pozitif bir gelişim sağlamak ve bununla birlikte öğrencilerin kendine öz güveni artmakta ve sosyalleşmektedirler."(Ö10), *"Müfredat programlarında gerekli değişimler yapılırsa ve 4 yıla konular uygun dağıtılırsa 5. sınıfın II. kademeye alınması olumlu olur."*(Ö24).

Katılımcıların 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumlu değerlendirmelerinde en çok vurgulanan, 4+4+4 eğitim sisteminin öğrencilerin gelişimine uygun olduğu görüşüdür.

Tablo:5.1.1.6. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığını	5	29,4
2	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıklarını	5	29,4
3	Ders kitapların içeriğinin yetersiz kaldığını	3	17,6
4	Okulların gerekli fiziki alt yapısının olmadığı ve yeterince hazırlık yapılmadığını	2	11,8
5	Veli-öğretmen anlaşmazlığının yaşandığını	1	5,9
6	Ders saatlerinin fazla olduğu	1	5,9
7	Toplam	17	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri öğretmenleri 5 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığını 5 kişi (%29,4); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıklarını 5 kişi (%29,4); öğrenci ders kitaplarının içeriğinin yetersiz kaldığını 3 kişi (%17,6); okulların gerekli fiziki alt yapısının olmadığı ve yeterince hazırlık yapılmadığını 2 kişi (%11,8); veli-öğretmen anlaşmazlığının yaşandığını 1 kişi (%5,9); ders saatlerinin fazla olduğu 1 kişi (%5,9) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıfların II. kademeye geçişlerinin erken olduğunu düşünüyorum."*(Ö2), *"Öğrencilerin I. kademedan II. kademeye geçişlerinde gelişim düzeyinin hazır olmadığını düşünüyorum. I. kademe olan öğrencilere 4. sınıfın 2. döneminin sonunda II. kademe anlatılmalı ve aileler bu konuda bilgilendirilip ona*

göre bir plan hazırlanmalıdır."(Ö3), "Yaşları daha küçük olduğu ve I. kademeden farklı durumlarda (öğretmen, ortam vs.) karşılaştıkları için uyum sorunu yaşıyorlar."(Ö11).

Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinden en çok vurgulanan bu sistemin öğrencilerin gelişimine uygun olmaması ve öğrencilerin geçiş sürecinde uyum sorunu yaşadıkları görüşüdür.

Tablo:5.1.1.7. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumlu-olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin okula uyum konusunda sorun yaşamaları olumsuzken, birden fazla öğretmenle iletişim içinde olmaları olumlu	4	57,1
2	Öğrencilerin yaşları küçük olduğu için kendinden büyük öğrencilerle sorun yaşamaları olumsuzken, branş derslerine daha erken yaşta uyum ve katılım sağlanmaları olumlu	2	28,6
3	Birden fazla öğretmenin derslerine girmesi olumsuz, branş ders sistemine alışması olumlu	1	14,3
4	Toplam	7	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri öğretmenleri 3 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin okula uyum konusunda sorun yaşamaları olumsuzken, birden fazla öğretmenle iletişim içinde olmaları olumlu 4 kişi (%57,1); öğrencilerin yaşları küçük olduğu için kendinden büyük öğrencilerle sorun yaşamaları olumsuzken, branş derslerine daha erken yaşta uyum ve katılım sağlanmaları olumlu 2 kişi (%28,6); birden fazla öğretmenin derslerine girmesi olumsuz, branş ders sistemine alışması olumlu 1 kişi (%14,3) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"II. kademeye geçişlerde 5. sınıf öğrencileri öncelikle öğretmenlere uyum ve adaptasyon konusunda sorun yaşamaktadırlar. Olumlu olan davranışlarda II. kademeye yeni geçişten dolayı öğretmenlerine ve çevrelerindekiyle saygılı davranışlarda bulunmaya özen gösterirler."(Ö1), "Olumlu, okula branş*

derslerine daha erken yaşta uyum ve katılım sağlanmaktadır. Bu da eğitim-öğretim gelişmesine yarar sağlar. Olumsuz, yaşları küçük olduğu için büyük öğrencilerin arasında sorun yaşayabiliyorlar."(Ö13), *"II. kademede derslerin branş öğretmenleri tarafından verilmesi öğrenciler açısından olumlu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ama çocuklar her derse farklı bir öğretmenin girmesi, sınıf öğretmenin bütün derslere girmemesi düşüncesine başta alışmamakta, zamanla buna da uyum sağlamaktadırlar."*(Ö14).

Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenlerinde en çok vurgulanan olumsuz olarak öğrencilerin okula uyum konusunda sorun yaşamaları, olumlu olarak da birden fazla öğretmenle iletişim içinde olmaları görüşüdür.

Soru 3: "5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre (6, 7 ve 8. sınıflar) farklılıklar var mıdır? Varsa ne gibi farklılıklar gözlemlediniz?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz bu soruya, birinci grupta "olumlu yönde farklılık var", ikinci grupta "olumsuz yönde farklılık var" ve üçüncü grupta da "öğrencilerde herhangi bir farklılık yok" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerimizde olumlu yönde farklılık var görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin yaşları küçük olduğu için okula hemen alıştıkları", "öğrencilerin ders başarıları arttığı"; öğrencilerimizde olumsuz yönde farklılık var görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin derslerine farklı öğretmenlerin girmesinin öğrencilerde adaptasyon sorunu yaşatması", "öğrencilerin uyum sorunu yaşamaları", "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları", "öğrencilerin ilkokul öğrencisi gibi davranmaları"; öğrencilerimizde farklılık yok görüşlerini içeren ifadeler "öğrencinin II. kademeye geçişinde sorun yaşamadıkları" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.1.8. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemeleri hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Olumlu yönde farklılık var	Olumsuz yönde farklılık var	Farklılık yok	Toplam
Öğretmenler	5	23	3	31
%	16,1	74,2	9,7	100

Tablo:5.1.1.8. incelendiğinde 5 katılımcı öğretmenin öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumlu yönde farklılık var (%16,1); 23 katılımcı öğretmen öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılık var (%74,2); 3 katılımcı öğretmenin ise farklılık yok (%9,7) yönünde değerlendirdiği görülmektedir.

Genel olarak bu tabloya baktığımızda 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeyi benimsemelerinde farklılıklarının olduğu bunun da öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Tablo:5.1.1.9. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumlu yönde değerlendirme nedenleri

S.N	Farklılığın olumlu olduğunu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin yaşları küçük olduğu için okula hemen alıştıkları	4	80
2	Öğrencilerin ders başarılarının artmış olması	1	20
3	Toplam	5	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumlu yönde farklılığın olduğunu düşünme nedenleri 2 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin yaşları küçük olduğu için okula hemen alıştıkları 4 kişi (%80); I. kademeye oranla ders başarılarının artmış olması 1 kişi (%20) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıf öğrencileri okul binasını, dersleri ve çevreyi aslında daha çok benimsiyorlar. Bu yaştaki çocuklar henüz dış etkenlerden etkilenmediği için daha samimi ve istekli oluyorlar. Buda derslere, öğretmenlere ve çevreye olan tutumlarını olumlu etkiliyor."*(Ö6), *"Diğer üst sınıflara göre okulu, sınıfı, öğretmenleri daha fazla benimsediler."*(Ö16)

5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde olumlu yönde farklılığın olduğunu düşünme nedenlerinden en çok vurgulanan, öğrencilerin yaşlarının küçük olması nedeniyle okula daha çabuk alıştıkları görüşüdür.

Tablo:5.1.1.10. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri

S.N	Farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin uyum sorunu yaşamaları	9	39,1
2	Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları	7	30,5
3	Öğrencilerin derslerine farklı öğretmenlerin girmesinin öğrencilerde adaptasyon sorunu yaşatması	5	21,7
4	Öğrencilerin ilkokul öğrencisi gibi davranmaları	2	8,7
5	Toplam	23	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılığın olduğunu düşünme nedenleri 4 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 9 kişi (%39,1); öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları 7 kişi (%30,5); öğrencilerin derslerine farklı öğretmenlerin girmesinin öğrencilerde adaptasyon sorunu yaşattığı 5 kişi (%21,7); öğrencilerin ilkokul öğrencisi gibi davranmaları 2 kişi (%8,7) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"II. kademeye geçişlerde 5. sınıf öğrencileri öncelikle öğretmenlere adaptasyon konusunda sorun yaşamaktadırlar."*(Ö1), *"Yaşları daha küçük olduğu ve ilk kez I. kademedeki farklı olarak (birden fazla öğretmen, ortam vs) karşılaştıkları için uyum sorunu yaşıyorlar."*(Ö11), *"Öncelikle derste anlatılanları algılama ve dikkatini derse verme konusunda 5. sınıfların iyi bir düzeyde olduğunu söyleyemem. Zaman zaman ders dışında da kendi aralarında yaşanan (öğrenciler arasında) kötü davranışlara rastlayabiliyoruz. Kısaca 5. sınıfların ortaokulların içinde olması hem onlar açısından hem de ortaokul öğrencileri açısından büyük bir sıkıntı oluşturuyor."*(Ö22), *"Kendilerini hala ilkokul öğrencisi olarak görüyorlar."*(Ö30).

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılığın olduğunu düşünmelerinin nedenlerinden en çok vurguladıkları öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları

şeklindedir.

Tablo:5.1.1.11. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık yok değerlendirme nedenleri

S.N	Farklılık yok değerlendirme nedenleri	f	%
1	5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre farklılık yok	3	100
2	Toplam	3	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre farklılık yok deme nedenleri öğretmenleri bir alt kategoride etkilemektedir. Bu, 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre bir farklılık yok 3 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: “Görev yaptığım okulda böyle bir sıkıntı görmedim. Çoğu öğrencimin üst sınıflarda ağabey, abla ve akrabaları olduğundan; öğrenciler kendini daha güvende hissettiklerinden daha kolay alışma var.”(Ö18), “5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre farklılık olduğunu düşünmüyorum.”(Ö23).

Soru 4: "Veliler ilkokulda öğrencilerine gösterdiği ilgi ve özveriye II. kademeye (ortaokula) yeni başlayan 5. sınıf öğrencilerine de gösteriyor mu? Göstermiyorsa bu öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta “evet, veliler gereken ilgiyi gösteriyorlar”, ikinci grupta “hayır, veliler gereken ilgiyi göstermiyorlar” ve üçüncü grupta ise “gereken ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler” olmak üzere üç kategoride cevaplamıştır.

Evet, veliler öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye gösteriyorlar görüşlerini içeren ifadeler “velilerin ilgi ve özverisi daha fazla ve devam etmekte”; “velilerin gereken ilgiyi ve özveriye gösterdiği için ders başarılarını olumlu etkilediğine”; hayır, veliler öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermiyor görüşlerini içeren ifadeler

“çocuğunun büyüdüğünü düşünen”, “çocuğunu takip konusunda bilinçsiz olduklarından”, “çocuklarına güvendiklerinden”; gereken ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler görüşlerini içeren ifadeler “başarılı çocukların velileri gereken ilgiyi gösteriyor, başarısız olan öğrencilerin velileri göstermiyor” şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.1.12. Öğretmenlerin, veliler II. kademede öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermesi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Evet, gereken ilgiyi gösteriyorlar	Hayır, gereken ilgiyi göstermiyorlar	Gerekten ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler	Toplam
Öğretmenler	2	27	2	31
%	6,4	87,2	6,4	100

Tablo:5.1.1.12. incelendiğinde, 2 katılımcı öğretmen velilerin öğrencilerine II. kademede de gereken ilgi ve özveriye gösterdiği (%6,4), 27 katılımcı öğretmen hayır, velilerin II. kademeye geçen öğrencisi için gereken ilgi ve özveriye göstermediği (%87,2), 2 katılımcı da velilerin gereken ilgi ve özveriye öğrencinin ders durumuna göre belirlediği, başarılı öğrencilerinin velilerinin öğrencilerini sürekli takip ederken başarısız öğrencilerin velilerinin ise öğrencilerini takip etmediği (%6,4) şeklinde belirtmiştir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre, II. kademeye geçen 5. sınıf öğrencilerinin velilerinin öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermediği görülmektedir.

Tablo:5.1.1.13. Öğretmenlerin, veliler II. kademede öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriye gösteriyor" değerlendirme nedenleri

S.N	Velilerin gereken özveriye gösteriyor değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrenci velileri aynı ilgi ve özveriye devam ettirmekte	2	100
2	Toplam	2	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenci velilerinin II. kademede öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermeleri 1 alt kategoride öğretmenleri

etkilemektedir. Bu, öğrenci velilerinin I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de öğrencilerine aynı ilgi ve özveriyi gösterdikleri 2 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *"Velilerin ilgi ve özverisi daha fazla ve devam etmektedir."*(Ö13), *"Okula yeni başlayan beşinci sınıf öğrencilerinin velileri, çocuklarına büyük sınıflara oranla daha fazla ilgi ve özveri gösteriyor."*(Ö14).

Tablo:5.1.1.14. Öğretmenlerin, veliler II. kademedede öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriyi göstermiyor" değerlendirme nedenleri

S.N	Velilerin gereken ilgi ve özveriyi göstermiyor değerlendirme nedenleri	f	%
1	Çocuğunun büyüdüğünü düşündüğü için	12	75
2	Çocuğunu takip konusunda bilinçsiz olduğunu için	3	18,8
3	Çocuklarına güvendikleri için	1	6,2
4	Toplam	16	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenci velilerinin II. kademedede öğrencilerine gereken ilgi ve özveriyi göstermemeleri 3 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, çocuğun büyüdüğünü düşündükleri için 12 kişi (%75); çocuğunu takip konusunda bilinçsiz olduğu için 3 kişi (%18,8); çocuklarına güvendiği için onu takip etmediği 1 kişi (%6,2) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *"Bulunduğum bölge itibariyle ortaokula geçmek hem velide hem de öğrencide farklı bir algı oluşmasına neden oluyor. Otokontrol belki önceki yıllara göre daha geliyor ama maalesef veli öğrencisiyle daha az ilgileniyor. Bu da öğrenci psikolojisinin basit bir yansıması olarak çocukta derslerine çalışmama duygusuna neden oluyor."*(Ö6), *"Velilerin gösterdiği ilgi alaka giderek azalmakta, veliler ortaokulda o özeni göstermemektedir. Hatta veli toplantısına dahi ilgi göstermiyorlar."*(Ö10), *"İlkokuldaki ilgiyi ortaokulda göstermiyorlar. Bu da öğrencinin okuldaki bütün problemlerle baş başa kalmasına sebep oluyor. Dolayısıyla başarısının düşmesine neden olabiliyor."*(Ö20).

Katılımcı öğretmen görüşlerine göre öğrenci velilerinin II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgi ve özveri göstermiyor değerlendirme nedenlerinden en çok vurgulanan çocuklarının artık büyüdüğünü, bundan dolayı kendi sorumluluklarını alabileceğine inandıkları için çocuklarını takip etmedikleri şeklinde belirtmiştir.

Tablo:5.1.1.15. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler değerlendirme nedenleri

S.N	Gerekli ilgiyi gösteren ve göstermeyen veliler değerlendirme nedenleri	f	%
1	Başarılı çocukların velileri gereken özveri gösteriyor, başarısız çocukların velileri gereken özveri göstermiyor	2	100
2	Toplam	2	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenci velileri, II. kademedeki öğrencilerine gereken özveri göstermesinde başarılı çocukların velileri gereken özveri gösterirken, başarısız öğrencilerin velileri gereken özveri göstermiyorlar 2 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *“İlgili veli her zaman ilgi gösteriyor ve öğrenci başarısı artıyor. İlgisiz veli bu durumu devam ettiriyor ve öğrenci başarısı ilköğretim ile aynı kalıyor.”*(Ö16), *“İlgi ve özveri veliye göre değişiyor. Başarısı etkiliyor.”*(Ö30).

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre II. kademedeki velilerin öğrencilerine gereken ilgiyi gösteren ve göstermeyen değerlendirmelerinde en çok vurgulanan çalışan öğrencilerin velilerin gereken ilgiyi gösterdiği, çalışmayan öğrencilerin velilerinin de gereken ilgiyi göstermediği şeklinde belirtilmiştir.

Soru 5: "5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta “haftalık ders saatinin artması öğrenciyi olumlu etkiliyor”, ikinci grupta “haftalık ders saatinin artması öğrenciyi olumsuz etkiliyor” ve üçüncü grupta ise “haftalık ders saatinin artması öğrenciyi hem olumlu etkiliyor hem olumsuz etkiliyor” olmak üzere üç alt kategoride cevaplamıştır.

Olumlu etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler “dersler verimli işlenirse iyi olduğu”; “dersinin gereği olumlu olduğu”; olumsuz etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler “öğrencilerin yorulduğu”; “ders saatlerinin fazla olmasından öğretmen ve öğrencilerin olumsuz etkilediği”; “öğrencileri sosyalleşmekten uzaklaştırdığı”; “son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığı”; hem olumlu hem olumsuz etkiliyor görüşünü içeren ifadeler “ana dersler için olumlu olduğu ama diğer dersler için olumsuz olduğu” şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.1.1.16. Öğretmenlerin haftalık ders saatin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Olumlu etkiliyor	Olumsuz etkiliyor	Hem olumlu hem olumsuz etkiliyor	Toplam
Öğretmenler	2	28	1	31
%	6,4	90,4	3,2	100

Tablo:5.1.1.16. incelendiğinde 2 katılımcı öğretmenin haftalık ders saatinin artmasını öğrencileri olumlu etkilediğini (%6,4), 28 katılımcı öğretmenin haftalık ders saatinin artırılmasının öğrencileri olumsuz etkilediği (%90,4) ve 1 katılımcı öğretmenin ise haftalık ders saatinin artırılması öğrencileri hem olumlu hem olumsuz etkilediği (%3,2) şeklinde değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkmasını katılımcı öğretmenler olumsuz olarak değerlendirdiği görülmektedir.

Tablo:5.1.1.17. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumlu değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması olumlu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Dersler verimli işlenirse iyi olduğu	1	50
2	Dersinin gereği olumlu olduğunu	1	50
3	Toplam	2	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğretmenleri 2 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bunlar, dersler verimli işlenirse iyi olduğu 1 kişi (%50); branşı gereği dersi için olumlu olduğu 1 kişi

(%50) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *“Beden Eğitimi dersinde etkilendiğini düşünmüyorum. Bu yaş grubundaki öğrenciler oyun çağında olduklarından dolayı beden eğitimi dersi 5. sınıflar için her zaman eğlenceli olmuştur.”*(Ö1), *“Öğrenciler ne kadar yoğun ders temposuna girerse başarıları o yönde artar.”*(Ö19).

Katılımcı öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılması öğrencileri olumlu etkiliyor değerlendirme nedenleri içerisinde en çok vurgulananlar öğretmenlerin dersleri verimli işlenmesinde iyi olacağını ve öğretmenlerin branşı gereği yararlı olacağı şeklinde belirtilmiştir.

Tablo:5.1.1.18. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Ders saatlerinin fazla olmasından öğretmen ve öğrencilerin olumsuz etkilenmesi	13	46,5
2	Öğrencilerin yorulması	10	35,7
3	Son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığı	3	10,7
4	Öğrencileri sosyalleşmekten uzaklaştırması	2	7,1
5	Toplam	28	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılması öğretmenleri 4 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, ders saatlerinin fazla olmasından öğretmen ve öğrencilerin olumsuz etkilenmesi 13 kişi (%46,5); öğrencilerin yorulması 10 kişi (%35,7); son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığını 3 kişi (%10,7); öğrencileri sosyalleşmekten uzaklaştırması 2 kişi (%7,1) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *"Özellikle son saatlerde öğrencilerin yorgun olduğu ve derse ilgisiz olduklarını gözlemledim."*(Ö2), *"Zaten yoğun olan bir programa sahipler. Sosyallikten uzaklaşarak problemli insan haline dönüşüyorlar. Sonuçta bunlar hala çocuk robot değil."*(Ö5), *"5. sınıflar yaşları küçük olduğu için daha çok yoruluyor ve*

fiziksel sorunlar yaşıyabiliyorlar."(Ö13), *"Öğrencilerin yorgunluk ve isteksizlikleri son saatlerde giderek artıyor."*(Ö26).

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılmasına olumsuz değerlendirme nedenleri içerisinde en çok vurguladıkları haftalık ders saatinin artmasının öğretmen ve öğrencilerini olumsuz etkilediği şeklinde belirtilmiştir.

Tablo:5.1.1.19. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasının hem olumlu hem de olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Ana dersler için olumlu olduğunu ama diğer dersler için olumsuz olduğu	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğretmenleri 1 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bu, ana dersler için olumlu olduğunu ama diğer dersler için olumsuz olduğunu 1 kişi (%100) tarafından belirlemiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşünü kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtmiştir: *"Eğer seçmeli dersler, ana dersler olan Türkçe, Fen ve Teknoloji, Matematik gibi derslerde açılırsa o derslerde öğrenci başarısı için etkili olacağına inanıyorum. Diğer derslerde ise ders saatinin artırılmasının faydasının olacağına inanmıyorum."*(Ö4).

5.1.2. Rehber Öğretmenlerin Görüşleri

Katılımcı rehber öğretmenlere görüşme anketlerinde sorular iki kısım altında sunulmuştur. Katılımcı rehber öğretmenlere (R1, R2,...R5) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı rehber öğretmenlere sorulan sorular ve bu rehber öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız? Bu problemleri çözerken öğretmenlerden, idarecilerden ve ailelerinden ne tür yardımlar aldınız?" Sorusu Hakkındaki Rehber Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Rehber öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım", ikinci grupta ise "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "5. sınıf öğrencilerinin ilkokul çağındaki davranışları sergiledikleri", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları"; 5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım görüşü içeren ifade olmadığı görülmektedir.

Tablo:5.1.2.1. Rehber öğretmenlerin "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Sorunla karşılaştım	Sorunla karşılaşmadım	Toplam
Rehber Öğretmen	5	0	5
%	100	0	100

Tablo:5.1.2.1. incelendiğinde, 5 katılımcı rehber öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinde problemlerle karşılaştığını (%100); 0 katılımcı rehber öğretmenin ise 5. sınıf öğrencilerinde problemle karşılaşmadıkları (%0) görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinde problemle karşılaştığı görülmektedir.

Tablo:5.1.2.2. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler	f	%
1	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	4	80
2	5. sınıf öğrencilerinin ilkokul çağındaki davranışları sergiledikleri	1	20
3	Toplam	5	100

Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencileriyle

karşılaştığı problemler ve nedenleri rehber öğretmenleri 2 alt kategoride etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 4 kişi (%80); öğrencilerin ilkokul çağındaki davranışları sergiledikleri 1 kişi (%20) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmenler görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıf öğrencileri henüz ortaokul öğrencisi olma durumuna alışmamıştır. Öğrenciler ilkokulda olduğu gibi sorunlarını sınıf öğretmenine anlatarak çözmeye çalışmaktadır."*(R2), *"Öğrencilerimizle ilk olarak okula uyum sorunlarıyla karşılaştık. Öğrencilere yönelik oryantasyon çalışmaları yaptık. Sıkıntıları devam eden öğrencilerle bireysel görüşme yaptık. Aileleriyle görüşme yaptık."*(R4).

Tablo:5.1.2.2. incelendiğinde rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları görülmektedir.

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokula) alınmasıyla ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Rehber Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Rehber öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu", ikinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" ve üçüncü grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hem olumlu hem olumsuz" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşleri içeren ifadeler "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır oldukları"; olumsuz görüşleri içeren ifadeler " öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları"; hem olumlu hem olumsuz görüşünü içeren ifadeler ise "sorun yaşadığı halde olumlu olarak sosyalleştiği " şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.2.3. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Hem olumlu hem de olumsuz	Toplam
Rehber Öğretmen	1	3	1	5
%	20	60	20	100

Tablo:5.1.2.3. incelendiğinde, 1 katılımcı rehber öğretmenin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmasını olumlu (%20); 3 katılımcı rehber öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasını olumsuz (%60); 1 katılımcı rehber öğretmenin ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasını hem olumlu hem olumsuz (%20) değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı rehber öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.1.2.4. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri

S.N	Olumlu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır oldukları	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri rehber öğretmenleri 1 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bu, öğrencilerin gelişimsel olarak hazır oldukları 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmen görüşünü kendi ifadesiyle şöyle belirtmiştir: "*Zihinsel gelişim olarak sayı, uzay, zaman, ağırlık, boyut, hacim vb. soyut kavramları algılamaya başladığı için çocuklar ortaokul derslerinde başarı sağlayabilirler. Soyut ve çoklu düşünme yeteneği bu yaşta kuvvetli olduğu için soyut kavramları anlamada zorlanmazlar. Ayrıca çocukların kelime hazinesi çok genişlemiş olduğu için yabancı dil dersinde de zorlanmazlar.*"(R3).

Katılımcı rehber öğretmen 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye geçişini olumlu

değerlendirilmesinde vurguladığı, 5. sınıf öğrencilerinin gelişimsel olarak hazır oldukları görüşüdür.

Tablo:5.1.2.5. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları	3	100
2	Toplam	3	100

Katılımcı rehber öğretmenin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması rehber öğretmenleri 1 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bu, öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları 3 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmenin görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Öncelikle öğrenciler fiziksel gelişim olarak hazır değiller. İlkokuldaki hal ve hareketleri hala öğrencilerde görülmektedir. Bu da öğrencilerin ortaokul ders konularına ve yapısına henüz uygun olmadığı sonucunu ortaya çıkarıyor. Hala beslenme saati, tuvalet ihtiyacı gibi konuları gündeme getirip ders akışını bozucu ilkököl davranışlarını ne yazık ki 5. sınıflarda görebiliyoruz. Ben o yaştaki çocuğun ortaokul düzeyine uygun (psikolojik olarak) olmadığını düşünüyorum."*(R1), *"7-11 yaş, çocukların somut düşünme evresindedir. Bu dönem içerisinde bulunan bir çocuğun 5. sınıfta ortaokula alınması bana göre çocuğu olumsuz etkilemektedir. İlkokuldaki dersler branşlara ayrıldığı için öğrenci ayrıntıları kavramakta zorlanmaktadır. Örneğin Hayat Bilgisinin; Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji şeklinde ayrılması gibi."*(R2).

Katılımcı rehber öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinde vurgulanan II. kademenin 5. sınıf öğrencilerinin gelişimine uygun olmadığı şeklindedir.

Tablo:5.1.2.6. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumlu-olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin sorun yaşadığı halde olumlu olarak sosyalleştiği	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması rehber öğretmenleri 1 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bu, öğrencilerin sorun yaşadığı halde olumlu olarak sosyalleştiği 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmen görüşü kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıf öğrencilerinin duygusal ve sosyal gelişim açısından bakıldığında II. kademeye alınması uygun bir davranış olarak görülebilir. Çünkü ortaokul kademesinde çocuğun gelişim dönemini destekleyen ortamın sağlanması daha kolay olabilmektedir. Bu dönem aynı zamanda ergenlik döneminin başladığı bir dönem olduğu için çocuğun kendisi gibi bu süreci geçiren bireylerle olması bu dönemi atlatması açısından önemlidir. Bu dönemde çocukların zihinsel gelişimi açısından mantıklı ve soyut düşünme yeteneği geliştiğinden ortaokul kademesine uyumu sağlanabilir. Bu dönemde çocuk arkadaşlarıyla zamanın büyük bölümünü geçirmektedir ve büyüklerinden çok arkadaşlarının fikri daha önemlidir, o yüzden çocukların bir üst sınıflardan olumsuz davranışlar öğrenmesi muhtemeldir. Bu yüzden gerekli önlemler alınmalıdır."*(R4).

Katılımcı rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili hem olumlu hem olumsuz deme nedenlerinde en çok vurgulanan öğrencilerin gelişimsel olarak sorunlarla karşılaştığı bunun yanında farklı ortamlarda yaşayarak sosyalleştiği görüşüdür.

5.1.3. İdarecilerin Görüşleri

Katılımcı okul idarecilerine görüşme anketlerinde sorular iki kısım altında sunulmuştur. Bu katılımcı okul idarecilerine (İ1, İ2,...İ6) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı okul idarecilerine sorulan sorular

ve katılımcı okul idarecilerinin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorunlarla karşılaştınız? Karşılaştığınız sorunlarla ilgili ne gibi çözümler ürettiniz?" Sorusu Hakkındaki İdareci Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı okul idarecilerinin görüşleri incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Katılımcı idarecilerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım" ve "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları", "uyum sorunu yaşadıkları"; 5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadıkları görüşü içeren ifade ise "öğrencilerde bir sorunla karşılaşmadım" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.1.3.1. Katılımcı idarecilerin "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dahil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorunlarla karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri

Katılımcı	5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım	5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım	Toplam
İdareciler	5	1	6
%	83,3	16,7	100

Tablo:5.1.3.1. incelendiğinde, 5 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye dahil edilmesinde fiziksel gelişim olarak sorunlarla karşılaştıkları (%83,3); 1 katılımcı okul idarecisinin ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye dahil edilmesinde fiziksel gelişim olarak sorunla karşılaşmadıkları (%16,7) görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinde fiziksel olarak sorunla karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo:5.1.3.2. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle karşılaştıkları sorunlar ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencileriyle karşılaştıkları sorunlar	f	%
1	Fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları	3	60

2	Uyum sorunu yaşadıkları	2	40
3	Toplam	5	100

Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle ilgili sorunla karşılaşım değerlendirme nedenleri okul idarecilerini 2 alt kategoride etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları 3 kişi (%60); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 2 kişi (%40) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı okul idareci görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak 7. ve 8. sınıf öğrencileriyle sorunlarla karşılaştım. 5. sınıf öğrencileri 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden etkilendiler."(İ2), "5. sınıfların II. kademeye geçişlerinde yaş olarak küçük olduklarından bunun sonucu olarak fiziksel olarak da küçük kalıyorlar. Çocukların boylarının kısa olması okulda birçok sıkıntı yaşamalarına neden oluyor. Tuvaletler ve lavabolar bu çocuklara göre değil, sınıflarda sıralar 5. sınıflara yüksek geliyor. Sınıflarda tahtalar yine boylarına göre olmadığından verimli bir şekilde kullanamıyorlar."(İ4).

Tablo:5.1.3.2. incelendiğinde okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişim olarak II. kademeye hazır olmadıkları görülmektedir.

Tablo:5.1.3.3. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle sorularla karşılaşmadım değerlendirme nedenleri

S.N	Sorunla karşılaşmadım değerlendirme nedenleri	f	%
1	Herhangi bir sorunla karşılaşmamış oldukları	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı okul idarecilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle ilgili sorunla karşılaşmadım deme nedenleri okul idarecileri 1 alt kategoride etkilemektedir. Bu, herhangi bir sorunla karşılaşmadım 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı idareci, görüşünü kendi ifadesiyle şöyle

belirtmiştir: "*Herhangi bir sorun ile fiziksel anlamda karşılaşılmamıştır.*"(İ1).

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki İdareci Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı okul idarecilerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. İdarecilerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu", ikinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" ve üçüncü grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hem olumlu hem olumsuz" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşleri içeren ifadeler bulunmazken; olumsuz görüşleri içeren ifadeler "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları", "öğrencilerin fiziksel olarak hazır olmadıkları", "öğrencilerin sosyalleşmesini engellediği"; hem olumlu hem olumsuz görüşünü içeren ifadeler ise "uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, branş sistemine alışmaları olumlu", "uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, derslerine daha çok motive olmaları olumlu" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.3.4. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Hem olumlu hem olumsuz	Toplam
İdareci	0	4	2	6
%	0	66,6	33,3	100

Tablo:5.1.3.4. incelendiğinde, 0 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmasını olumlu (%0), 4 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmalarını olumsuz (%66,6); 2 katılımcı okul idarecisi ise 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmasını hem olumlu hem olumsuz (%33,3) değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı okul idarecileri 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.1.3.5. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin fiziksel gelişim yönünden hazır olmadıkları	2	50
2	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	1	25
3	Öğrencilerin sosyalleşmesini engellediği	1	25
4	Toplam	4	100

Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri okul idarecilerini 3 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin fiziksel gelişim yönünden hazır olmadıkları 2 kişi (%50); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 1 kişi (%25); öğrencilerin sosyalleşmesini engellediği 1 kişi (%25) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı idareci görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişiyle ilgili bana göre en olumsuz yanı 8. sınıf öğrencileriyle fiziksel farkın olması. Yine ilkokulda tek öğretmenden ortaokulda branş öğretmenlerine alışması açısından zorluklar yaşamışlardı. Kimi öğrenci bu kademeye erken adapte olup ilkokuldaki çocuksu davranışlardan uzaklaşıp yetişkin gibi davrandığı ve yetişkinler gibi ifade şekilleri kullanmaya başlamıştır. Kimi öğrencilerinde adapte sorunu yaşamış, içine kapanmış, endişeli olduğu gözlenmiştir."(İ2), "Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıklarından I. kademedede kalmaları onlar için daha uygun olacağını kanaatindeyim. Çocukların II. kademeye alınıp sınav psikolojisine girmesi onların gelişimini, sosyalleşmesini engelleyeceğini düşünüyorum. Ayrıca ders saatlerinin çok fazla olması öğrencilerin ileriki sınıflarda okuldan uzaklaşmasına neden olacağı kanaatindeyim."(İ6).

Tablo:5.1.3.5. incelendiğinde katılımcı okul idarecileri 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinde en çok vurguladıkları öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları şeklindedir.

Tablo:5.1.3.6. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumlu-olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, branş sistemine alışmaları olumlu	1	50
2	Uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, derslerine daha çok motive olmaları olumlu	1	50
3	Toplam	2	100

Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması okul idarecilerini 2 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin okula uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, derslerin branşlaşması ve bunlara alışmaları olumlu 1 kişi (%50), öğrencilerin okula uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, derslerine daha çok motive olmaları olumlu 1 kişi (%50) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı idareci görüşleri kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıfların II. kademeye geçişlerinin öğrencileri birçok açıdan olumsuz etkilediğini düşünüyorum. Tek olumlu yanı ise branş öğretmenliğine geçişin erken olmasıdır. Öğrenciler branş sistemine alışınca başarı da gelecektir."*(İ3), *"Olumsuz düşüncelerim ilk başta fazlasıyla sıkıntı yaşadık. Daha sonra çocukluk dönemlerinin bitmediğini her konuda sürekli şikâyet etmeleriyle gördük. Olumlu olarak da zaman içerisinde derslere daha iyi motive olduklarını ve sorumluluk sahibi olduklarını verilen görevleri daha iyi yerine getirdiklerini gördük."*(İ5)

Tablo:5.1.3.6. baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili hem olumlu hem de olumsuz değerlendirmelerinde en çok vurguladıkları öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları olumsuzken, öğrencilerin branş sistemine alışmaları ve derslerine daha çok motive olmaları olumlu şeklindedir.

5.1.4. Velilerin Görüşleri

Katılımcı velilere görüşme anketlerinde sorular beş kısım altında sunulmuştur. Katılımcı velilere (V1, V2,...V54) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı velilere sorulan sorular ve katılımcı velilerin

bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "4+4+4 eğitim sistemi hakkında siz velilere yeterli bilgilendirilme yapıldı mı? Bu sistem hakkındaki olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?"

Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı veli görüşleri verdikleri cevaplara göre beş grupta incelenmiştir. Birinci grupta "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem", ikinci grupta "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem", üçüncü grupta "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem", dördüncü grupta "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem" ve beşinci grupta ise "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı bilginin olmadığı için bu sistem hakkında yorum yapamıyorum" olmak üzere 5 alt kategoride cevaplamışlardır.

4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem görüşünü içeren ifade "eski sisteme oranla dinamik bir sistem olduğu"; 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem olduğu görüşünü içeren ifade "ders saatlerinin arttırılmasının öğrencileri yorduğunu"; 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem olduğu görüşünü içeren ifadeler "mesleki eğitim yolunun açıldığı ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda seçim yapacağı", "öğrenciler için iyi bir sistem olduğu", "zorunlu eğitim süresinin artmasının olumlu olduğu"; 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem olduğu görüşünü içeren ifadeler "eğitim sistemini değiştirmenin eğitim seviyesini yükseltmeyeceği", "verimsiz bir sistem olduğu", "gerekli alt yapı oluşturulmadan başlandığını", "her derse farklı öğretmenin girdiği", "çocuğunun gelişiminin olumsuz etkilendiği", "çocuğunun hayata erken yaşlarda atıldığını"; 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı bilginin olmadığı için bu sistem hakkında yorum yapamıyorum görüşünü içeren ifade "yeterli bilgilendirme yapılmadığı için bu sistem hakkında yorum yapamıyorum" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.4.1. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında velilerin bilgilendirilmesi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem	Bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem	Bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem	Bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem	Bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok	Toplam
Veliler	8	1	10	22	13	54
%	14,8	1,9	18,5	40,7	24,1	100

Tablo:5.1.4.1. incelendiğinde, 8 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem (%14,8); 1 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem (%1,9); 10 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem (%18,5), 22 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem (%40,7); 13 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı görüşüm yok (%24,1) şeklinde değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı veliler 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirilmediğini ve bu velilerin bu yeni sistemi olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.1.4.2. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem değerlendirme nedenleri	f	%
1	Eski sisteme oranla dinamik bir sistem olduğu	8	100
2	Toplam	8	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 1 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumlu bir sistem" etkilemektedir. Bu, eski sisteme oranla yeni sistemin daha güzel bir sistem olduğu 8 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Bu sistem hakkında bilgilendirme yapıldı. 4+4+4 eğitim sistemi*

bizler için olumlu ve öğrenciler için yararlı olacaktır.”(V5), “Bu sistem hakkında bilgilendirme yapıldı. 4+4+4 eğitim sisteminin eski sisteme göre daha yararlı bir sistem olduğunu düşünüyorum.”(V7), “Bu sistem hakkında bilgilendirme yapıldı. İyi bir eğitim sistemi olduğunu düşünüyorum.”(V11), “Evet bilgilendirme yapıldı. Çocuklara liseyi bitirme zorunluluğunun getirilmesi onlar için iyi olacaktır. Eski sistemde ilköğretim bitirme zorunluluğu çocukların kendini geliştirmeleri için yetersiz kalıyordu.”(V12).

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sisteminin eski sisteme oranla daha iyi bir sistem olduğu görüşüdür.

Tablo:5.1.4.3. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem deme nedeni	f	%
1	Ders saatlerinin arttırılmasının öğrencileri yorduğu	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 1 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapıldı olumsuz bir sistem" etkilemektedir. Bu, ders saatlerinin artırılmasının öğrencileri yordugunu 1 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşünü kendi ifadesiyle şöyle belirtmiştir: “4+4+4 eğitim sisteminin olumsuz bir tarafı yok. Olumlu tarafı ise ders saatlerinin azaltılması eğitimin daha iyiye gitmesini sağlayacağı görüşündeyim.”(V28).

Tablo:5.1.4.4. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapılmadı olumlu deme nedenleri	f	%
1	Öğrenciler için iyi bir sistem olduğu	8	80
2	Mesleki eğitim yolunun açıldığı ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda seçim yapacağını	1	10
3	Zorunlu eğitim süresini arttırdığından	1	10

4	Toplam	10	100
---	--------	----	-----

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 3 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem" etkilemektedir. Bunlar, öğrenciler için iyi bir sistem olduğu 8 kişi (%80); öğrencilerin mesleki eğitim yolunun açıldığı ve yetenekleri doğrultusunda seçim yapacağı 1 kişi (%10); zorunlu eğitim süresini artırdığı 1 kişi (%10) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"4+4+4 eğitim sisteminde bize gereken bilgilendirme yapılmadı. Bu sistem hakkında olumlu görüşlerim var. Çünkü öğrencilerin daha rahat eğitim gördüğünü düşünüyorum."*(V22), *"4+4+4 uygulaması önceki sisteme oranla daha iyi bir uygulamadır. Ancak bu sistem hakkında gerekli bilgilendirme yapılmadı."*(V25), *"Eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı. Ama eğitim sisteminin önceki eğitim sistemine göre daha olumlu olduğuna inanıyorum."*(V39), *"Gerekli bilgilendirme yapılmadı. Bu sistemin olumlu yönü öğrencilerin 12 yıl zorunlu eğitime tabi olması."*(V53).

Tablo:5.1.4.4. incelendiğinde "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumlu bir sistem" görüşünü ifade eden velilerin verdikleri cevaplara göre 4+4+4 eğitim sisteminin öğrenciler için iyi bir sistem olduğu görüşüdür.

Tablo:5.1.4.5. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapılmadı olumsuz deme nedenleri	f	%
1	Verimsiz bir sistem olduğu	8	36,7
2	Gerekli alt yapı oluşturulmadan başlanıldığı	7	31,8
3	Her derse farklı öğretmenin girdiği	2	9
4	Çocuğunun gelişiminin olumsuz etkilendiği	2	9
5	Çocuğunun hayata erken yaşlarda atıldığı	2	9
6	Eğitim sistemini değiştirmenin eğitim seviyesini yükseltmeyeceği	1	4,5

7	Toplam	22	100
---	--------	----	-----

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 6 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem" etkilemektedir. Bunlar, verimsiz bir sistem olduğu 8 kişi (%36,7); gerekli hazırlığın yapılmadığından başladığı 7 kişi (%31,8); her derse farklı öğretmenin girdiği 2 kişi (%9); çocuğunun gelişiminin olumsuz etkilendiği 2 kişi (%9); çocuğunun hayata erken atıldığı 2 kişi (%9); eğitim sistemini değiştirmenin eğitim seviyesini yükseltmeyeceği 1 kişi (%4,5) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Hayır, bilgi verilmedi. Eğitim sisteminin sürekli değiştirilmesi eğitim sistemini yükseltmez. Çünkü yeni eğitim sisteminin rayına oturması zaman kaybından başka bir şey değildir."*(V1), *"Düzenli alt yapı oluşturulmadı.. Öğretmenler yetersiz eğitim veriyorlar. Okullarda hala yapı düzensizliği var. Eski sistem daha güvenli ve takip edilirdi. Şimdi biraz daha karışıktır. Öğretmenler yeni sisteme hazırlıksız."*(V13), *"Bilgilendirme yapılmadı. Sadece medya üzerinden takip ettim. 5. sınıfların çok erken saatlerde derse başladıklarını, okulların yapısal yetersizliklerinin olduğunu gözlemliyoruz."*(V47).

Tablo:5.1.4.5. incelendiğinde "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı olumsuz bir sistem" görüşünü ifade eden velilerin verdikleri cevaplara göre 4+4+4 eğitim sistemi öğrenciler için verimsiz bir sistem olduğu görüşüdür.

Tablo:5.1.4.6. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok değerlendirme nedenleri	f	%
1	Yeterli bilgilendirme yapılmadığı için yorum yapamıyorum	13	100
2	Toplam	13	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 1 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme

yapılmadığı için görüşüm yok" etkilemektedir. Bu, yeterli bilgilendirme yapılmadığı için yorum yapamıyorum 13 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Bu konu hakkında bize gereken bilgi verilmedi. Bu yüzden bu konu hakkında herhangi bir yorum yapamıyoruz."*(V10).

Soru 2: "II. kademeye (ortaokul) geçişinde çocuğunuzda ne tür değişimler gözlemlediniz?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri dört grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencilerde olumlu yönde değişim oldu", ikinci grupta "öğrencilerde olumsuz yönde değişim oldu", üçüncü grupta "öğrencilerde değişim hem olumlu hem de olumsuz oldu" ve dördüncü grupta ise "öğrencilerde değişim olmadı" olmak üzere dört kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerde "olumlu yönde değişim oldu" görüşlerini içeren ifadeler "öğrencinin sorumlulukları arttı", "her derse farklı öğretmenin girmesi olumlu oldu", "öğrencilerin başarısı II. kademedede daha da arttı", "öğrencinin teknolojik araçlara ilgisi arttı", "öğrencinin farklı düşünebilme yeteneği gelişti ve düzenli çalışma alışkanlığı arttı", "okul ders saatlerinin artması ders çalışmasını arttırdı", "öğrencinin sosyalleşti", "öğrencinin kendini yetişkin görmeye başladı"; öğrencilerde "olumsuz yönde değişimin oldu" görüşünü içeren ifadeler "öğrencinin okula uyum süreci zaman aldı", "okul ders saatlerinin fazla olması öğrenci başarısını azalttı", "öğrencinin öğretmenleriyle iletişiminin azaldı", "okulunun değişmesi çocuğu olumsuz etkiledi" "öğrencinin gelişimsel olarak hazır olmadıkları"; öğrencilerde "değişim hem olumlu hem olumsuz oldu" görüşünü içeren ifadeler "öğrencim yaramazlaşması olumsuzken iletişimini geliştirmesi olumlu", "öğrencinin oyun oynama isteğinin azalması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi göstermeye başlaması olumlu", "haftalık ders saatinin artması olumsuzken öğrencilerin uyum sürecine adapte olmaları olumlu", "öğrencinin arkadaş ilişkilerinde sorun yaşaması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi göstermesi olumlu"; öğrencilerde değişim olmadı görüşünü içeren ifade "öğrencimizde herhangi bir değişim olmadı" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.1.4.7. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili görüşleri

Katılımcılar	Değişim olumlu oldu	Değişim olumsuz oldu	Değişim olumlu olumsuz oldu	hem hem	Değişim olmadı	Toplam
Veliler	30	17	4	3		54
%	55,5	31,5	7,4	5,6		100

Tablo:5.1.4.7. incelendiğinde, 30 katılımcı velinin çocuklarının II. kademeye geçişlerinde olumlu yönde değişim olduğu (%55,5), 17 katılımcı velinin II. kademeye geçişlerinde olumsuz yönde değişim olduğu (%31,5), 4 katılımcı velinin II. kademeye geçişlerinde öğrencilerinde değişimin hem olumlu yönde hem de olumsuz yönde olduğu (%7,4), 3 katılımcı velinin ise öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde herhangi bir değişimin olmadığı (%5,6) şeklinde değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı veliler öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde olumlu yönde değişimin olduğunu görülmektedir.

Tablo:5.1.4.8. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumlu oldu" değerlendirme nedenleri

S.N	Değişim olumlu oldu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Başarıları II. kademede daha da arttı	13	43,3
2	Sorumlulukları arttı	8	26,7
3	Her derse farklı öğretmenin girmesinin olumlu oldu	2	6,7
4	Öğrencilerin farklı düşünebilme yeteneği geliştiği ve düzenli çalışma alışkanlığı arttığı	2	6,7
5	Ders saatinin artması öğrencinin ders çalışmasını arttırdı	2	6,7
6	Teknolojik araçlara ilgisi arttı	1	3,3
7	Sosyalleşti	1	3,3
8	Kendini yetişkin görmeye başladı	1	3,3
9	Toplam	30	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre II. kademeye geçişlerinde çocuklarında değişimin olumlu olduğu 8 alt kategoride velileri etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin ders başarıları II. kademede daha da arttığı 13 kişi (%43,3); öğrencilerin sorumlulukların arttığı 8 kişi (%26,7); her derse farklı öğretmenin girmesi öğrenciler için olumlu olduğunu 2 kişi (%6,7); öğrencilerin farklı düşünebilme yeteneğinin geliştiği ve düzenli çalışma alışkanlığının arttığını 2 kişi (%6,7); haftalık ders saatlerinin artması öğrencinin ders çalışmasını arttırdığını 2 kişi (%6,7); teknolojik araçlara ilgisi arttığını (%3,3); öğrencinin sosyalleştiğini 1 kişi (%3,3); öğrencinin kendini yetişkin görmeye başladığı 1 kişi (%3,3) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Sorumluluğumuzun arttığını, kendine güveninin geliştiğini göstermektedir."*(V1), *"Çocuklarımla bilgilerini daha çok artırıyor. Çocuklarımla kendi sorumluluklarının farkına vardıklarını gözlemledim."*(V12), *"Daha fazla çalışma isteğinin arttığını gözlemledim."*(V25).

Tablo:5.1.4.8. incelendiğinde "değişim olumlu oldu" görüşünü ifade eden velilerin verdikleri cevaplara göre öğrenci başarılarının II. kademede daha da arttığı görülmüştür.

Tablo:5.1.4.9. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri

S.N	Değişim olumsuz oldu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Ders saatinin fazla olması başarısını azalttı	8	47
2	Uyum sürecinin zaman aldı	5	29,4
3	Gelişimsel olarak hazır olmadıkları	2	11,8
4	Öğretmenleriyle iletişiminin azaldı	1	5,9
5	Okulunun değişmesi çocuğu olumsuz etkiledi	1	5,9
6	Toplam	17	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre II. kademeye geçişlerinde çocuklarında değişimin olumsuz olduğu 5 alt kategoride velileri etkilemektedir. Bunlar, ders saatinin fazla olması başarısını azalttığı 8 kişi (%47); uyum sürecinin zaman aldığını 5 kişi (%29,4); gelişimsel olarak hazır olmadıkları 2 kişi (%11,8); öğretmenleriyle

iletişiminin azaldığı 1 kişi (%5,9); okulunun değişmesi çocuğu olumsuz etkilediği 1 kişi (%5,9) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Alışma süreci geç oldu."*(V3), *"Her öğrencide olduğu gibi alışma süreci başladı. Sınıf öğretmenini bütün derslere girdiği için yeni öğretmenlere alışmak, her derse ayrı bir öğretmenin girmesi zorladı."*(V15), *"Oyun çağındaki bir çocuk ortaokul ders saatlerinin ve ders sayısının artmasından dolayı olumsuz etkiliyor. Her derse farklı öğretmenin girmesi çocukların dikkani dağıtıyor ve çocuklar buna alışamıyorlar. Bu da çocukların derste sıkılmalarına neden oluyor."*(V48).

Tablo:5.1.4.9. incelendiğinde "değişim olumsuz oldu" görüşünü ifade eden velilerin verdikleri cevaplara göre en çok vurgulan haftalık ders saatinin artmasın öğrencilerin başarısını olumsuz etkilediği görüşüdür.

Tablo:4.1.4.10. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişim hem olumlu hem de olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri

S.N	Değişim hem olumlu hem olumsuz oldu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencimin yaramazlaşması olumsuzken iletişiminin gelişmesi olumlu	1	25
2	Öğrencinin oyun oynama isteğinin azalması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi göstermeye başlaması olumlu	1	25
3	Haftalık ders saatinin artması olumsuzken öğrencilerin uyum sürecine adapte olmaları olumlu	1	25
4	Öğrencinin arkadaş ilişkilerinde sorun yaşaması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi göstermesi olumlu	1	25
5	Toplam	4	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre II. kademeye geçişlerinde çocuklarında değişimin hem olumlu hem olumsuz olduğu 4 alt kategoride velileri etkilemektedir. Bunlar, öğrencim yaramazlaşması olumsuzken iletişiminin gelişmesi olumlu 1 kişi (%25); öğrencinin oyun oynama isteğinin azalması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi göstermeye başlaması olumlu 1 kişi (%25); haftalık ders saatinin artması olumsuzken öğrencilerin uyum sürecine adapte olmaları olumlu 1 kişi (%25); öğrencinin arkadaş ilişkilerinde sorun yaşaması olumsuzken derslerine daha fazla ilgi

göstermesi olumlu 1 kişi (%25) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Yaramazlaştı ama derslerindeki başarısı her geçen gün artıyor. Ayrıca ailesiyle konuşma tarzı değişti. İstediklerini daha uygun bir dille ifade diyor."*(V9), *"Daha çok çalışmaya başladı. İlkokuldaki oyun oynama hevesi gitti."*(V29).

Tablo:5.1.4.11. Velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişim olmadı" değerlendirme nedenleri

S.N	Değişim olmadı değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencimizde herhangi bir değişim olmadı	3	100
2	Toplam	3	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre II. kademeye geçişlerinde çocuklarında değişimin olmadığı 1 alt kategoride velileri etkilemektedir. Bu, öğrencimizde herhangi bir değişim olmadı 3 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Hiçbir değişiklik fark etmedim."*(V4), *"Pek bir değişim olmadı."*(V6), *"Gözle görülür değişiklikler pek olmadı. I. kademede eğitim gibi hemen hemen aynı."*(V42).

Soru 3: "Çocuğunuzun I. kademedede (ilkokul) olduğu gibi II. kademedede (ortaokul) de okul ders durumunu takip edebiliyor musunuz? Edemiyorsanız bu öğrencinizin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri dört grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencimi takip ediyorum olumlu etkileniyor", ikinci grupta "öğrencimi takip ediyorum olumsuz etkileniyor", üçüncü grupta "öğrencimi takip edemiyorum olumlu etkileniyor" dördüncü grupta ise "öğrencimi takip edemiyorum olumsuz etkileniyor" olmak üzere dört kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencimi takip ediyorum olumlu etkileniyor görüşünü içeren ifade "öğrencisini takip ettiğini"; öğrencimi takip ediyorum olumsuz etkileniyor görüşünü içeren ifade "öğrencimi takip etmeme rağmen başarısını etkilemiyor"; öğrencimi

takip edemiyorum olumlu etkileniyor görüşlerini içeren ifadeler "öğrencime güvendiğim için başarısı düşmediği", "öğrenciyi takip etmekle öğrenci başarısı düşmeyeceği"; öğrencimi takip edemiyorum olumsuz etkileniyor görüşünü içeren ifadeler "öğrencinin başarısı olumsuz etkileniyor", "okuma-yazma bilmediğimden takip edemiyorum", "çocuğumun büyüdüğünü düşünüyorum", "birden fazla öğretmenle görüşemediğimden takip edemiyorum", "okulu değiştiği için takip edemiyorum", "maddi durumum olmadığı için takip edemiyorum" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.1.4.12. Katılımcı velilerin öğrencisini takip etmesi hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Takip ediyorum olumlu	Takip ediyorum olumsuz	Takip edemiyorum olumlu	Takip edemiyorum olumsuz	Toplam
Veliler	32	5	3	14	54
%	59,2	9,3	5,6	25,9	100

Tablo:5.1.4.12. incelendiğinde, 32 katılımcı velinin öğrencisini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ettiğini (%59,2); 5 katılımcı velinin öğrencisini takip etmesine rağmen olumsuz olduğunu (%9,3); 3 katılımcı velinin öğrencisini takip edemediğini ama olumlu olduğunu (%5,6); 14 katılımcı velinin öğrencisini takip edemediğini ve olumsuz olduğu (%25,9) şeklinde değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerini takip ettiğini bunun da öğrenciler için olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo:5.1.4.13. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum olumlu değerlendirme nedeni

S.N	Takip ediyorum olumlu değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencisini takip ettiğini	32	59,2
2	Toplam	32	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum değerlendirme nedenleri velileri 1 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bu, öğrencimi takip ediyorum 32 kişi (%100) tarafından

belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Genellikle ders durumlarını yakından takip etmeye çalışıyorum. Bu takibin de öğrenci başarısının artması yönünde etkili olduğuna inanıyorum."*(V8), *"Takip ediyorum. Ödevlerinde anlamadığı şeyleri beraber yapıyoruz."*(V9), *"Evet, takip ediyorum. Bu durum da onu olumlu etkiliyor. Birilerinin onu takip ettiğini bildiği için iyi çalışıyor."*(V33).

Tablo:5.1.4.13. incelendiğinde katılımcı velilerin verdikleri cevaplara göre velilerin öğrencisini sürekli takip ettiği bunun da öğrenciler için olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo:5.1.4.14. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni

S.N	Takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencimi takip etmeme rağmen başarısını etkilemiyor	5	100
2	Toplam	5	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum değerlendirme nedenleri velileri 1 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bu, öğrencimi takip etmeme rağmen bu durum öğrencimin başarısını etkilemiyor 5 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Ediyoruz başarısını etkilemiyor."*(V20), *"Uygulama ile ilk başta öğrencimizde bir takım gelgitler, olumlu-olumsuz tepkiler ve motivasyon kaybından dolayı geçici mağduriyetler yaşadık fakat okul ders durumu takibi konusunda hiç sıkıntı yaşamadık. Öğrencinin başarısını etkilemedi."*(V21).

Tablo:5.1.4.15. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip edemiyorum olumlu değerlendirme nedeni

S.N	Takip edemiyorum olumlu değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencime güvendiğim için başarısı düşmediği	2	66,7
2	Öğrenciyi takip etmekle öğrenci başarısı düşmeyeceği	1	33,3

3	Toplam	3	100
---	---------------	---	-----

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademede olduğu gibi II. kademede de takip edemiyorum değerlendirme nedenleri velileri 2 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bunlar, öğrencime güvendiğim için takip etmiyorum bu durumda da başarısı düşmediği 2 kişi (%66,7); öğrenciyi takip etmekle öğrenci başarısının düşmeyeceği 1 kişi (%33,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Hayır, çünkü kızıma güveniyorum."*(V5), *"İlkokul dönemine göre gözlemlememiz daha zor oluyor. Ama başarısını olumsuz etkilemiyor."*(V10), *"Öğrencimi pek takip edemiyorum. Zaten öğrencim başarılı olduğu için ona güveniyorum."*(V40).

Tablo:5.1.4.15. incelendiğinde katılımcı velilerin verdikleri cevaplara göre öğrencisine güvendiği için öğrencisini takip etmediği görülmektedir.

Tablo:5.1.4.16. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademede olduğu gibi II. kademede takip edemiyorum olumsuz değerlendirme nedeni

S.N	Takip edemiyorum olumsuz değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencinin başarısı olumsuz etkileniyor	4	28,6
2	Okuma-yazma bilmediğimden takip edemiyorum	3	21,4
3	Maddi durumum olmadığı için takip edemiyorum	3	21,4
4	Birden fazla öğretmenle görüşemediğimden takip edemiyorum	2	14,4
5	Çocuğumun büyüdüğünü düşünüyorum	1	7,1
6	Okulu değiştiği için takip edemiyorum	1	7,1
7	Toplam	14	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademede olduğu gibi II. kademede takip edemiyorum değerlendirme nedenleri velileri 6 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencinin başarısı olumsuz etkileniyor 4 kişi (%28,6); okuma-yazma bilmediğimden takip edemiyorum 3 kişi (%21,4); maddi

durumum olmadığı için takip edemiyorum 3 kişi (%21,4); birden fazla öğretmenle görüşemediğimden takip edemiyorum 2 kişi (%14,4); çocuğumun büyüdüğünü düşünüyorum 1 kişi (%7,1); okulu değiştiği için takip edemiyorum 1 kişi (%7,1) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Çocuğumun okul durumunu takip etme durumum olmadı. Okuma-yazmam olmadığından öğrencimin ders durumunu takip edemiyorum ve başarısına yardımcı olamıyorum."*(V6), *"İlkokulda olduğu gibi takip edemiyoruz. Çünkü ilkokulda sadece sınıf öğretmeni ile görüşüyordum. Şimdi ise bunun aksine her hocayla görüşülmesi gerek. Bu da çoğu zaman mümkün olmuyor."*(V15), *"Hayır, takip edemiyorum. Çünkü işlerimde bir türlü fırsat bulamıyorum. Bu da öğrenci üzerinde olumsuz etki yaratıyor."*(V37).

Tablo:5.1.4.16. incelendiğinde velilerin verdikleri cevaplara göre veliler öğrencilerini takip edemediği bunun da öğrencilerinin başarısını olumsuz etkilediği görülmektedir.

Soru 4: "5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saati 30 saatten 35 saate çıkması çocuğunuzun başarısını sizce nasıl etkiliyor?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri iki grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencimin başarısını olumlu etkiliyor", ikinci grupta ise "öğrencimin başarısı olumsuz etkiliyor" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencimin başarısı olumlu etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin daha başarılı olduklarını", "öğrencilere daha fazla bilgi verildiğini", "öğrencisinin derslere daha çok çalıştığını", "seçmeli derslerin gelmesinin iyi olduğunu"; öğrencimin başarısı olumsuz etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin ders yükünün arttığını", "öğrencilerin yorulduğunu", "uzayan ders saatlerinin öğrencileri sıktığını", "öğrencisinin okuldan geç geldiği için evde ders çalışmadığını", "okulun ikili olmasından dolayı sabah erken saatte okula gittiklerini", "öğrencisinin okuldan soğuduğunu", "oyuna zaman ayıramadıklarını" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.1.4.17. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Öğrencim olumlu etkiliyor	Öğrencim olumsuz etkiliyor	Toplam
Veliler	20	34	54
%	37	63	100

Tablo:5.1.4.17. incelendiğinde, 20 katılımcı velinin haftalık ders saatinin artmasını olumlu (%37); 34 katılımcı velinin ise haftalık ders saatinin artmasını olumsuz (%63) değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı veliler 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılmasını olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.1.4.18. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumlu değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması olumlu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin daha başarılı olduklarını	10	50
2	Öğrencilere daha fazla bilgi verildiğini	5	25
3	Öğrencisinin derslere daha çok çalıştığını	4	20
4	Seçmeli derslerin gelmesinin iyi olduğunu	1	5
5	Toplam	20	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması velileri 4 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin daha başarılı olduklarını 10 kişi (%50); öğrencilere daha fazla bilgi verildiğini 5 kişi (%25); öğrencisinin derslere daha çok çalıştığını 4 kişi (%20); seçmeli derslerin gelmesinin iyi olduğunu 1 kişi (%5) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"İyi etkiliyor. Ders saatlerinin artması daha güzel bir başarı elde etmesini sağlıyor."*(V12), *"Ders saati arttığı için çocuklara verilen bilgide artıyor. Çocuğun daha fazla bilgi öğrenmesi geleceğini de olumlu bir şekilde*

etkiliyor."(V23), "Ders saatinin artırılması bana göre daha iyi olmuş."(V39).

Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılmasını olumlu değerlendirmede en çok vurguladıkları, ders saatinin artması öğrenci başarısını artıracak görüşüdür.

Tablo:5.1.4.19. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin arttırılması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin ders yükü arttığını	11	32,4
2	Öğrencilerin yorulduğu	10	29,4
3	Uzayan ders saatlerinin öğrencileri sıktığını	7	20,6
4	İkili olmasından dolayı sabah erken saatte okula gittiklerini	2	5,9
5	Öğrencisinin okuldan soğuduğunu	2	5,9
6	Öğrencisinin okuldan geç geldiği için evde ders çalışmadığını	1	2,9
7	Oyuna zaman ayıramadıklarını	1	2,9
8	Toplam	34	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması velileri 7 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin ders yükü arttığını 11 kişi (%32,4); öğrencilerin yorulduğunu 10 kişi (%29,4); uzayan ders saatlerinin öğrencileri sıktığını 7 kişi (%20,6); okulun ikili olmasından dolayı sabah erken saatte okula gittiklerini 2 kişi (%5,9); öğrencisinin okuldan soğuduğunu 2 kişi (%5,9); öğrencisinin okuldan geç geldiği için evde ders çalışmadığını 1 kişi (%2,9); oyuna zaman ayıramadıklarını 1 kişi (%2,9) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: "Olumsuz etkileneceğini düşünüyorum. Yükünün arttığını düşünen öğrenci derslerden kaçmayı düşünür."(V1), "Ders saatlerinin artması bence çok verimli olmuyor. Çünkü okulda çok yorulan öğrenci evde çalışmaya istekli olmuyor."(V8), "Daha çok başarılılar. Ancak zamanla ders çalışma hevesleri kaçıyor. Çünkü çok yoruluyorlar."(V29), "Oyun çağında oldukları için artan ders

saatinin fazla verimli olduğunu düşünmüyorum."(V50).

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğrencileri olumsuz etkiliyor deme nedenlerinden en çok vurgulanan öğrencilerin ders yükünün arttığı şeklinde belirtilmiştir.

Soru 5: Çocuğunuzun I. kademedeki (ilkokul) öğretmeni ile iletişimi, II. kademe (ortaokul) öğretmenleriyle iletişimi aynı düzeyde mi? Değilse bu öğrencinizin ders başarısını etkiliyor mu? Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri üç grupta incelenmiştir. Birinci grupta "iletişimi aynı", ikinci grupta "iletişimi farklı olumlu yönde", üçüncü grupta ise "iletişimi farklı olumsuz yönde" olmak üzere üç kadegoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerin iletişimi aynı görüşünü içeren ifadeler "öğrencimin iletişimi I. kademedeki ile aynı"; öğrencilerin iletişimi farklı ama olumlu yönde görüşünü içeren ifadeler "öğretmenlerle iletişimi öğrencilerin sosyalleşmesini olumlu etkilediği", "daha çok iletişime geçtikleri", "konuşmalarında daha samimi ifadeler olduğu", "öğretmenlerin onlarla daha çok iletişim içinde oldukları"; öğrencilerin iletişimleri farklı ama olumsuz yönde görüşünü içeren ifadeler "birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları", "I. kademedeki öğretmenle daha çok iletişim içinde olduklarını", "uyum sürecinde olduğu için", "bulunduğu okulun değişmesinden dolayı" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.1.4.20. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	İletişimi aynı	İletişimi farklı olumlu yönde	İletişimi farklı olumsuz yönde	Toplam
Veliler	14	20	20	54
%	26	37	37	100

Tablo:5.1.4.20. incelendiğinde, 14 katılımcını velinin öğrencilerinin iletişimi I. kademe de olduğu gibi II. kademe de aynı (%26); 20 katılımcı velinin öğrencilerinin iletişiminin I. kademe ye oranla farklı ama olumlu yönde (%37); 20 katılımcı velinin öğrencilerinin iletişiminin I. kademe ye oranla farklı ama olumsuz

yönde (%37) değerlendirildiği görülmektedir.

Genel olarak bu tabloya baktığımızda katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerinin iletişimin farklılaştığı görülmektedir.

Tablo:5.1.4.21. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi aynı değerlendirme nedeni

S.N	İletişimleri aynı değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencimin iletişimi I. kademedeki ile aynı	14	100
2	Toplam	14	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin iletişiminin I. kademedeki olduğu gibi aynı değerlendirme nedenleri katılımcı velileri 1 alt kategoride etkilemektedir. Bu, öğrencimin iletişimi I. kademedeki ile aynı 14 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"İletişimi önceki yıllarla aynı. Öğretmeniyle iletişimde sorun yaşamıyorum."*(V4), *"Evet, önceki yıllarda olduğu gibi aynı."*(V19), *"Önceki yıllarla aynı. Bu da öğrencinin öğretmenle iletişim sorununu yaşamadığının bir gerçeğidir."*(V29).

Tablo:5.1.4.22. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumlu yönde değerlendirme nedenleri

S.N	İletişimleri farklı olumlu yönde değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerinin daha çok iletişime geçtikleri	12	60
2	Öğretmenlerle iletişimi öğrencilerin sosyalleşmesini olumlu etkilediği	4	20
3	Öğretmenlerin onlarla daha çok iletişim içinde oldukları	3	15
4	Konuşmalarında daha samimi ifadeler olduğu	1	5
5	Toplam	20	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin iletişiminin I. kademedeki farklı olumlu yönde değerlendirme nedenleri velileri 4 alt kategoride farklı olumlu etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin daha çok iletişime geçtikleri 12

kişi (%60); öğretmenlerle iletişimi öğrencilerin sosyalleşmesini olumlu etkilediği 4 kişi (%20); öğretmenlerin onlarla daha çok iletişim içinde oldukları 3 kişi (%15); Konuşmalarında daha samimi ifadeler olduğu olduğu 1 kişi (%5) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *“Öğretmen-öğrenci ilişkisinin geliştiğini düşünüyorum. Çünkü öz güveni artan öğrenci öğretmenlerinden çekinmeyerek derslerdeki başarısı artsın diye daha çok mücadele eder.”*(V1), *“Hayır değildir. Daha samimidir. Bundan dolayı başarısı artıyor.”*(V9), *“Öğrenci öğretmen iletişimi önceki yıllara oranla iyi.”*(V30).

Tablo:5.1.4.22. incelendiğinde katılımcı velilerin verdikleri cevaplara göre II. kademeye geçen öğrencilerin iletişimlerinin daha çok geliştiği görülmektedir.

Tablo:5.1.4.23. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri

S.N	İletişimleri farklı olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları	9	45
2	I. kademedeki öğretmeniyle daha çok iletişim içinde oldukları	7	35
3	Uyum sürecinde olduğu	2	10
4	Bulunduğu okulun değişmesinden dolayı	2	10
5	Toplam	20	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin iletişiminin I. kademedен farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri velileri 4 alt kategoride farklı olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları 9 kişi (%45); I. kademedeki öğretmeniyle daha çok iletişim içinde oldukları 7 kişi (%35); uyum sürecinde olduğu 2 kişi (%10); bulunduğu okulun değişmesinden dolayı 2 kişi (%10) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *“Önceki yıllar gibi olmuyor. Çünkü I. kademedede sadece bir öğretmenle iletişim kuruyorken, II. kademedede her derse farklı bir öğretmenin girmesi iletişimin yönünü öğrencinin ilgi duyduğu alandaki öğretmene kaydırıyor. İletişimi*

iyi sağlayan şretmenlerin derslerinde daha istekli oldukları gözlemleniyor."(V8), "Öğrenciler I. kademede tek şretmenle iletişim halinde oluyor. Şimdi ise her ders için ayrı şretmen. Bu da şretmen-öğrenci arasında iletişim sorununa sebep oluyor. Burda da şretmenlerimize büyük bir görev düşüyor. Öğretmenler, öğrencilerini anlamalı onlarla daha fazla iletişime geçmeliler."(V15), "Ortaokul şretmenleri öğrencinin gelişim seviyesini dikkate almıyorlar. Çocuk olduklarını kabullenmeyip, büyük insan gibi davranıyorlar. Bu da şretmen-öğrenci iletişim kopukluğuna neden olabiliyor."(V48).

Tablo:5.1.4.23. incelendiğinde katılımcı velilerin verdikleri vevaplara göre II. kademeye geçen öğrencilerin en çok yaşadığı iletişim sorunu birden fazla şretmenle iletişim içinde olmaları onları olumsuz etkilediği görölmektedir.

5.2. Katılımcılarla Yapılan Yüz Yüze Görüşmeye Ait Bulgular

Bu bölümde belirlenen okullarda bulunan 13 şretmen, 3 rehber şretmen, 3 idareci ve 4 veliye belirlenen tarihlerde konu odaklı görüşme yöntemi uygulanmıştır. Konu odaklı görüşmeler kişilerin yaşamlarından ziyade bir program, konu ya da süreç üzerine odaklanmış görüşmelerdir. Görüşmeler hakkında katılımcılara bilgi verilmiş daha sonra katılımcılardan randevu alınmış ve tam randevu saatinde okullarına gidilerek uygun bir ortamda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcıların onayı ile ses kayıt cihazı kullanılarak toplam 189 dakikalık ses kaydı elde edilmiştir.

5.2.1. Öğretmenlerin Görüşleri

Katılımcı şretmenlerle yapılan yüz yüze görüşmede sorular beş kısım altına sunulmuştur. Katılımcı şretmenlere (ÖG1, ÖG2, ÖG3,...ÖG13) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı şretmenler yüz yüze görüşmede sorulan sorular ve bu katılımcı şretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız bu problemler nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Birinci grupta 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde herhangi bir problemle karşılaşanlar ya da karşılaşmayan öğretmenlere yer verilirken, ikinci grupta ise problemlerle karşılaşan öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin nedenlerine yer verilmiştir

5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemle karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları", "öğrencilerin ders esnasında birlikte hareket ettikleri", "her derse farklı branş öğretmenleri görmeleri öğrencileri olumsuz etkilediği ", "haftalık ders saati fazla olduğu", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları"; 5. sınıf öğrencilerimle bir sorunla karşılaşmadım görüşünü içeren ifadeler ise bulunmamaktadır.

Tablo:5.2.1.1. "Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaşp karşılaşmadığı" sorusu hakkında görüşleri

Katılımcılar	Karşılaştım	Karşılaşmadım	Toplam
Öğretmen	13	0	13
%	100	0	100

Tablo:5.2.1.1. incelendiğinde, 13 katılımcı öğretmenin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştığı (%100); 0 katılımcı öğretmenin ise 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde herhangi bir problemle karşılaşmadığı (% 0) görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemle karşılaştığı görülmektedir.

Tablo:5.2.1.2. Katılımcı öğretmenlerin, 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencilerinin karşılaştığı problemlerin nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları	9	69,2

2	Öğrencilerin ders esnasında birlikte hareket ettikleri	1	7,7
3	Her derste farklı (branş) öğretmeni görmeleri öğrencileri olumsuz etkilediği	1	7,7
4	Haftalık ders saati fazla olduğu	1	7,7
5	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	1	7,7
6	Toplam	13	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencileriyle ders içi ve ders dışı etkinliklerinde karşılaştıkları problemler, öğretmenleri 5 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları 9 kişi (%69,2); öğrencilerin ders esnasında birlikte hareket ettikleri 1 kişi (%7,7); her derste farklı (branş) öğretmeni görmeleri öğrencileri olumsuz etkilediği 1 kişi (%7,7); ders saatlerinin fazla olduğunu 1 kişi (%7,7); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 1 kişi (%7,7) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Branş öğretmeni olarak 5. sınıf öğrencileriyle ilk defa ders işliyorum. Bu sınıftaki çocuklar ile 8. sınıf öğrencileri arasında çok fark olduğunu gördüm. 8. sınıf öğrencileriyle ağabey ve arkadaş sohbetleri yapabiliyorken, 5. sınıf öğrencilerle bu sohbetleri tam olarak gerçekleştiremedik. Çünkü onlar küçük çocuklar gibi davrandıkları için dediğimi tam olarak onlara aktaramadım."*(ÖG1), *"Öğrencilerden birine bir görev verdiğimde sınıftaki diğer arkadaşları da onlarla beraber o göreve koşuyorlar. Bu da ders işlememi olumsuz etkiliyor. Derslerde sürekli zaman kaybı yaşıyorum."*(ÖG3), *"5. sınıf öğrencilerimiz üzerlerinde hala ilkokul sınıf öğretmenlerinin etkisinin olduğunu görüyoruz. Bir sorun olduğunda sınıf rehber öğretmeni olarak hemen yanıma gelip sorunu benim çözmemi bekliyorlar. Sorun benim dersim dışında da olsa benim çözmemi bekliyorlar. O dersin öğretmene sorunları anlatmıyorlar. Öğrencilerimizde bu sorun 6. sınıfa geçtiklerinde sana eriyor."*(ÖG9).

Tablo:5.2.1.2. incelendiğinde öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde, öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları görülmektedir.

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu", ikinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" ve üçüncü grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hem olumlu hem olumsuz" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşleri içeren ifadeler "ders kazanımlarının öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu"; olumsuz görüşleri içeren ifadeler "II. kademenin öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığı", "ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı", "haftalık ders saatlerinin fazla olduğu", hem olumlu hem olumsuz ifadeler ise "öğretmenlerin ders anlatımında 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine inememeleri olumsuzken, ders kazanım sayılarının azaltılması olumlu", "öğrencilerin 5. sınıfta farklı okullara gitmeleri olumsuzken, II. kademeye geçmeleri olumlu" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.1.3. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Hem olumlu hem olumsuz	Toplam
Öğretmen	1	10	2	13
%	7,7	76,9	15,4	100

Tablo:5.2.1.3. incelendiğinde, 1 katılımcı öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumlu (%7,7); 10 katılımcının 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz (%76,9); 2 katılımcının ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini hem olumlu hem olumsuz (%15,4) değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.2.1.4. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumlu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Ders kazanımlarının öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri öğretmenleri 1 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bu, ders konularının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşünü kendi ifadeleri ile şöyle belirtmiştir: *"5. sınıf öğrencilerinin 4+4+4 eğitim sistemiyle II. kademeye alınmaları bence olumlu oldu. Ders kazanımları öğrencilerin seviyesine uygun olduğundan, derslerimi anlatırken bir zorluk çekmedim. Ders kitaplarındaki konular etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Ayrıca müfredattaki kazanımlar azaltılmıştır. Ders konularına çok zaman verildiği için derslerde çok fazla etkinlik yapma fırsatımız oluyor."*(ÖG1).

Tablo:5.2.1.5. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	II. kademenin öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığı	6	66,7
2	Ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı	1	11,1
3	Haftalık ders saatlerinin fazla olduğu	2	22,2
4	Toplam	9	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri öğretmenleri 3 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, II. kademenin öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olmadığı 6 kişi (%66,7); ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı 1 kişi (%11,1); haftalık ders saatlerinin fazla olduğu 2 kişi (%22,2) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıf öğrencileri yaşları itibarıyla diğer öğrenciler*

arasında fiziksel olarak küçük kalıyorlar. Bu öğrencilerin II. kademeye 6. sınıfta gelmeleri daha olumlu olurdu."(ÖG2), "Ders saatlerinin fazla olması öğrencileri çok sıkıyor. Bu çocuklar oyun çağında oldukları için öğrencilerimizi çok sıkmamalıyız. Öğrencilerin sosyalleşmesi ve gelişmesi için biz öğretmenler, idareciler ve veliler bu imkânları öğrencilerimize vermeliyiz. Ayrıca öğrenciler için bu yeni sistem hakkında öğretmenlerin de fikirleri alınsaydı daha iyi olurdu. Bu sistemi artık değiştirmek anlamsız. Bence bu sistemi daha iyi araştırıp daha da geliştirilebiliriz."(ÖG5), "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması öğrenciler için bence olumsuz oldu. Çünkü öğrencilerin yaş ve fiziksel farklılıkları diğer öğrencilere oranla fazla. Ayrıca öğrenciler 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri arasında bazen ezilebiliyorlar. Bu da öğrencilerin okuldan soğumasına ve okuldan uzaklaşmasına neden olabilecektir."(ÖG8), "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçirilmeleri bence olumlu bir davranış değildir. Bu yaş grubundaki çocuklar I. kademede kalmaları gerekiyordu. Ders alanında branşlaşma olabilirdi. Hayat bilgisi ve Türkçe derslerine özellikle sınıf öğretmenleri girmeliydi. Bu diğer derslerde Türkçe dersinin etrafında çocuğu hayata hazırlamaları gerekiyordu. 5. sınıf öğrencisi sınavlara hazırlanan bir öğrenci değildir. 5. sınıf öğrencisi hayata hazırlanmalıdır. Çocukların hayata hazırlanabilmesi için de çocuklarının merkezinde lider bir öğretmenin olması gereklidir. Bu yeni sistemde ise 5. sınıf öğrencisinin sınıf rehber öğretmenliğini branş öğretmeni yapıyor. Branş öğretmeni ise beklide haftada 1 saat o çocuğun dersine girdiği için onlara gerekli zamanı ayıramıyor. Öğrencide bu durumdan olumsuz etkileniyor adeta üvey evlatmış düşüncesine kapılıyor."(ÖG13).

Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinden en çok vurgulanan bu sistemin öğrencilerin gelişimine uygun olmaması görüşüdür.

Tablo:5.2.1.6. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Öğretmenlerin olumlu-olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğretmenlerin ders anlatımında 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine inememeleri olumsuzken, ders kazanım sayılarının azaltılması olumlu	1	50
2	Öğrencilerin 5. sınıfta farklı okullara gitmeleri olumsuzken, II. kademeye geçmeleri olumlu	1	50

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri öğretmenleri 2 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğretmenlerin ders anlatımında 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine inememeleri olumsuzken, ders kazanım sayılarının azaltılması olumlu 1 kişi (%50); öğrencilerin 5. sınıfta farklı okullara gitmeleri olumsuzken, II. kademeye geçmeleri olumlu 1 kişi (%50) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Fen branşındaki öğretmenler diğer branş öğretmenlerine göre biraz daha iyi durumdayız. Çünkü bizim ders kazanımları daha somut. Ders içi etkinliklerde ve deneylerle dersler daha verimli geçiyor. 5. sınıf kazanımları sadeleştirildiği için ders içinde çok fazla zaman kalıyor bu da biz öğretmenlere daha çok etkinlik yapma şansı veriyor. Ama dersim gereği fazla etkinlik olmasına rağmen bazen bazı öğrencilerin seviyesine inemediğimiz de oluyor. O zaman bazen sıkıntı yaşıyoruz."*(ÖG9), *"5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmaları bence olumlu, ancak öğrenciler açısından baktığımızda farklı bir okul farklı atmosfer olunca öğrencilerimiz benlikleri üzerinde olumsuz etkileri olabiliyor. Bu da öğrencimizin ders başarısını olumsuz etkiliyor."*(ÖG11).

Katılımcı öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenlerinde en çok vurgulananlar; öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine inememeleri olumsuzken, ders kazanım sayılarının azaltılması olumlu olarak değerlendirdiği; öğrencilerin 5. sınıfta farklı okullara gitmeleri onların benliklerini olumsuz etkilerken, 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmasının onları olumlu etkilediği şeklindedir.

Soru 3: "5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre (6, 7 ve 8. sınıflar) farklılıklar var mıdır? Varsa ne gibi farklılıklar gözlemlediniz?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmen görüşleri incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta "olumlu yönde farklılık var" ikinci grupta

ise "olumsuz yönde farklılık var" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerimizde olumlu yönde farklılık var görüşlerini içeren ifade "5. sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilere oranla derslerine daha istekli oldukları"; öğrencilerimizde olumsuz yönde farklılık var görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları", "öğrencilerin I. kademedeki alışkanlıklarını devam ettirdikleri", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları", "öğrencilerin soyut konuları anlamalarında sorun yaşadıkları", "öğrencilerin büyüdüklarini düşünerek derslerine özen göstermedikleri" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.1.7. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemeleri hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Olumlu yönde farklılık var	Olumsuz yönde farklılık var	Toplam
Öğretmenler	1	12	13
%	7,7	92,3	100

Tablo:5.2.1.7. incelendiğinde 1 katılımcı öğretmen öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumlu yönde farklılık var (%7,7); 12 katılımcı öğretmen ise öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılık var (%92,3) yönünde değerlendirildiği görülmektedir.

Genel olarak bu tabloya baktığımızda 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeyi benimsemelerinde farklılıklarının olduğu bunun da öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Tablo:5.2.1.8. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumlu yönde değerlendirme nedeni

S.N	Farklılığın olumlu olduğunu değerlendirme nedeni	f	%
1	5. sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilere oranla derslerine daha istekli oldukları	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumlu yönde farklılığın olduğunu düşünme nedenleri 1 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bu, 5. sınıf öğrencilerinin diğer öğrencilere

oranla derslerine daha istekli oldukları 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşünü kendi ifadeleri ile şöyle belirtmiştir: "6, 7 ve 8. sınıflara göre derse daha istekliler. Özellikle ilkokulda getirdiği ders isteği fazlasıyla devam etmektedir. Mesela öğretmenim niye yıldız atmıyorsunuz. Babamı aradınız mı? Niye ödev vermediniz? Gibi soruları sürekli dile getiriyorlar."(ÖG7).

Tablo:5.2.1.9. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri

S.N	Farklılık var olumsuz yönde değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları	6	50
2	Öğrencilerin I. kademedeki alışkanlıklarını devam ettirdikleri	2	16,7
3	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	2	16,7
4	Öğrencilerin soyut konuları anlamalarında sorun yaşadıkları	1	8,3
5	Öğrencilerin büyüdüklerini düşünerek derslerine özen göstermedikleri	1	8,3
6	Toplam	12	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılığın olduğunu düşünme nedenleri 5 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları 6 kişi (%50); öğrencilerin I. kademedeki alışkanlıklarını devam ettirdikleri 2 kişi (%16,7); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 2 kişi (%16,7); öğrencilerin soyut konuları anlamalarında sorun yaşadıkları 1 kişi (%8,3); öğrencilerin büyüdüklerini düşünerek derslerine özen göstermedikleri 1 kişi (%8,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: "Bence farklılık var. 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri kendinden küçük olan 5. sınıf öğrencilerini sürekli eziyorlar. Bu ezilme neticesinde 5. sınıf öğrencileri I. kademede olduğu gibi öğretmenlerinin peşinden dolaşarak sürekli birilerini şikâyet ediyorlar."(ÖG2), "5. sınıf öğrencileri II. kademeye geçmelerine rağmen I. kademe alışkanlıklarını sürdürüyorlar."(ÖG5), "Farklılıklar var tabi. 6, 7, 8. sınıf

öğrencileri onlara oranla fiziksel olarak daha büyükler. 5. sınıf öğrencileri ilkokul düzenini birinci dönem bitene kadar devam ettiriyorlar. Soyut konular da diğer öğrenci gruplarına göre daha geç anlayabiliyorlar."(ÖG8), "Kesinlikle farklılık vardır. 5. sınıf öğrencileri 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin kullandıkları alanları kütüphane, bilgisayar odası vb. yerleri onlar gibi sahiplenemiyor ve kullanamıyorlar. Çünkü o çocuklar bir sınıf öğretmenin yönetiminde bunu yapmaya alışmışlar. 5. sınıf öğrencileri bu evrede hayal dünyalarının en geliştireceği evrededirler. Çocuklar bu hayal dünyalarını branş öğretmenleriyle geliştiremiyorlar. Çocukların bu hayal dünyalarını geliştirecek öğretmenler sınıf öğretmenleridir. Çünkü öğrencilerini en fazla tanıyan kişiler sınıf öğretmenleridir."(ÖG13).

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde olumsuz yönde farklılığın olduğunu düşünmelerinin nedenlerinden en çok vurguladıkları öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları şeklindedir.

Soru 4: "Veliler ilkokulda öğrencilerine gösterdiği ilgi ve özveriye II. kademeye (ortaokula) yeni başlayan 5. sınıf öğrencilerine de gösteriyor mu? Göstermiyorsa bu öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta “evet, veliler gereken ilgiyi gösteriyorlar” ikinci grupta ise “hayır, veliler gereken ilgiyi göstermiyorlar” olmak üzere iki kategoride cevaplamıştır.

Evet, veliler öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye gösteriyorlar görüşlerini içeren ifadeler bulunmazken; hayır, veliler öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermiyor görüşleri içeren ifadeler “öğrencisi büyüdüğü için takip etmediği”, “öğrencisinin birden fazla öğretmeni olduğu için hepsiyle görüşemedikleri”, “öğrencisi okulda bir sorun yaşadığında okula geldikleri” şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.1.10. Katılımcı öğretmenlerin, öğrenci velilerinin II. kademedeki gereken özveriye göstermesi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Evet, gereken ilgiyi gösteriyorlar	Hayır, gereken ilgiyi göstermiyorlar	Toplam
Öğretmenler	0	13	13
%	0	100	100

Tablo:5.2.1.10. incelendiğinde, 0 katılımcı öğretmenin velilerin öğrencilerine II. kademedeki de gereken ilgi ve özveriye gösterdiği (%0), 13 katılımcı öğretmenin hayır, velilerin II. kademeye geçen öğrencisi için gereken ilgi ve özveriye göstermediği (%100) şeklinde değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenler, II. kademeye geçen 5. sınıf öğrencilerinin velilerinin öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermediği görülmektedir.

Tablo:5.2.1.11. Öğretmenlerin, veliler II. kademedeki öğrencilerine "gereken ilgi ve özveriye göstermiyor" değerlendirme nedenleri

S.N	Velilerin gereken ilgi ve özveriye göstermiyor değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencisi büyüdüğü için takip etmediği	8	61,5
2	Öğrencisinin birden fazla öğretmeni olduğu için hepsiyle görüşemedikleri	3	23,1
3	Öğrencisi okulda bir sorun yaşadığında okula geldikleri	2	15,4
4	Toplam	13	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenci velilerinin II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye gösteremedikleri 3 alt kategoride öğretmenleri etkilemektedir. Bunlar, öğrencisi büyüdüğü için takip etmediği 8 kişi (%61,5); öğrencisinin birden fazla öğretmeni olduğu için hepsiyle görüşemedikleri 3 kişi (%23,1); öğrencisi okulda bir sorun yaşadığında okula geldikleri 2 kişi (%15,4) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *"Yaşadığım bir anıyı anlatmak istiyorum. Daha önce ders*

esnasında yaptığım bir deneyde öğrencimin kafasına kapak fırlayıp değdi. Öğrencim ailesine öğretmen benim kafama kapak fırlattı diye farklı bir şekilde anlattı. Bu öğrenci okumuza yeni geldiği için dikkat çekmek için bunu yaptığını düşündüm. Ailede çocuğunun bu anlattıklarına bakarak yanıma geldi. Şimdi aileye de yaşanan olayı anlatamadım. Aile çocuğunun söylediklerini düşünmeden inanıyor. Annesi: "Benim kızım test çözerken siz kapak attınız diyor." Bende diyorum ki: "Ders esnasında sizin kızınız neyin testini çözüyor." Veliler öğrencilerinin söylediklerini sorgulamadan öğretmeni yargılamaya geliyor. Ama aynı veliler ders içi sorunlarda öğretmenlerin hiçbir zaman yanına gelmiyor. Velileri aradığımızda öğrencimizin durumunu telefonda anlat işlerim var gelemiyorum diyor. Bu veliler öğrencilerinin ders durumunu telefon ile öğrenmeyi alışkanlık haline getiren velilerdir. Ben ortaokul öğretmeni olarak veli konusunda memnun değilim. İlkokuldaki veliler kadar duyarlı velileri bulamıyoruz. Veliler öğrenciler artık kendi ayakları üstünde durur diye düşünüyor."(ÖG1), "Veliler gereken özveriyi kesinlikle göstermiyorlar. I. kademedeki ilgi II. kademede yok. Bunu velilere de soruyorum ama veliler işlerinin olduğunu söylüyorlar. Sürekli bahane arıyorlar. Aslında veliler çocuğun büyüdüğünü ve sorunlarını kendi başına çözeceğine inanıyorlar. Velilerin sürekli öğrencilerini takip etmesi gerekiyor. Çünkü bu bölgede sürekli öğretmenlerin değişmesi öğrencileri olumsuz etkiliyor. Bu durumda velilerin daha çok öğrencilerini takip etmesi gerekiyor. Velilerin okula gelip sınıf rehber öğretmenini görememesi de olumsuz bir durum. Aslında bu veli görüşmesini belli bir sisteme koymak gerekir. Çünkü veli okula geldiğinde öğretmen ya derstedir ya da okul dışındadır. Bu da velilerin doğru-güvenilir bilgi almasını engelliyor. Bunun için veli randevu sistemi ya da çocuğunun dersine giren öğretmenlerin iletişim bilgilerini alarak sürekli takip etmesi gerekiyor. Mesela yurt dışında (Belçika'da) gelen bir veli oradaki öğretmenlerin randevu sistemi ile velilerle görüştüğünü, randevusuz kesinlikle görüşmediğini söyledi. Bu bizde de uygulanabilir."(ÖG5), "Veliler gereken ilgiyi göstermiyorlar. Göstermiyorlar derken veliler çocuklarını yine eskisi gibi seviyorlar fakat velide bu fikir geliyor öğrencim büyüdü kendi ayakları üzerinde duruyor, öğrencimin özgüveni gelişti vb. düşünceleri yerleşiyor. Ancak özgüven şansa göre gelişen bir değer değildir, emekle sabırla gelişen bir değerdir. Çocuk bu kritik evrede velilerinden de destek alamayınca gelişiminde olumsuz etki yaratıyor.

Velilerin öğrencilerini takip etmemeleri öğrencilerinin okula karşı tutumunu olumsuz etkiliyor. Çocuklar bu evrede iç dünyasını paylaşacak bir paydaş bulamıyorlar. Bu yüzden içine kapanıyorlar. 5. sınıf öğrencilerinin bu sorunlarının ancak sınıf öğretmeni tarafından çözüleceğine inanıyorum. 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenciler artık kendilerini buldukları için problemlerini kendi başına çözüyorlar. İlk beş sınıfta öğrencilerin problem çözme becerileri sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde olur. Sınıf öğretmenleri 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda problem çözme yöntemlerini ders içi ver ders dışı etkinliklerde sezdireyorlar. Öğrenciler bu yeni eğitim sisteminde bir haftada yaklaşık 10 öğretmenle derse giriyor. Her öğretmen ders işleme sürecinde kendi kazanımını verip gidiyor. Öğretmen öğrenciye seviyeli olduğu için öğrenci bir problem anında problemini yalnız başına çözemiyor. Bir problem çözme yöntemini kazanamayan 5. sınıf öğrencileri 6, 7 ve 8. sınıflara geçtiğinde de kendini geliştirip problem çözme yöntemlerini kazanamıyor. Bu problem çözme yöntemlerini de kazanamayınca ileriki yaşlarda büyük sorunlarla karşılaşılıyorlar. 5. sınıf rehber öğretmenleri daha aktif öğrencilerini geliştirici tarzda çalışmalıdırlar."(ÖG13).

Katılımcı öğretmen görüşlerine göre öğrenci velilerinin II. kademedeki öğrencilerine gereken ilgi ve özveriye göstermiyor değerlendirme nedenlerinden en çok vurgulanan çocuklarının artık büyüdüğünü, bundan dolayı kendi sorumluluklarını yapabileceğine inandıkları için çocuklarını takip etmedikleri şeklinde belirtmiştir.

Soru 5: "5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saati 30 saatten 35 saate çıkması öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz, birinci grupta “haftalık ders saatinin artması öğrenciyi olumsuz etkiliyor” ikinci grupta ise “haftalık ders saatinin artması öğrenciyi hem olumlu etkiliyor hem olumsuz etkiliyor” olmak üzere iki alt kategoride cevaplamıştır.

Olumsuz etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler “öğrencilerin yoruldukları”; “öğrencilerin gelişiminin ve sosyalleşmesinin olumsuz etkilendiği”; “son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığı ve sıkıldığı”; hem olumlu hem olumsuz etkiliyor görüşünü içeren ifadeler “seçmeli dersler için olumlu olduğunu ama

gelişimleri için olumsuz etkilediği"; "derslerin verimli geçiriyorsa olumlu geçirilemiyorsa olumsuz olduğu" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.2.1.12. Öğretmenlerin haftalık ders saatin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Olumsuz etkiliyor	Hem olumlu hem olumsuz etkiliyor	Toplam
Öğretmenler	11	2	13
%	84,6	15,4	100

Tablo:5.2.1.12. incelendiğinde, 11 katılımcı öğretmenin haftalık ders saatinin artırılması öğrencileri olumsuz etkiliyor (%84,6) ve 2 katılımcı öğretmenin ise haftalık ders saatinin artırılması öğrencileri hem olumlu hem olumsuz etkilediği (%15,4) şeklinde değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı öğretmenler haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkmasının öğrencileri olumsuz etkilediği görülmektedir.

Tablo:5.2.1.13. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasını olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin yoruldukları	6	54,5
2	Öğrencilerin gelişiminin ve sosyalleşmesinin olumsuz etkilendiği	2	18,2
3	Son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığı ve sıkıldığı	2	18,2
4	Ders saatlerinin fazla olması öğrenci başarısını etkilemeyeceği	1	9,1
5	Toplam	11	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılması öğretmenleri 4 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin yoruldukları 6 kişi (%54,5); öğrencilerin gelişiminin ve sosyalleşmesinin olumsuz etkilendiği 2 kişi (%18,2); son derslerde öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığı ve sıkıldığı 2 kişi (%18,2); ders saatlerinin fazla olması öğrencilerin başarısını etkilemeyeceği 1 kişi (%9,1) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: "Öğrencilerde yaz ayının gelmesiyle beraber sürekli dışarı çıkma isteği oluyor. Özellikle öğleden sonraki ders işleyeceğim sınıflarla dersleri işlemem daha zor oluyor."(ÖG3), "Ders saatlerinin fazla olması öğrencilerin özellikle 6 ve 7. saatlerde ilgi, alaka ve motivasyonları düşüyor. Özellikle 5. Sınıflarda haftalık ders saati azaltılmalı."(ÖG4), "Öğrenciler haftalık ders saatinin fazlalığından okuldan da dersten de bıracaktır. Bence ders saatini arttırmak yerine ve dersin içeriğini azaltmak gerekiyordu. Yetiştirme kursları ile haftada 7 gün okula gelmiyor. Öğrenci ailesiyle kahvaltı bile yapamıyor. Sürekli okulda. Sosyalleşmesi olmayacaktır. Bu da ilerde büyük bir sıkıntı olacaktır. Çocuk ailesinden kopacaktır."(ÖG5), "Öğrencilerin başarısını bence kesinlikle etkiliyordur. Buradaki marifet ders saati fazlalığı değildir. Buradaki marifet öğrenciyi motive etmektir. Örneğin Finlandiya eğitim sisteminde öğrenci günde 3-4 saat ders görüyor fakat mutlu ve başarılı. Bizler şunu kaçıırıyoruz bir öğrencinin derse ilgisi en fazla 10-20 dakikadır. Eğer biz öğrencimizi bu 10-20 dakikada gerekli bilgiyi verip ondan sonraki dakikalarda öğrencinin 5 duyu organına hitap eden etkinlikler, oyunlar yaparsak öğrencimiz de derste sıkılmaz. Bana göre aktif öğrenme yöntem ve teknikleri daha çok kullanarak öğrencinin eğlenerek öğrenmesi sağlanabilir. Burada amacımız çocuğa zamanı uzatmak yerine etkili verimli eğitim verilmelidir. Öğrencilerimiz ne kadar rahat olursa o kadar başarılı olurlar. Yapılandırmacı yaklaşım da zaten öğrencileri merkeze alarak çocuktaki bilgileri yoğurup geliştirerek ona rehberlik etmektir."(ÖG13).

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılmasına olumsuz değerlendirme nedenleri içerisinde en çok vurguladıkları haftalık ders saatinin artması öğrencileri yordduğu şeklinde belirtilmiştir.

Tablo:5.2.1.14. Öğretmenlerin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkartılmasının hem olumlu hem de olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin artırılması hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Seçmeli dersler için olumlu olduğunu ama gelişimleri için olumsuz etkilediği	1	50
2	Derslerin verimli geçiriyorsa olumlu geçirilemiyorsa olumsuz olduğu	1	50
3	Toplam	2	100

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğretmenleri 2 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bunlar, seçmeli dersler için olumlu olduğunu ama gelişimlerini için olumsuz etkilediği 1 kişi (%50); derslerin verimli geçiriyorsa olumlu geçirilemiyorsa olumsuz olduğu 1 kişi (%50) tarafından belirlenmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle ile şöyle belirtilmiştir: *"Artırılan haftalık ders saatlerinin mihver derslere katkısı olduğunu düşünmüyorum. Genellikle öğrenciler seçmeli derslerde mihver dersleri seçmiyorlar. Mihver dersleri açacak imkânlarımızda yok zaten. Haftalık artan 5 saat kime verileceğini anlamadım. Çocuklar en erken saat 15.20'de okuldan çıkıyor. Bu çocuk oyun çağında olduğu için oyun mu oynayacak ders mi yapacak bir türlü zaman bulamıyor. Özellikle Ağrı'da hiç bulamıyor. Kış şartlarının ağır geçtiği bu ilimizde güneş de erken batıyor. Çocuk eve gidip dışarı çıkıp oynayamıyor. Biz eğitimiz de sadece çocuğumuz bir şeyler öğrendi mi öğrenmedi mi şeklinde bakıyoruz. Çocuğun yetenek ve kişisel becerilerini geliştirmesini beklemiyoruz."*(ÖG1), *"Öğrencinin okulda ne kadar zaman geçirdiğinden çok bu zamanı ne kadar etkili kullandığı önemlidir. Öğrenciler bu artan haftalık 5 saati okulda verimli ve etkili bir şekilde geçiriyorsa bizler ve öğrenciler için bir sıkıntı yok demektir. Ancak öğrencilere daha fazla bilgi verilecek diye öğrenciler yoruluyorsa öğrenciler için dersler daha çok sıkıcı olacaktır."*(ÖG11).

5.2.2. Rehber Öğretmenlerin Görüşleri

Katılımcı rehber öğretmenlerle yapılan yüz yüze görüşmede sorular iki kısım altına sunulmuştur. Katılımcı rehber öğretmenlere (RG1, RG2 ve RG3) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı rehber öğretmenlere yüz yüze görüşmede sorulan sorular ve bu rehber öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız? Bu problemleri çözerken öğretmenlerden, idarecilerden ve ailelerinden ne tür yardımlar aldınız?" Sorusu Hakkındaki Rehber Öğretmen Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Rehber öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım", ikinci grupta ise "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "5. sınıf öğrencilerinin ilkokul çağındaki davranışları sergiledikleri", "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları", "öğretmenlerin öğrencilerinin seviyelerine inemedikleri"; 5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım görüşü içeren ifade olmadığı görülmektedir.

Tablo:5.2.2.1. Rehber öğretmenlerin "5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Sorunla karşılaştım	Sorunla karşılaşmadım	Toplam
Rehber Öğretmen	3	0	3
%	100	0	100

Tablo:5.2.2.1. incelendiğinde, 3 katılımcı rehber öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinde problemlerle karşılaştığını (%100); 0 katılımcı rehber öğretmenin ise 5. sınıf öğrencilerinde problemle karşılaşmadıkları (%0) görülmektedir

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinde problemle karşılaştığı görülmektedir.

Tablo:5.2.2.2. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler	f	%
1	Öğrencilerin ilkokul çağındaki çocuklar gibi davrandıkları	1	33,3
2	Öğretmenlerin öğrencilerinin seviyelerine inemedikleri	1	33,3
3	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	1	33,3
4	Toplam	3	100

Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencileriyle karşılaştığı problemler ve nedenleri rehber öğretmenleri 3 alt kategoride etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin ilkokul çağındaki çocuklar gibi davrandıkları 1 kişi (%33,3); öğretmenlerin öğrencilerinin seviyelerine inemedikleri 1 kişi (%33,3); öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları 1 kişi (%33,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmenler görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Öğrencilerin sınıf kurallarına uymamalarından dolayı meydana gelen çatışmaları çözmede idare ile iletişime geçerek sınıf kurallarını daha da belirgin kıldık. Öğretmenlerin desteği ile de bunu sağlamada güçlük çekmedik. Çalıştığım yer biraz kırsal kesim olduğu için velilerden gerektiği kadar faydalanmadık."*(RG1), *"Öğretmenler genellikle öğrencilerinin seviyelerine inememekten dolayı sürekli benden yardım istediler. Öğrencileri ile iletişim kuramadıklarını belirttiler. Bunun da öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkilediğini düşünüyorum."*(RG2), *"İlk zamanlarda öğrencilerin uyum sürecinde I. kademedeyaptıkları şikâyetleri II. kademedeyede devam ettirdiklerinden ilk dönemde baya bununla ilgilendim."*(RG3).

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokula) alınmasıyla ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki Rehber Öğretmen Görüşleri

Bu tema altında katılımcı rehber öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasıyla ilgili görüşleri "olumlu" ve "olumsuz" olmak üzere iki kategoride sunulmuştur.

Bu soruya ait katılımcı rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Rehber öğretmenlerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu" ve ikinci grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşü içeren ifade bulunmazken; olumsuz görüşü içeren ifadeler "5. sınıf öğrencilerinin kendinden büyük öğrencilerle iletişim sorunu yaşadıkları" ve "öğrencilerin uyum sorunu atlatamadıkları" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.2.3. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Toplam
Rehber Öğretmen	0	3	3
%	0	100	100

Tablo:5.2.2.3. incelendiğinde 3 katılımcı rehber öğretmenin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasını olumsuz (%100) değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.2.2.4. Rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin uyum sorunu atlatamadıkları	2	66,7
2	5. sınıf öğrencilerinin kendinden büyük öğrencilerle iletişim sorunu yaşadıkları	1	33,3
3	Toplam	3	100

Katılımcı rehber öğretmenin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması rehber öğretmenleri 2 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, 5. sınıf öğrencilerinin uyum sorununu atlatamadıkları 2 kişi (66,7); 5. sınıf öğrencilerinin kendinden büyük öğrencilerle iletişim sorunu yaşadıkları 1 kişi (%33,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı rehber öğretmen görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Kendinden büyük öğrencilerle aynı ortamda yaşadıkları iletişim sorunlarından dolayı yanıma çok geldiler. İletişim problemlerini öğretmen ve büyükleriyle çözemediklerinden benden sürekli destek aldılar."*(RG1), *"Ben 5. sınıfa geçen öğrencilerin II. kademeye göre olgunlaştıklarını düşünmüyorum. Mesela öğrenci 4 sene tek bir öğretmenden ders alıyor, sonrasında birçok*

öğretmenle karşılaşılıyor, bu da değişik öğretmenler ve değişik öğretme stilleri demek öğrencinin buna uyum sağlamada güçlükler yaşaması demektir. Bu da öğrencinin başarısını olumsuz etkilemektedir."(RG2), "İlk zamanlarda derslerine birden fazla öğretmenin girmesi öğrencileri bundan olumsuz etkiledi. II. kademede sınıf rehber öğretmenleri olmasına rağmen öğrenciler ilköğretim sınıf öğretmenlerine bir özlem duyuyorlardı. Uyum sürecinde de bu sıkıntıyı bana gelip belirtiyorlardı. Bir nevi beni sınıf öğretmenleri olarak görüyorlardı. Birinci dönemin ilk 3 ayı bu sorun devam etti. Küçük bir sorunu bile kendi başlarına çözemediler ve hemen benim yanıma gelip çözmemi beklediler. Daha sonra bu tür sorunları kendi başına çözdüler."(RG3).

Katılımcı rehber öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinde vurguladığı öğrencilerin II. kademeye uyum sorununu atlatamadıkları şeklindedir.

5.2.3. İdarecilerin Görüşleri

Katılımcı okul idarecileriyle yapılan yüz yüze görüşmede sorular iki kısım altında sunulmuştur. Katılımcı idarecilere (İG1, İG2 ve İG3) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı okul idarecilerine sorulan sorular ve bu katılımcı okul idarecilerinin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorunlarla karşılaştınız? Karşılaştığınız sorunlarla ilgili ne gibi çözümler ürettiniz?" Sorusu Hakkındaki İdareci Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı okul idarecileri görüşleri incelendiğinde iki grup ortaya çıkmıştır. Katılımcı idarecilerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım" ve "5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım görüşünü içeren ifadeler "öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları", 5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadıkları görüşü içeren ifade ise bulunmadığı görülmektedir.

Tablo:5.2.3.1. Katılımcı idarecilerin "5. sınıf öğrencilerinizin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak hangi sorularla karşılaştınız?" sorusu hakkındaki görüşleri

Katılımcı	5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaştım	5. sınıf öğrencilerinde sorunla karşılaşmadım	Toplam
İdareciler	3	0	3
%	100	0	100

Tablo:5.2.3.1. incelendiğinde, 3 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak sorunlarla karşılaştıkları (%100); 0 katılımcı okul idarecisinin ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye dâhil edilmesinde fiziksel gelişim olarak sorunla karşılaşmadıkları (%0) görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinde fiziksel olarak sorunla karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo:5.2.3.2. Katılımcı idarecilerin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle karşılaştıkları sorunlar ve nedenleri

S.N	5. sınıf öğrencileriyle karşılaştıkları sorunlar	f	%
1	Gelişimsel olarak hazır olmadıkları	3	100
2	Toplam	3	100

Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişimle ilgili sorunla karşılaştım değerlendirme nedenleri okul idarecilerini 1 alt kategoride etkilemektedir. Bu, öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları 3 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı okul idareci görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"5. sınıfta öğrencinin I. kademedan getirdiği en önemli sıkıntısı: "sürekli şikâyet etmesi". Bu şikâyet zamanla sönüyor. Öğrenci zamanla sorunlarını kendi kendine çözmeye başlıyor. Haftalık ders saatinin fazla olması çocuklar için bence olumsuz. Çünkü bu dönemdeki çocuk oyun çağına olduğu için. 4. sınıftan 5. sınıfa geçtiğinde çocuk sadece kademe atlamıyor ders yükü de artıyor. Öğrencinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35'te çıkması ve çocuk eve gittiğinde ders dışı*

etkinliklerinin çok olması çocukta bir bocalama yaratıyor. Bu bocalama belli bir düzen plan ile çalışanlar için değil de az çalışan veya hiç çalışmayan öğrenciler için daha çok oluyor. Çocuklar kendine vakit ayıramıyorlar. Bence haftalık ders saatinin artması öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki yapıyor."(İG1), "5. sınıf öğrencileriyle 8. sınıf öğrencileri arasında fiziksel farklılıklar olduğundan dolayı sorunlar yaşanmaktadır. Öğrenciler arasında yaşanacak sorunları öğretmen, idareci ve rehber öğretmenlerinin ortaklaşa çalışmalarıyla bu sorunlar en aza indirilecektir."(İG2), "5. sınıf öğrencilerinin 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilere oranla biraz daha küçük kalmaları onların bazen fiziksek olarak dışlanmalarına ya da şiddet görmelerine neden olabilmektedir. Bu da okul idaresinin öğrencilere gerekli ilgiyi göstermesi ve akran yardımlaşmasıyla kısa sürede çözülecektir."(İG3).

Tablo:5.2.3.2. incelendiğinde okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişim olarak II. kademeye hazır olmadıkları görülmektedir.

Soru 2: "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu Hakkındaki İdareci Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı okul idarecilerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde üç grup ortaya çıkmıştır. İdarecilerimiz, birinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumlu", ikinci grupta "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri olumsuz" ve üçüncü grupta ise "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hem olumlu hem olumsuz" olmak üzere üç kategoride cevaplamışlardır.

Olumlu görüşleri içeren ifadeler bulunmazken; olumsuz görüşleri içeren ifade "öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları"; hem olumlu hem olumsuz görüşünü içeren ifade ise "uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, ders branş sistemine alışmaları olumlu" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.3.3. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Olumlu	Olumsuz	Hem olumlu hem olumsuz	Toplam
İdareci	0	1	2	3
%	0	33,3	66,6	100

Tablo:5.2.3.3. incelendiğinde, 0 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmasını olumlu (%0), 1 katılımcı okul idarecisinin 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmalarını olumsuz (%33,3); 2 katılımcı okul idarecisinin 5.sınıf öğrencilerin II. kademeye alınmalarını hem olumlu hem olumsuz (%33,3) değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini olumlu-olumsuz değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.2.3.4. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişini olumsuz değerlendirme nedeni

S.N	Olumsuz değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri okul idarecilerini 1 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bu, öğrencilerin fiziksel gelişim yönünden hazır olmadıkları 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı idareci görüşü kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: *"Öğrenciler özellikle II. kademeye geçtiği zaman hem ders saatinin fazlalığı hem de birden fazla öğretmenle etkileşime geçmesi öğrencide bir uyum sorunu oluşturuyor. Yani öğrenci okula bir türlü kendini adapte edemiyor. Bunun sebebi ise II. kademeye kadar bir öğretmenle iletişim halindeyken II. kademedede birden fazla öğretmenle iletişime geçmesi öğrencide sıkıntı yaşıyor. Bu uyum sıkıntısı yaklaşık üç dört ay sürüyor. Bu sistemin olumlu yönü ise öğrenci büyüdüğünü anlayarak kendine olan güveni artıyor. Okula geldiğinde bu okulun kılık kıyafetleri bile onların değişmesinde bir faktör oluyor. Ağabey ve ablaları gibi davranmaya başlıyor. Oyun dönemi bence öğrenciler için bitiyor. Çünkü dersler artınca çocukta kendini derslere vermek zorunda kalıyor. Bu da çocuğu sorumluluk sahibi yapıyor. II. kademedede veli bizim için önemli bir sorun. Ders durumu iyi olan öğrencilerin velileri sürekli geliyor. Ama ders durumu iyi olmayan öğrencilerin*

velilerine ne yapsak ulaşamıyoruz. Veli de öğrencisini takip etmeyince öğrenci tamamen okuldan kopuyor. Bence bunun nedeni de veli öğretmenden, idareciden çocuğu konusunda olumsuzlukları duymak istemiyor. Bu olumsuzluklar hoşuna gitmediği için veli okula da gelmiyor. Bence 4+4+4 eğitim sisteminde çocukların oyun içinde sorumluluklar alarak gelişmesini sağlayabiliriz. Ama bu sistemde en önemli dezavantaj öğrencilerin 5. sınıftan başlayarak ders saati fazlalığı ve TEOG baskısı başlaması öğrencinin bunalmasına neden olabiliyor. Bu durum öğrencinin sosyalleşmesini engelliyor. Bu sorun uzun bir süreçte bence kendini gösterecektir. Öğrencilerimiz oyun oynaması gereken yaşta, derse yüklenilmesi çocukları okuldan soğutacaktır. Hele bir de hafta sonu kurslarını da eklersek çocuklar daha da bunalacaktır ki bunu şimdiden görebiliyoruz okulun I. dönemi olmasına rağmen öğrenciler derslerden kaçmaya başladılar biler."(İG1).

Tablo:5.2.3.4. baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumsuz düşünme nedenlerinde vurguladıkları öğrencilerin uyum sürecinde sorun yaşadıkları şeklindedir.

Tablo:5.2.3.5. Katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerini hem olumlu hem olumsuz değerlendirme nedenleri

S.N	Olumlu-olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, ders branş sistemine alışmaları olumlu	2	100
2	Toplam	2	100

Katılımcı idarecilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleri idarecileri 1 alt kategoride hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Bu, uyum sorunu yaşamaları olumsuzken, branş sistemine alışmaları olumlu 2 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı okul idareci görüşlerinin bazıları kendi ifadeleri ile şöyle belirtilmiştir: "Çok büyük etkileri var. Bu sistemin faydalarından da zararlarından da söz edebiliriz. Faydaları öğrencilerin ortaokuldaki yoğun ders programlarına, ders içeriklerine uyum sürecinin çabuk olması yönünden faydalı diyebiliriz. 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde bir uyum sorunuyla da karşılaştıkları aşikâr. 5. sınıf bir nevi ilkökul ve ortaokul arasında köprü görevi

görmekte bunun da olumlu ve olumsuz sonuçları olmaktadır. II. kademeye geçen 5. sınıf öğrencilerinin velileri öğrencilerinin büyüdüğünü düşündüğü için artık onları takip etmemektedirler. Öğrencilerini takip eden velilerin çocuklarının ders başarısı artıyor. Ayrıca haftalık ders saatlerinin 30 saatten 35 saate çıkartılması öğrenciler için olumsuz bir durum. Çünkü bu öğrencilerin dikkat süreleri çok az. Özellikle son derslerde öğrencilerin derse olan ilgileri azalmakta bu da öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkilemektedir."(İG2), "5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasıyla ilgili olumlu ve olumsuz yönler bulunmaktadır. Olumlu yönde baktığımızda 5. sınıf öğrencilerinin II. kademenin ilk basamağında branş sistemine alışması, farklı derslerde farklı öğretmenlerle ders işlemesi onlar için olumlu. Olumsuz yönüne baktığımızda ise branş öğretmenlerinin öğrencilerin seviyesine inemedikleri bu yüzden de ders işlenişinde olumsuzluklar yaşandığı görülmektedir. 5. sınıf öğrencilerinin velileri okula daha az ilgi gösterdiği için bizler öğretmenlerimizle veli ziyaretleri, telefonla görüşme vb. etkinliklerle velilerimizi okula kazandırmaya çalışıyoruz. Velisi takip eden öğrencilerimizin başarıları da sürekli artmaktadır. Haftalık ders saatinin fazla olması öğrencilerimizi olumsuz etkilemektedir. Öğrenciler ders sonlarında yorulmaktadır. Bir de hafta sonu kurslarıyla öğrencilerimizin sosyalleşmesinin önü tamamen kapanmaktadır. Öğrencilerin ders dışı etkinliklere de zaman ayırması çocuklar için daha yararlı olacaktır."(İG3).

Tablo:5.2.3.5. baktığımızda katılımcı okul idarecilerinin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili hem olumlu hem de olumsuz değerlendirmelerinde en çok vurguladıkları öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları olumsuzken, öğrencilerin branş sistemine alışmaları olumlu şeklindedir.

5.2.4. Velilerin Görüşleri

Katılımcı velilerle yapılan yüz yüze görüşmede sorular beş kısım altına sunulmuştur. Katılımcı velilere (VG1, VG2, VG3 ve VG4) şeklinde rumuzlar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcı velilere yüz yüze görüşmede sorulan sorular ve bu velilerin bu sorulara verdikleri cevaplar şöyledir:

Soru 1: "4+4+4 eğitim sistemi hakkında siz velilere yeterli bilgilendirilme yapıldı mı? Bu sistem hakkındaki olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?"

Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruya ait katılımcı veli görüşleri verdikleri cevaplara göre iki grupta incelenmiştir. Birinci grupta "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem", ikinci grupta ise "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı bilgin olmadığı için bu sistem hakkında yorum yapamıyorum" olmak üzere 2 alt kategoride cevaplamışlardır.

4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem görüşünü içeren ifadeler "zorunlu eğitim süresinin uzaması olumluyken öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz", "öğrencilerin okula daha fazla zaman ayırmaları olumluyken gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz"; 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı bilgin olmadığı için bu sistem hakkında yorum yapamıyorum görüşünü içeren ifade "yeterli bilgilendirme yapılmadığı için yorum yapamıyorum" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.4.1. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında velilerin bilgilendirilmesi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem olumsuz bir sistem	Bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok	Toplam
Veliler	3	1	4
%	75	25	100

Tablo:5.2.4.1. incelendiğinde, 3 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem (%75); 1 katılımcı velinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı görüşüm yok (%25) şeklinde değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında velilere gereken bilgilendirmenin yapılmadığını ve velilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında hem olumlu hem de olumsuz düşünceler içinde oldukları görülmektedir.

Tablo:5.2.4.2. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem f	%
1	Zorunlu eğitim süresinin uzaması olumluyken öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz	2 66,7
2	Öğrencilerin okula daha fazla zaman ayırmaları olumluyken gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz	1 33,3
3	Toplam	3 100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 2 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadı hem olumlu hem de olumsuz bir sistem" etkilemektedir. Bunlar, zorunlu eğitim süresinin uzaması olumluyken öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz 2 kişi (%66,7); öğrencilerin okula daha fazla zaman ayırmaları olumluyken gelişimsel olarak hazır olmamaları olumsuz 1 kişi (%33,3) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Sistem konusunda bizlere gerekli bilgilendirme ya da toplantı yapılmadı. Sadece okulun ilk zamanlarında idareciler tarafında bilgilendirme yapıldı. Sosyal medyadan izlediğimiz kadar bilgi sahibi olduk. Zamanla bu sisteme alıştık. Bu sistemin olumlu ve olumsuz yanları vardır. Olumsuz olarak baktığım yönler çocukların küçük yaşta II. kademeye alınmasından dolayı zorlandıklarına inanıyorum. Gelişime açık olmalıyız. Eğitimde bence reformlar yapılmalı. Ama bu reformlar yapılırken toplumun tabanına bakılarak yapılmalı. Bence bu sistem ülkemizin bazı bölgelerinde olumlu bazı bölgelerinde olumsuz karşılanmıştır. 12 yıl zorunlu eğitimin olması, kız çocuklarının okuması yönünden bence önemli. Çocuğun ailesi okula izin vermese de çocuk açıktan okuyarak okuluna devam etmiş olur."*(VG1), *"Sistem hakkında herhangi bir bilgilendirme yapılmadı sadece basın yayın yoluyla öğrendik. Bu sistemin olumlu ve olumsuz yanları elbette vardır. Olumsuz olarak öğrencilerin gelişimsel olarak hazır olmadıkları, olumlu olarak öğrencilerin okulda uzun bir süre geçirmeleri söylenebilir."*(VG3), *"Biz velilere gereken bilgilendirme yapılmadı. Bu eğitim sistemini haberlerden ya da gazetelerden öğrendik. Okul idareleri de bize gereken bilgilendirme ve yönlendirmeyi yapmadılar."*

Bu sistemin olumlu-olumsuz tarafları vardır. Olumlu tarafı zorunlu eğitim süresinin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, olumsuz tarafı ise 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması gösterilebilir.”(VG4).

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı velilerin en çok vurguladığı 4+4+4 eğitim sisteminin, eski sisteme oranla zorunlu eğitim süresini artırması olumluyken öğrencilerin II. kademeye geçişlerinde gelişimsel olarak hazır olmadıkları görüşüdür.

Tablo:5.2.4.3. Katılımcı velilerin 4+4+4 eğitim sistemini "bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok" değerlendirme nedenleri

S.N	Bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok değerlendirme nedenleri	f	%
1	Yeterli bilgilendirme yapılmadığı için yorum yapamıyorum	1	100
2	Toplam	1	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri velileri 1 alt kategoride "4+4+4 eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmadığı için görüşüm yok" etkilemektedir. Bu, yeterli bilgilendirme yapılmadığı için yorum yapamıyorum 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *“Bu sistem hakkında herhangi bir bilgilendirme yapılmadı. Bu yüzden herhangi bir şey diyemiyorum.”(VG2).*

Soru 2: "II. kademeye (ortaokul) geçişinde çocuğunuzda ne tür değişimler gözlemlediniz?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri iki grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencilerde olumlu yönde değişim oldu", ikinci grupta ise "öğrencilerde olumsuz yönde değişim oldu" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerde "olumlu yönde değişim oldu" görüşlerini içeren ifadeler bulunmazken; öğrencilerde "olumsuz yönde değişimin oldu" görüşünü içeren ifadeler “öğrencinin okula uyum sürecinin zaman aldığı”, “her derse farklı öğretmenin girmesinin öğrencilerin öğretmenlerin anlatım stillerine alışmalarını güçleştirdiği” şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.2.4.4. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili görüşleri

Katılımcılar	Değişim olumlu oldu	Değişim olumsuz oldu	Toplam
Veliler	0	4	4
%	0	100	100

Tablo:5.2.4.4. incelendiğinde, 0 katılımcının değişim olumlu oldu (%0); 4 katılımcının değişim olumsuz oldu (%100) şeklinde değerlendirildiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı veliler öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde olumsuz yönde değişimin olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo:5.2.4.5. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde "değişimin olumsuz oldu" değerlendirme nedenleri

S.N	Değişim olumsuz oldu değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencinin okula uyum sürecinin zaman aldığı	3	75
2	Her derse farklı öğretmenin girmesinin öğrencilerin öğretmenlerin anlatım stillerine alışmalarını güçleştirdiği	1	25
3	Toplam	3	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre II. kademeye geçişlerinde çocuklarında değişimin olumsuz olduğu 2 alt kategoride velileri etkilemektedir. Bunlar, öğrencinin okula uyum sürecinin zaman aldığı ve uyum sürecinin geç olduğu 3 kişi (%75); her derse farklı öğretmenin girmesinin öğrencilerin öğretmenlerin anlatım stillerine alışmalarını güçleştirdiği 1 kişi (%25) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"I. kademedeki öğrenci tek öğretmenle 4 sene devam ediyordu. II. kademeye geçtiğinde ise öğrenci birden fazla öğretmenle karşılaşmak zorunda kaldı. Değişik öğretmenler ve bu öğretmenlerin farklı öğretim stilleri olmasından dolayı öğrenciler ister istemez sıkıntıyla karşılaştı."*(VG1), *"Çocuğumda ilk zamanlarda bir uyum sıkıntısı yaşandı. I. kademedeki öğretmeni arıyoruz."*(VG2), *"Öğrencilerimiz ilk zamanlarda bazı sıkıntılar yaşadılar. Mesela uyum sorunu yaşadılar. Özellikle 8. sınıf öğrencileri ile aralarındaki fiziksel farklılığın fazla olmasının onları olumsuz*

etkilediğini düşünüyorum."(VG3), "Öğrencim ilk zamanlar büyük bir uyum sorunu yaşadı. Okula gitmeme, mızızlanma gibi 1. sınıf davranışları sergilemeye başladı. Bu durum 2. dönemin başlarına kadar devam etti. Daha sonra zamanla bu sorun düzeldi."(VG4).

Tablo:5.2.4.5. incelendiğinde "değişim olumsuz oldu" görüşünü ifade eden velilerin verdikleri cevaplara göre en çok vurgulanan öğrencilerin okula uyum sürecinin zaman aldığı görüşüdür.

Soru 3: "Çocuğunuzun I. kademedede (ilkokul) olduğu gibi II. kademedede (ortaokul) de okul ders durumunu takip edebiliyor musunuz? Edemiyorsanız bu öğrencinizin başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri iki grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencimi takip ediyorum olumlu etkileniyor", ikinci grupta ise "öğrencimi takip ediyorum olumsuz etkileniyor" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencimi takip ediyorum olumlu etkileniyor görüşünü içeren ifade "öğrencisini takip ettiğini"; öğrencimi takip ediyorum olumsuz görüşünü içeren ifade "öğrencimin birden fazla öğretmeninin olması onlarla iletişimimi engelliyor" şeklinde örneklendirilmiştir.

Tablo:5.2.4.6. Katılımcı velilerin öğrencisini takip etmesi hakkındaki görüşleri

Katılımcı	Takip ediyorum olumlu	Takip ediyorum olumsuz	Toplam
Veliler	1	3	4
%	25	75	100

Tablo:5.2.4.6. incelendiğinde, 1 katılımcı velinin öğrencisini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ettiğini (%25); 3 katılımcı velinin öğrencisini takip etmesine rağmen olumsuz olduğunu (%75) belirtilmiştir.

Tablo:5.2.4.7. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum olumlu değerlendirme nedeni

S.N	Takip ediyorum olumlu deme nedeni	f	%
1	Öğrencisini takip ettiğini	1	100

2	Toplam	1	100
---	---------------	---	-----

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum değerlendirme nedenleri velileri 1 alt kategoride olumlu etkilemektedir. Bu, öğrencimi takip ediyorum 1 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşünü kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Öğrencimi takip ediyorum. Öğrencilerin ders başarısı takip edersen olumlu yönde etkilenecektir."*(VG2).

Tablo:5.2.4.8. Katılımcı velilerin çocuğunu I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni

S.N	Takip ediyorum olumsuz değerlendirme nedeni	f	%
1	Öğrencimin birden fazla öğrenmenin olması onlarla iletişimimi engelliyor	3	100
2	Toplam	3	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre öğrencilerini I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de takip ediyorum değerlendirme nedenleri velileri 1 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bu, öğrencimin birden fazla öğrenmenin olması onlarla iletişimimi engelliyor 3 kişi (%100) tarafından belirtmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"I. kademedede tek öğretmenin olması bizlerin öğretmene daha hızlı ulaşmamıza ve bilgi edinmemizi sağlıyordu. Ama II. kademedede birden fazla öğretmenin olması ister istemez öğretmenlerine ulaşmada güçlük çektik. Okula geldiğimde sadece birkaç öğretmenle görüşebiliyorum. Ya onlar okulda olmuyor ya da ders içinde oldukları için öğretmenlerle gerekli iletişimi sağlayamıyoruz."*(VG1), *"Öğrencilerimizi takip etmeye çalışıyoruz. Her derse farklı öğretmenin girmesi onlarla iletişimimizi olumsuz etkiliyor. Öğrencilerimizi takip etmediğimiz zaman onların ders başarılarının düşeceğini biliyoruz."*(VG3), *"Öğrencimi gerektiği kadar takip etmeye çalışıyorum lakin I. kademedeki gibi öğrenci takibimiz ister istemez olmuyor. I. kademedede çocuğun yaşının küçük olmasından dolayı okula gidiş-gelişleri sorun oluyor onu okula getiriyoruz, getirmişken öğretmenini de görelim diyoruz.*

Böylece I. kademe de öğrencinin öğretmeni ile sürekli iletişim içinde oluyoruz."(VG4).

Soru 4: "5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saati 30 saatten 35 saate çıkması çocuğunuzun başarısını sizce nasıl etkiliyor?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri iki grupta incelenmiştir. Birinci grupta "öğrencimin başarısını olumlu etkiliyor", ikinci grupta ise "öğrencimin başarısı olumsuz etkiliyor" olmak üzere iki kategoride cevaplamışlardır.

Öğrencimin başarısı olumlu etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler bulunmazken; öğrencimin başarısı olumsuz etkiliyor görüşlerini içeren ifadeler "öğrencilerin ders yükü arttığını", "öğrencilerin gün boyu okulda kaldığı ve karanlıkta eve geldiği" şeklinde örneklenmiştir.

Tablo:5.2.4.9. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	Öğrencim olumlu etkiliyor	Öğrencim olumsuz etkiliyor	Toplam
Veliler	0	4	4
%	0	100	100

Tablo:5.2.4.9. incelendiğinde, 0 katılımcı velinin haftalık ders saatinin artmasını olumlu (%0); 4 katılımcı velinin ise haftalık ders saatinin artmasını olumsuz (%63) değerlendirdiği görülmektedir.

Genel anlamda bu tabloya baktığımızda katılımcı veliler 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkarılmasını olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo:5.2.4.10. Katılımcı velilerin 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri

S.N	Ders saatinin arttırılması olumsuz etkiliyor değerlendirme nedenleri	f	%
1	Öğrencilerin ders yükü arttığını	2	50
2	Öğrencilerin gün boyu okulda kaldığı ve karanlıkta eve geldiği	2	50
3	Toplam	4	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması velileri 2 alt kategoride olumsuz etkilemektedir. Bunlar, öğrencilerin ders yükü artıyor 2 kişi (%50); öğrencilerin gün boyu okulda kaldığı ve karanlıkta eve geldiği 2 kişi (%50) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Ders saatinin fazla olması özellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde malum kış aylarında erken karanlığın olması son derslerinin sıkıntılı geçmesine neden oluyor. Ders saatlerinin artırılması önemli değil önemli olan dersin kalitesinin artırılması. Bence "anlatılan derslerin ne derce verimli geçti?" sorusu sorulmalı. Bana göre bu konuya gerekli dönütler alınmıyor."*(VG1), *"Ders saatinin artması öğrencimin daha fazla ders çalışmasını gerektiriyor. Bu fazlalıktan dolayı öğrencinin ders başarısı da olumsuz etkiliyor."*(VG2), *"Öğrencilerimizin tam gün okulda kalmaları onları zorluyor. Öğrencilerimizin sabahçı ya da öğlenci olması onlar için daha iyi olurdu. Öğrencilerimiz okula geliş-gidişlerinde bile yoruluyor bu da öğrencilerimizi olumsuz etkiliyor. Ağrı'da kışın karanlık erken olduğu için öğrencilerin okuldan geç gelmeleri onları olumsuz etkiliyor. Ağrı'nın iklim şartlarına göre ders saatlerini ayarlamaları gerekiyor. Ders saatlerinin fazla olması öğrencilerimizin yorulmasına neden oluyor."*(VG3), *"Ders saatlerinin fazla olması ilk başta olumlu göründü ama bir ay geçtikten sonra öğrencimizin çok fazla yorulduğunu ve kendine zaman ayırmakta güçlük çektiğini gördük. Özellikle hafta sonu kurslarıyla çocuğumuzu artık neredeyse göremez olduk. Çocuğumuzun sosyalleşmesini olumsuz etkilediğini düşünüyorum."*(VG4).

Soru 5: "Çocuğunuzun I. kademedeki (ilkokul) öğretmeni ile iletişimi, II. kademe (ortaokul) öğretmenleriyle iletişimi aynı düzeyde mi? Değilse bu öğrencinizin ders başarısını etkiliyor mu?" Sorusu Hakkındaki Veli Görüşleri

Bu soruda katılımcı velilerin görüşleri üç grupta incelenmiştir. Birinci grupta "iletişimi aynı", ikinci grupta "iletişimi farklı olumlu yönde", üçüncü grupta ise "iletişimi farklı olumsuz yönde" olmak üzere üç kadegoride cevaplamışlardır.

Öğrencilerin iletişimi aynı görüşünü içeren ifadeler bulunmamakta; öğrencilerin iletişimi farklı ama olumlu yönde görüşünü içeren ifadeler

bulunmamakta; öğrencilerin iletişimleri farklı ama olumsuz yönde görüşünü içeren ifadeler "birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları" örneklenmiştir.

Tablo:5.2.4.11. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi hakkındaki görüşleri

Katılımcılar	İletişimi aynı	İletişimi farklı olumlu yönde	İletişimi farklı olumsuz yönde	Toplam
Veliler	0	0	4	4
%	0	0	100	100

Tablo:5.2.4.11. incelendiğinde, 0 katılımcının öğrencilerinin iletişimi I. kademedede olduğu gibi II. kademedede de aynı (%0); 0 katılımcının farklı ama olumlu (%0); 4 katılımcının farklı ama olumsuz (%100) olarak değerlendirdiği görülmektedir.

Genel olarak bu tabloya baktığımızda katılımcılarının I. kademededen II. kademeye geçişte öğrencilerinin iletişimlerinin farklılık var olumsuz yönde olduğu görülmektedir.

Tablo:5.2.4.12. Katılımcı velilerin öğrencilerinin iletişimi farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri

S.N	İletişimleri farklı olumsuz değerlendirme nedenleri	f	%
1	Birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları	4	100
2	Toplam	4	100

Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin iletişiminin I. kademededen farklı olumsuz yönde değerlendirme nedenleri velileri 1 alt kategoride farklı olumsuz etkilemektedir. Bu, birden fazla öğretmenle iletişim içinde oldukları 4 kişi (%100) tarafından belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak katılımcı veli görüşlerinin bazıları kendi ifadeleriyle şöyle belirtilmiştir: *"Bence olmuyor. Çünkü öğrenci birinci kademedede bir öğretmenle iletişim kurarken II. kademedede birden fazla öğretmenle iletişim halinde kalıyor bu da öğrencinin biraz geri planda kalmasına neden oluyor."*(VG1), *"II. kademedede daha fazla öğretmen olduğu için öğrenci nasıl davranacağı bilemiyor. Bazı öğretmenler*

öğrencimize karşı sıcakkanlıyken bazıları da soğuk davranabiliyor, bu durum da öğrencilerimizi olumsuz etkiliyor."(VG3), "I. kademe öğretmeni öğrencimizle, ders başarısıyla sürekli ilgilendiği için öğrencimiz onunla daha iyi iletişim içindeydi. II. kademe ise birden fazla öğretmenin olması ve her öğretmenin öğrenciye farklı davranması öğrencimizin öğretmenlerine karşı uzak kalmasına neden oldu. II. kademe bazı öğretmenler samimiyken bazıları mesafeli davranabiliyor, bu da öğrencimizin I. kademedeki öğretmeni ile iletişimini aramasına neden oluyor."(VG4).

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma verilerinin analizi ile elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler üzerinde durulmaktadır.

6.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma öğretmenler, rehber öğretmenler, okul idarecileri ve velilerin görüşlerine göre 2012 yılında eğitim sisteminde yapılan düzenlemeyle 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye geçişlerinin öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde belli sonuç ifadelerine yer verilmiştir. Elde edilen sonuç ifadeleri maddeler halinde verilmiştir.

Araştırmanın sonuçları şu şekilde maddelendirilmiştir:

1. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre, öğretmenler II. kademeye alınan 5. sınıf öğrencileriyle problemlerle karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır.
2. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye dahil edilmesi öğretmenleri olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun en önemi nedeni ise öğrencilerin fiziksel gelişim olarak hazır olmadıkları nedenidir.
3. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencileri II. kademeyi benimsemelerinde 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerine göre farklılıklarının olduğu ve bu farklılığın olumsuz yönde olduğunu belirtmişlerdir.
4. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin velileri öğrencilerini I. kademe de olduğu gibi II. kademe de takip etmedikleri bunun sonucunda da öğrenciler olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşmıştır.
5. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkiye neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
6. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre müfredat 5. sınıf öğrencilerin seviyelerine uygun olacak şekilde hafifletilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

7. Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre rehber öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde öğrencilerle problemlerle karşılaştıkları ve rehber öğretmenlerin bu problemlere çözümler üretmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
8. Katılımcı rehber öğretmenlerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınması öğrenciler açısından olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun en önemli nedeni ise öğrencilerin fiziksel, duyuşsal ve bilişsel olarak hazır olmadıkları nedenidir.
9. Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde problemlerle karşılaşıldığı sonucuna varılmıştır.
10. Katılımcı okul idarecilerinin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerin II. kademeye alınması öğrenciler açısından olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
11. Katılımcı velilerin görüşlerine göre velilere yeni eğitim sistemi (4+4+4 eğitim sistemi) hakkında gerekli bilgilendirme yapılmadığı velilerin de bu sistem hakkında olumsuz düşünceler içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
12. Katılımcı velilerin görüşlerine göre veliler öğrencilerini I. kademede olduğu gibi II. kademede de takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.
13. Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması öğrencileri olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
14. Katılımcı velilerin görüşlerine göre 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçtikten sonra iletişimlerinin olumsuz yönde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar, 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmaları öğrenciler için olumsuz olduğunu ifade ettikleri, Demir (2014)'in, sosyal bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıflarda öğretim yeterlilikleri ile ilgili görüşlerinin genel itibarıyla olumsuz olduğu, öğretmenlerin önemli bir kısmının 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine inmekte güçlük çektiği, hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğu sonucu bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Ayrıca Demir, Doğan ve Pınar (2013)'in, 5. sınıf öğrencilerinin 4+4+4 kesintili eğitim sisteminde II. kademeye alınmaları ile ilgili araştırmalarında katılımcılarıyla yaptıkları görüşmede katılımcıların 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçmesini destekledikleri sonucu bu araştırmanın sonucuyla çelişmektedir.

Katılımcı rehber öğretmen ve idareciler, 4+4+4 eğitim sisteminde 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmalarını olumsuz olduğunu ifade ederken, Doğan, Uğurlu ve Demir (2014)'in 4+4+4 eğitim sisteminin okul paydaşlarına olumlu ve olumsuz etkilerinin yönetici görüşlerine göre incelenmesi çalışmasında katılımcılarının 4+4+4 eğitim sistemi hakkında olumlu düşünceler içinde olduğu sonucu bu araştırmanın sonucuyla çelişmektedir.

Katılımcı öğretmenler, 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine inemediklerini ifade ederken, Demir, Doğan ve Pınar (2013)'ün, yaptıkları araştırmada katılımcılarının %62,5'in eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin seviyelerine inemedikleri sonucu bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Katılımcılar, 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye alınmasının olumsuz olduğunu, 4+4+4 eğitim sistemi yerine 5+3+4 eğitim sisteminin daha iyi olduğunu ifade ederken, Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013)'ün, yaptığı araştırmada yöneticilerin 4+4+4 eğitim sistemi yerine 5+3+4 eğitim sisteminin getirilmesinin daha isabetli olacağı görüşü bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Katılımcı öğretmen ve veliler, 5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin artırılması öğrenciler için olumsuz olduğunu, öğrencilerin özellikle son derslerde yorulduğunu dikkatini derse veremediğini ifade ederken, Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013)'ün, yaptığı araştırmada 5. sınıflarda haftalık ders saati sayısının artmış olmasının ve sonucunda öğrencinin günde 7 saat ders görmesinin bu yaş grubu için ağır olduğu, 5. saatten sonra öğrencilerin derse motivasyonun zorlaştığı ve öğrenim kalitesinin düştüğü sonucu bu araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir.

6.2. Öneriler

4+4+4 eğitim sisteminde 5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişlerinde öğretmen, rehber öğretmen, okul idarecileri ve velilerin yeni sistem hakkındaki görüşleri doğrultusunda yapılandırıcı önerilerin getirilmesi düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre iki grupta şu öneriler getirilebilir:

1. Grup

- Yeni eğitim sistemi (4+4+4 eğitim sistemi) 5. sınıf öğrencilerinin I. kademedede (ilkokul) olacağı şekilde düzenlenebilir.

2. Grup

1. grupta önerilen yeni eğitim sistemi 5. sınıf öğrencilerinin I. kademedede (ilkokul) olacağı şekilde değiştirilemiyorsa, 4+4+4 eğitim sisteminde II. kademedede (ortaokul) bulunan 5. sınıf öğrencileri için şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmenler, rehber öğretmenler, okul idarecilerine 5. sınıflarda kullanılacak yöntem ve teknikler hakkında gerekli hizmet içi eğitim verilmesi,
- 5. sınıf öğrencileriyle karşılaşılan sorunlara ve bu öğrencilerin gelişim özelliklerine yönelik uzman kişilerden gerekli yardımlar alınması,
- Okulların fiziki mekânlarının eğitim-öğretim faaliyetlerini yapabilecek şekilde özellikle okul lavabo vb. yerlerin 5. sınıf öğrencilerin fiziksel özellikleri dikkate alınarak gerekli çalışmaların yapılması,
- Müfredat hafifletilerek öğrencilerin haftalık ders saatleri azaltması ve öğrencilerin sosyal aktivitelere daha çok zaman ayırması,
- 4. sınıfın II. döneminden itibaren bu öğrencilere gerekli rehberlik çalışmaları yapılarak II. kademeye uyumları daha da hızlandırılması,
- Velilere gerekli seminerler verilerek onların daha fazla okula gelmeleri sağlanması,
- 5. sınıf öğrencileriyle yaşanan uyum ve diğer sorunların çözümünde okul idarecileri, rehber öğretmenler, sınıf rehber öğretmenleri ve veliler ortaklaşa hareket ederek sorunun birlikte ivedilikle çözülmesi,

- Branş öğretmenlerin ders konularını anlatırken kazanımları daha da somutlaştırarak anlatması,
- 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerin akran danışmanlığından faydalanarak 5. sınıf öğrencilere yardım etmeleri sağlanması,
- 4+4+4 eğitim sistemi hakkında veliler yeterince bilgilendirilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Y. (2013). *Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre 2012 yılında İlköğretim ve Eğitim Kanununda yapılan Düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda Uygulanışı Üzerine Bir Değerlendirme*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Alp, H. (2009). *Tevhid-i Tedrisat'tan Harf İnkılâbına İlköğretim*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Altın, H. (2008). "1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ve Öğretmen Yetiştirme Tarihimizdeki Yeri". *İlahiyat Fakültesi Dergi*, 13:1, sayfa 271-283.
- Akça, N. (2007). *Demokrat Parti İktidarından 1980 İhtilaline Eğitim Politikaları ve bu Politikaların Tarih Ders Kitaplarına Yansımaları*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Akinoğlu, O. (2005). "Türkiye’de Uygulanan ve Değişen Eğitim Programlarının Psikolojik Temelleri". *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı:22, (Sayfa:31-46).
- Aksu, D. (2013). *"Japonya Eğitim Sistemi"*. (Ed. Sefer Ada/Z. Nurdan Baysal). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış (ss.349-375). Ankara: Pegem Akademi.
- Akyüz, Y. (2014). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Akyüz, Y. (1994). "İlköğretimde Yenileşme Tarihinde Bir Adım: Nisan 1847 Talimatı". *OTAM*, sayı 5, s.1-47.
- Arıcı, İ. (2013). *"Avusturya Eğitim Sistemi"*. (Ed. Sefer Ada/Z. Nurdan Baysal). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış (ss.137-152). Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, E. (2011). "Osmanlı'nın *"Mekatib-i İptidaiye"*sinden Türkiye Cumhuriyeti'nin *"İlk Mektepler"*ine Geçişte Tarih Programlarında Değişim". Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Atatürk Yolu Dergisi, Güz, S 48, s. 749-777.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri. (2006), Cilt: I-III (açıklamalı dizin ile). Baskı 5. Ankara: Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları:1.

- Avcı, S. (2013). *"Güney Afrika Cumhuriyeti Eğitim Sistemi"*. (Ed. Sefer Ada/Z. Nurdan Baysal). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış (ss.217-232). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, S. (2006). *Avrupa Birliği Ülkelerinde Zorunlu Eğitim*. (Bilim Uzmanlığı Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Başaran, B., P. (2016). *4+4+4 Eğitim Sisteminde Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı. (2014). "Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Eğitiminde Modernleşme". İstanbul. Yayın nu:134.
- Beyaztaş, D., İ., Kaptı, S., B. ve Senemoğlu, N. (2013). "Cumhuriyetten Günümüze İlkokul/İlköğretim Programlarının İncelenmesi". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:43, Sayı:2, s.319-344.
- Binbaşıoğlu, C. (2014). *Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi*. Genişletilmiş II. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Budak, L. ve Budak, Ç. (2014). "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne İlkokul Programları (1870-1936)". Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, sayı: 3/1, s. 377-393.
- Budak, Ş. (2003). "Atatürk'ün Eğitim Felsefesi ve Geliştirdiği Eğitim Sisteminin Değiştirilmesi". Milli Eğitim Dergisi, Sayı:160.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.,Ç., Akgün, Ö., E., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Certel, S., S. (2013). *"Finlandiya Eğitim Sistemi"*. (Ed. Sefer Ada/Z. Nurdan Baysal). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış (ss.171-196). Ankara: Pegem Akademi.
- Christensen, L. B., Johnson, B., and Turner, L. A. (2015). *Araştırma Yöntemleri: Desen ve Analiz*. Ankara: Anı Yayınları.
- Çam, F., M. (2015). *Sınıf Öğretmenleri ve Yöneticilerinin Yeni Eğitim Modeline (4+4+4) İlişkin Görüşleri (Pendik İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Çamlıbel, F. (2015). *Okul Müdürü ve Öğretmenlerin 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Uygulamasına İlişkin Algıları*. (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Demir, M. (2014). *Yeni Eğitim Sisteminde(4+4+4) 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ile İlgili Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri (Balıkesir Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Demir, S., B., Doğan, S. ve Pınar, M., A. (2013). "4+4+4 Yeni Eğitim Sistemi'nin Yansımaları: Beşinci Sınıfların Eğitim-Öğretim Sürecinin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi". *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/9 Summer 2013, p.1081-1098, ANKARA-TURKEY
- Demirtaş, Z. (2007). "Osmanlı'da Sıbyan Mektepleri ve İlköğretim Örgütlenmesi". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Elazığ, Cilt:17,Sayı:1, Sayfa 173-183.
- Demirtaş, B. (2008). "Atatürk Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler". *Akademik Bakış*, Cilt 1, Yaz, Sayı 2.
- Demokrat Parti Tüzük ve Programı, 1946
- Deringöl, Y. (2007). "Türkiye'de Cumhuriyet Döneminden Günümüze İlköğretim Öğretmenleri Yetiştirmesinin Tarihsel Boyutu ve Eğitimcilerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma". *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 2, Sayfa 17-27.
- Dinç, S. "*Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihimizde I. Milli Eğitim Şurası (17-23 Temmuz 1939) ve Uygulamaları*".
http://turkoloji.cu.edu.tr/ataturk/arastirmalar/sait_dinc_1_milliegitim_surasi.pdf.
(02.01.2016 Erişim Tarihi.)
- Doğan, S., Uğurlu, C., T. ve Demir, A. (2014). "4+4+4 Eğitim sisteminin Okul Paydaşlarına Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Yönetici Görüşlerine Göre İncelenmesi". *Gaziantep University Journal of Social Sciences* (<http://jss.gantep.edu.tr>), 3(1): 115-138, 2014.

- Dölen, E. (2008). "II. Meşrutiyet Döneminde Darülfünun". Osmanlı Bilim Araştırmaları, İstanbul Üniversitesi, X-1.
- Erginer, A. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri ve Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırmalar*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ercan, H. (2016). *İlköğretim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin 4-4-4 Eğitim Sisteminin Uygulanma Sürecine İlişkin Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Ercantürk, O., K. (2010). *Rus Eğitim Sisteminin İncelenmesi*. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Erkek, M., S. (2009). *II. Meşrutiyet Döneminde Türk Eğitim Sistemindeki Gelişmeler ve Ethem Nejat Bey*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Fer, S. (2005). "1923 Yılından Günümüze Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları Üzerine Bir İnceleme". Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi, Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikaları Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, İstanbul, 7-9 Aralık 2005.
- Gelen, İ. ve Beyazıt, N. (2007). "Eski ve Yeni İlköğretim Programları ile İlgili Çeşitli Görüşlerin Karşılaştırılması". Kurum ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi, Bahar, sayı 51, s:457-476.
- Gök, H., V. (2011) *Atatürk ve İnönü Dönemi Eğitim Politikaları*. (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Gündüz, M. (2011). "Zorunlu ve Kesintisiz Eğitimin Kısa Tarihi". Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi, sayı:21, s.3-10.
- Güven, İ. (2012). "Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı=Reform mu?". Elementary Education Online. 11(3), 556-577. İlköğretim Online, 11(3), 556-577, 2012. [Online]:<http://ilkogretim-online.org.tr>

- Hesapçıoğlu, M. (2009). "Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Eğitim Politikası ve Felsefesi". M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı: 29, sayfa: 121-138.
- Kapluhan, E. (2012). "Atatürk Dönemi Eğitim Seferberliği ve Köy Enstitüleri". Marmara Coğrafya Dergisi, Temmuz, sayı:26, sayfa.172-194.
- Karakök, T. (2011). "Menderes Dönemi’nde(1950-1960) Türkiye’de Eğitim". Yükseköğretim ve bilim dergisi/*journal of higher education and science*, doi:10.5961/jhes.2011.014, cilt/volume 1, sayı/number 2, ağustos/august 2011; sayfa/pages 89-97.
- Katmer, B. (2013). *Yeni Eğitim Sisteminde (4+4+4) Ortaokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İletişim Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kılıç, E. (2008). *Demokrat Parti Dönemi Milli Eğitim Politikası (1950-1960)*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kırat, Y. (2010). *Türkiye ve Avrupa birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemlerinde Yönlendirme: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kodaman, B. (1999). *II. Abdulhamid Devri Eğitim Sistemi*. Ankara: T.T.K. yayını.
- Korkut, H. (2013). "Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Üniversite Reformları". Milli Eğitim Dergisi, (2), sayı 160, Güz, s.171-184.
- M. E. B. (2012). "12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular-Cevaplar" Ankara.
- MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete, 28.07.2012 tarih ve 28360 sayı.
- Memişoğlu, S., P. ve İsmetoğlu, M. (2013). "Zorunlu Eğitimde 4+4+4 Uygulamasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri". Eğitim ve Öğretim Araştırma Dergisi, Mayıs. Cilt.2, sayı:2, makale no:2
- Özbey, G. (2014). *Zorunlu Eğitim Sürecinde İlköğretim Mimari Yapılarının Eğitim Anlayışına Etkileri*. (Yüksek Lisan Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Parmaksız, E. (2008). *II. Abdulhamid Dönemi (1876-1909) Eğitim Sistemi, Eğitim Yapıları ve Askeri Rüştiyeler*. (Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Seta analiz. (2012). Aralık.

Sirem, Ö. (2014). *4+4+4 Okul Sisteminde Sınıf Öğretmenlerinin İlkokuma Yazma Öğretim Sürecine Yönelik Görüşleri (Düzce ili Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi, Düzce.

Sönmez, V. (2012). *Eğitim Felsefesi*. 11. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, E. ve Özteke, H., Ç. (2003). "1980-2000 Yılları Arası Hükümet Programlarında İlköğretim". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: XVII. sayı 1.

Şeker, K. (2000). *İnönü Dönemi Kültür Hayatı (1938-1950)*. (Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Talim Terbiye Kurulu, 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararı.

Talim Terbiye Kurulu, 12.07.2004 tarihli ve 114, 115, 116, 117, 118 sayılı kararı.

Tangülü, Z. (2012). "Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960)". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar, 10(2), 389-410.

Taşdöven, Z. (2013). *Demokrat Parti Eğitim Anlayışı (1950-1960)*. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Telci, A., M. (2011). *Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ile Türk Eğitim Sisteminde Denetim Alt Sistemlerinin Karşılaştırılması*. (Doktora Tezi). Ankara.

Türk Dil Kurumu.

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.593dad9f894f97.65250935).

(Erişim Tarihi 02.01.2016).

Toprak, G., N. (2008). *Cumhuriyetin İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Türkoğlu, P. (2013). *Tonguç ve Enstitüleri*. Baskı V. İstanbul: İş Bankası Yayınları.

Ulutaş, S. ve Erman, M. (2011). "Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye’de Uygulanmış Olan İlkokul, Ortaokul ve İlköğretim Okulları Öğretim Programlarında Ölçme ve Değerlendirme". *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1). s.148-154.

- Üstün, A., Duran, A., Altınsoy, H., B. ve Saral, D., G. (2014). "Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin 4+4+4 Eğitim Sistemine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi". Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi Uluslararası e dergi, Nisan, Cilt:4. Sayı 1.
- Yazıcı, İ. (2009). *Türk ve Kanada Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, S., M. (2009). *Harf İnkılâbı ve Millet Mektepleri 1928-1935 (Kastamonu Örneği)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf.
(20 Mart 2014 Erişim Tarihi).
- <http://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/hp11.htm>.(02.01.2016 Erişim Tarihi)
- <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/153-154/ari.htm>.(02.01.2016 Erişim Tarihi)
- <http://www.meb.gov.tr/stats/apk2002/501.htm>.(02.01.2016 Erişim Tarihi)
- https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalarhttps://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113419_7_sura.pdf

EKLER

Sayın Öğretmen

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de zorunlu eğitimin tarihi içerisinde 4+4+4 zorunlu eğitim sitemini konumlandırmak ve bu 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde; 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin/idarecilerin ve velilerin karşılaştıkları sorunlar öğretmen/idareci, öğrenci ve veli görüşlerine göre araştırarak incelemektir. Araştırmanın yararlı ve elde edilecek verilerin güvenilir olması için lütfen tüm sorulara samimi bir şekilde cevap veriniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İbrahim KAPLAN

İMKB Gazi İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER							
1. Cinsiyetiniz:							
A. Kadın	()	B. Erkek	()				
2. Yaşınız:							
A. 18-25 yaş	()	B. 26-33 yaş	()	C. 34-41 yaş	()		
D. 42-39 yaş	()	E. 50 yaş ve üzeri	()				
3.Eğitim durumunuz?							
A.Fakülte(Lisans)	()	B.Yüksek Lisans ve Üstü	()				
4.Konumunuz:							
A. Yönetici	()	B. Öğretmen Branşınız	()	C. Rehber Öğretmen	()		
5. Meslekte ki kaçınıcı yılınız?							
A. 0-5 yıl		B. 6-10 yıl		C. 10-15 yıl			
D. 16 ve üstü							

Arka sayfadaki soruları cevaplayınız.

Soru 1:

5. sınıf öğrencilerinizle ders içi ve ders dışı etkinliklerde problemlerle karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız bu problemler nelerdir?

.....

.....

.....

.....

Soru 2:

5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye geçişleriyle ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

Soru 3:

5. sınıf öğrencilerinin okulu benimsemelerinde diğer öğrencilere göre (6, 7 ve 8. sınıflar) farklılıklar var mıdır? Varsa ne gibi farklılıklar gözlemlediniz?

.....

.....

.....

.....

Soru 4:

Veliler ilkokulda öğrencilerine gösterdiği ilgi ve özveriye II. kademeye (ortaokula) yeni başlayan 5. sınıf öğrencilerine de gösteriyor mu?

.....

.....

.....

.....

Soru 5:

5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saatinin 30 saatten 35 saate çıkması öğrencilerin başarısını etkiliyor mu?

.....

.....

.....

.....

Cevapladığınız için teşekkür ederim.

Sayın Rehber Öğretmen

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de zorunlu eğitimin tarihi içerisinde 4+4+4 zorunlu eğitim sitemini konumlandırmak ve bu 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde; 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin/idarecilerin ve velilerin karşılaştıkları sorunlar öğretmen/idareci, öğrenci ve veli görüşlerine göre araştırarak incelemektir. Araştırmanın yararlı ve elde edilecek verilerin güvenilir olması için lütfen tüm sorulara samimi bir şekilde cevap veriniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İbrahim KAPLAN

İMKB Gazi İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER						
1. Cinsiyetiniz:						
A. Kadın	()	B. Erkek	()			
2. Yaşınız:						
A. 18-25 yaş	()	B. 26-33 yaş	()	C. 34-41 yaş	()	
D. 42-39 yaş	()	E. 50 yaş ve üzeri	()			
3.Eğitim durumunuz?						
A.Fakülte(Lisans)	()	B.Yüksek Lisans ve Üstü	()			
4.Konumunuz:						
A. Yönetici	()	B. Öğretmen Branşınız	()	C. Rehber Öğretmen	()	
5. Meslekte ki kaçınıcı yılınız?						
A. 0-5 yıl		B. 6-10 yıl		C. 10-15 yıl		
D. 16 ve üstü						

Arka sayfadaki soruları cevaplayınız.

Soru 1:

5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız? Bu problemleri çözerken öğretmenlerden, idarecilerden ve ailelerinden ne tür yardımlar aldınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Soru 2:

5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokula) alınmasıyla ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cevapladığınız için teşekkür ederim.

Sayın İdareci

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de zorunlu eğitimin tarihi içerisinde 4+4+4 zorunlu eğitim sitemini konumlandırmak ve bu 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde; 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin/idarecilerin ve velilerin karşılaştıkları sorunlar öğretmen/idareci, öğrenci ve veli görüşlerine göre araştırarak incelemektir. Araştırmanın yararlı ve elde edilecek verilerin güvenilir olması için lütfen tüm sorulara samimi bir şekilde cevap veriniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İbrahim KAPLAN

İMKB Gazi İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER						
1. Cinsiyetiniz:						
A. Kadın	()	B. Erkek	()			
2. Yaşınız:						
A. 18-25 yaş	()	B. 26-33 yaş	()	C. 34-41 yaş	()	
D. 42-39 yaş	()	E. 50 yaş ve üzeri	()			
3.Eğitim durumunuz?						
A.Fakülte(Lisans)	()	B.Yüksek Lisans ve Üstü	()			
4.Konumunuz:						
A. Yönetici	()	B. Öğretmen Branşınız	()	C. Rehber Öğretmen	()	
5. Meslekte ki kaçınıcı yılınız?						
A. 0-5 yıl		B. 6-10 yıl		C. 10-15 yıl		
D. 16 ve üstü						

Arka sayfadaki soruları cevaplayınız.

Soru 1:

5. sınıf öğrencilerinizle ne tür problemlerle karşılaştınız? Bu problemleri çözerken öğretmenlerden, idarecilerden ve ailelerinden ne tür yardımlar aldınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Soru 2:

5. sınıf öğrencilerinin II. kademeye (ortaokula) alınmasıyla ilgili olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cevapladığınız için teşekkür ederim.

Sayın Velimiz;

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de zorunlu eğitimin tarihi içerisinde 4+4+4 zorunlu eğitim sitemini konumlandırmak ve bu 12 yıllık zorunlu eğitim sürecinde; 5. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin/idarecilerin ve velilerin karşılaştıkları sorunlar öğretmen/idareci, öğrenci ve veli görüşlerine göre araştırarak incelemektir. Araştırmanın yararlı ve elde edilecek verilerin güvenilir olması için lütfen tüm sorulara samimi bir şekilde cevap veriniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İbrahim KAPLAN

İMKB Gazi İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER					
1. Cinsiyetiniz:					
A. Kadın	()	B. Erkek	()		
2. Yaşınız:					
A. 18-25 yaş	()	B. 26-33 yaş	()	C. 34-41 yaş	()
D. 42-39 yaş	()	E. 50 yaş ve üzeri	()		
3.Eğitim durumunuz?					
A.İlkokul	()	B.Ortaokul	()	C.Lise	()
D.Ön Lisans	()	E.Lisans	()	F.Yüksek Lisans ve Üstü	()
4. Mesleğiniz					
.....					

Arka sayfadaki soruları cevaplayınız.

Soru 1:

4+4+4 eğitim sistemi hakkında siz velilere yeterli bilgilendirilme yapıldı mı? Bu sistem hakkındaki olumlu olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

Soru 2:

II. kademeye (ortaokul) geçişinde çocuğunuzda ne tür değişimler gözlemlediniz?

.....

.....

.....

Soru 3:

Çocuğunuzun I. kademedede (ilkokul) olduğu gibi II. kademedede (ortaokul) de okul ders durumunu takip edebiliyor musunuz? Edemiyorsanız bu öğrencinizin başarısını etkiliyor mu?

.....

.....

.....

Soru 4:

5. sınıf öğrencilerinin haftalık ders saati 30 saatten 35 saate çıkması çocuğunuzun başarısını sizce nasıl etkiliyor?

.....

.....

.....

Soru 5:

Çocuğunuzun I. kademedeki (ilkokul) öğretmeni ile iletişimi, II. kademe (ortaokul) öğretmenleriyle iletişimi aynı düzeyde mi? Değilse bu öğrencinizin ders başarısını etkiliyor mu?

.....

.....

.....

Cevapladığınız için teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	İbrahim KAPLAN
Doğum Yeri ve Tarihi	Ağrı-1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü (15/06/2009 Mezuniyet Tarihi)
Yüksek Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Milli Eğitim Bakanlığı
İletişim	
E-posta Adresi	İbrahimkaplan080@hotmail.com
Mezuniyet Tarihi	
17/05/2017	